

**ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΚΡΗΤΗΣ**

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

**Εργαλεία και Πρότυπα Συστήματα Αναφοράς Βιώσιμης Ανάπτυξης
και Υπεύθυνης Επιχειρηματικότητας: Πιλοτική εφαρμογή
ελληνικού κώδικα βιωσιμότητας**

ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

A.M.:2017019019

ΤΡΙΜΕΛΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

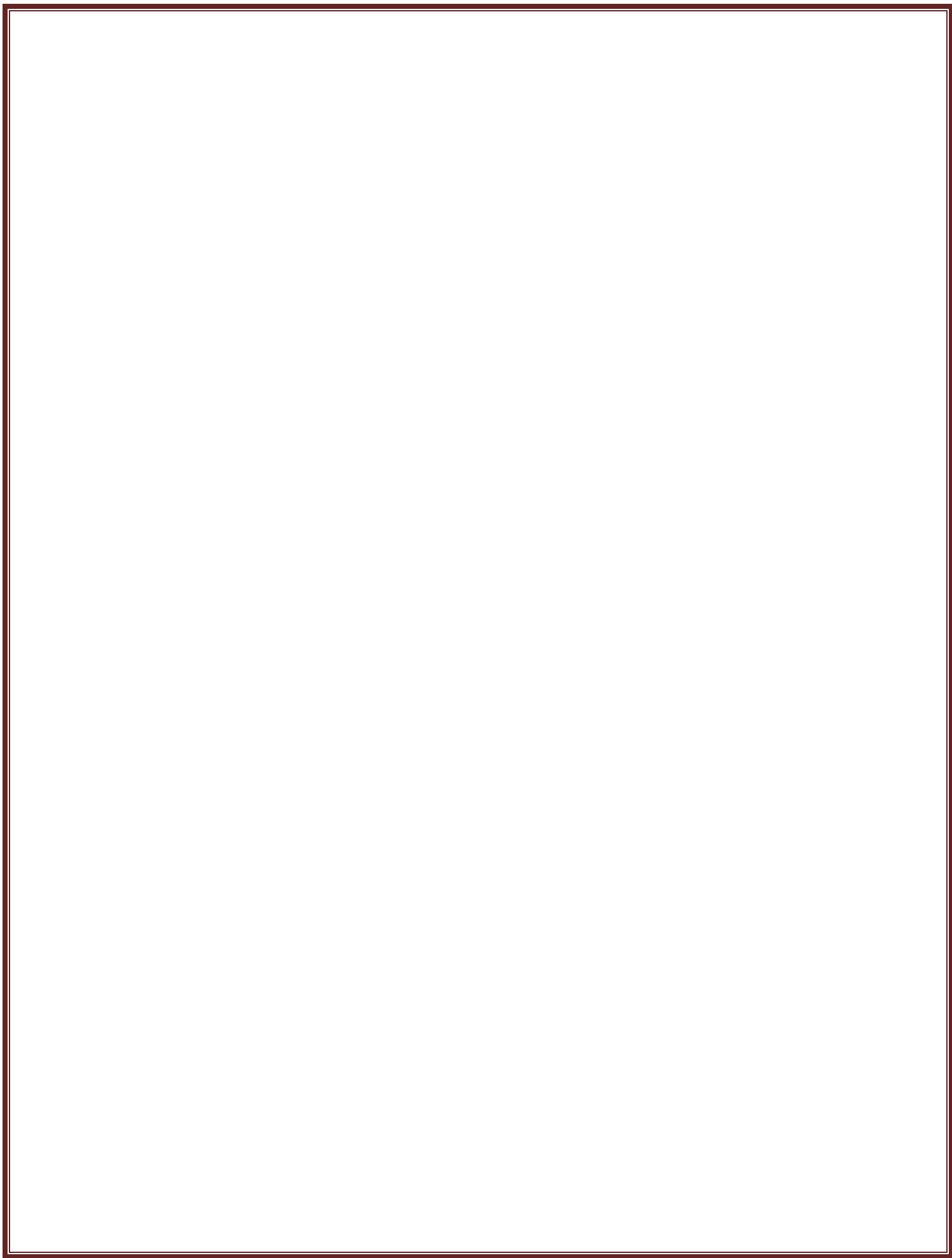
Καθηγ. Ν. Ματσατσίνης (Επιβλέπων)

Καθηγ. Ε. Γρηγορούδης

Επικ. Καθηγ. Γ. Ατσαλάκης

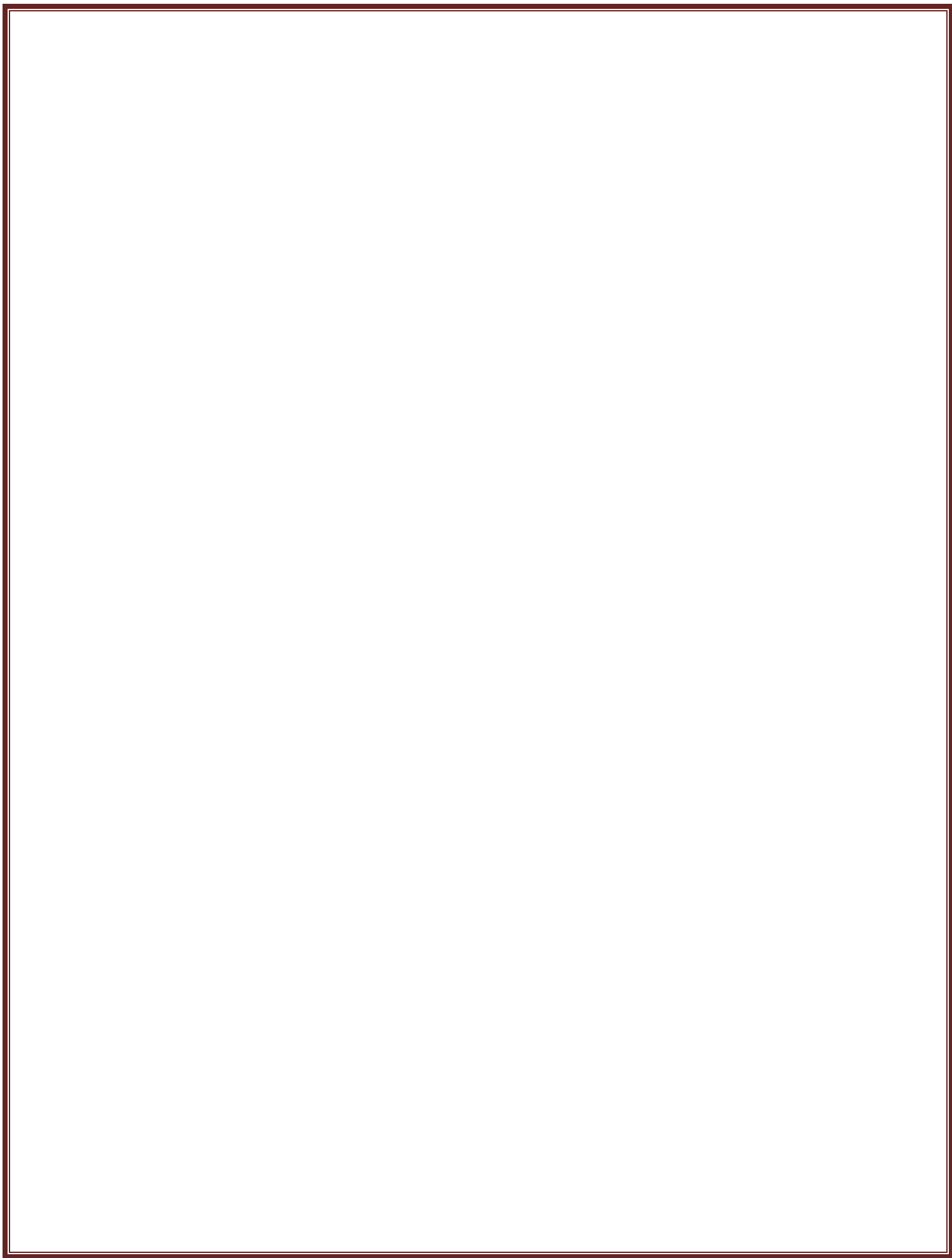
Χανιά

Σεπτέμβριος 2019

**“ Οι επιχειρήσεις δεν
επιτυγχάνουν μέσα σε κοινωνίες
που αποτυγχάνουν ”**

Björn Stigson, former President of the World Business
Council for Sustainable Development

Περιεχόμενα

Πίνακες	viii
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	ix
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	xi
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	2
Abstract	4
1.Εισαγωγή	6
1.1 Η βιώσιμη ανάπτυξη στις επιχειρήσεις.....	10
1.2 Διαδικασία υποβολής απολογισμών βιωσιμότητας	14
1.3 Συστήματα αναφοράς βιώσιμης ανάπτυξης.....	22
1.4 Στρατηγική βιωσιμότητας.....	24
1.5 Βιωσιμότητα: βελτίωση λειτουργικής απόδοσης	27
2.Εργαλεία και πρότυπα συστήματα αναφοράς βιώσιμης ανάπτυξης και υπεύθυνης επιχειρηματικότητας	30
2.1 Σύστημα διαχείρισης εταιρικής υπευθυνότητας - SAI	31
2.2 Διεθνείς Οργανισμοί Τυποποίησης.....	33
2.2.1 Διεθνής Ηλεκτροτεχνική Επιτροπή – IEC	34
2.2.2 Διεθνής Ένωση Τηλεπικοινωνιών –ITU.....	36
2.2.3 Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης ISO - Πρότυπα Διαχειριστικά συστήματα	36
2.2.4 Αμερικανική Εταιρεία Δοκιμών & Υλικών – ASTM.....	48
2.2.5 Διεθνής Επιτροπή Φωτισμού – CIE.....	49
2.2.6 Προτυποποίηση πληροφορίας και επικοινωνιακών συστημάτων - ECMA	50
2.2.7 Ινστιτούτο Ηλεκτρολόγων και Ηλεκτρονικών Μηχανικών - IEEE.....	50
2.3 Ευρωπαϊκοί Οργανισμοί Τυποποίησης.....	50
2.3.1 Ευρωπαϊκή Επιτροπή Προτυποποίησης - CEN	51
2.3.2 Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ηλεκτροτεχνικής Τυποποίησης -CENELEC	52
2.3.3 Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Τηλεπικοινωνιακών Προτύπων -ETSI	54
2.4 Εθνικοί Οργανισμοί Τυποποίησης.....	55
2.4.1 Γερμανικός Οργανισμός Τυποποίησης – DIN.....	55

2.4.2 Βρετανικός Οργανισμός Τυποποίησης - BSI	56
2.4.3 Γαλλικός Οργανισμός Τυποποίησης - AFNOR.....	57
2.4.4 Αμερικάνικος Οργανισμός Τυποποίησης - ANSI	58
2.5 Η Παγκόσμια Σύμπραξη Απολογισμών - GRI	59
2.6 Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών- Οικουμενικό Σύμφωνο.....	62
2.6.1 Οικουμενικό Σύμφωνο.....	62
2.6.2 Παγκόσμιοι Στόχοι για τη βιώσιμη ανάπτυξη – SDGs.....	66
2.7 Παγκόσμιο Επιχειρηματικό Συμβούλιο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη- WBCSD	73
2.8 Σύστημα Οικολογικής Διαχείρισης και Ελέγχου - EMAS.....	73
2.9 Ευρωπαϊκό Δίκτυο Βιώσιμης Ανάπτυξης - ESDN.....	75
2.10 Πίνακες κατηγοριοποίησης συστημάτων	77
3. Εργαλεία βιώσιμης ανάπτυξης και υπεύθυνης επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα	80
3.1 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης στην Ελλάδα	81
3.2 Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης – ΕΛΟΤ.....	84
3.3 Ελληνικός Κώδικας Βιωσιμότητας.....	88
3.4 Οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα και ο Ελληνικός Κώδικας Βιωσιμότητας.....	99
3.5 Ελληνικός Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης	104
4. Πιλοτική εφαρμογή του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας σε ελληνική επιχείρηση	108
4.1 Η ελληνική επιχείρηση Geotech – Το Προφίλ	109
4.2 Μεθοδολογία και Χρονοδιάγραμμα της εφαρμογής του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας στην επιχείρηση Geotech.....	110
4.3 Η πιλοτική εφαρμογή του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας στη Geotech	114
5. Συμπεράσματα	126
Βιβλιογραφία	130

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ-ΕΙΚΟΝΩΝ-ΠΙΝΑΚΩΝ

Σχήματα

Σχήμα 1: Ισόπλευρο τρίγωνο βιώσιμης ανάπτυξης	8
Σχήμα 2: Τα πέντε στάδια της διαδικασίας ενός απολογισμού βιωσιμότητας (KMPG, 2012, σ. 9)	15
Σχήμα 3: Πρώτο στάδιο της διαδικασίας δημιουργίας απολογισμών βιωσιμότητας	17
Σχήμα 4: Μοντέλο συγκεντρωτικού απολογισμού βιωσιμότητας, σύμφωνα με το GRI (KMPG, 2012, σ. 11)	21
Σχήμα 5: Ποσοστά που απέδωσαν οι συμμετέχοντες στην έρευνα, στις ομάδες που επηρεάζουν περισσότερο τη στρατηγική βιωσιμότητας της εταιρείας τους	25
Σχήμα 6: Κύριοι λόγοι ανάπτυξης στρατηγικής βιωσιμότητας και απαντήσεις συμμετεχόντων	26
Σχήμα 7: Αποτελέσματα έρευνας του Governance and Accountability Institute, σε 500 μεγάλες επιχειρήσεις, για την έκδοση απολογισμών βιώσιμης ανάπτυξης και υπεύθυνης επιχειρηματικότητας (Governance & Accountability Institute)	28
Σχήμα 8: Τα επτά κύρια θέματα του προτύπου ISO 26000 (Soderberg, 2018, σ. 5)	41
Σχήμα 9: Σύνδεση μεταξύ των δέκα Αρχών του Οικουμενικού Συμφώνου και των 17SDGs (UNGC, 2016).....	72
Σχήμα 10: Οι τέσσερις πυλώνες και τα 20 επιμέρους κριτήρια του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας (QNF)	94
Σχήμα 11: Συμμόρφωση ή επεξήγηση κατά τη συμπλήρωση των κριτηρίων του ΕΚΒ	95
Σχήμα 12: Τα τέσσερα κριτήρια του πυλώνα της στρατηγικής, του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας.....	96
Σχήμα 13: Τα έξι κριτήρια του πυλώνα της διαδικασίας διαχείρισης, του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας.....	97
Σχήμα 14: Τα τρία κριτήρια του πυλώνα περιβάλλοντος, του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας	98
Σχήμα 15: Τα επτά κριτήρια του πυλώνα της κοινωνίας, του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας	99
Σχήμα 16: Ποσοστά συμμετοχών/πρωτοβουλιών ανά πυλώνα για το έτος 2018	102
Σχήμα 17: Τρίτη φάση της μεθοδολογία του ΕΚΒ - Συλλογή και έλεγχος.....	113

Εικόνες

Εικόνα 1: Σχηματική απόδοση του πλαισίου, μέσα στο οποίο λειτουργούν οι επιχειρήσεις.....	12
Εικόνα 2: Η εξέλιξη του GRI στο χρόνο (Halina Szejnwald Brown, 2009)	59

Εικόνα 3: Ποσοστά έκδοσης απολογισμών εταιρικής υπευθυνότητας για τα έτη 2015 και 2017, ανά χώρα (KPMG, 2017, σ. 16).....	61
Εικόνα 4: Ποσοστά των ερωτηθέντων που ακολουθούν τις Αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ (UNGC, 2017).....	65
Εικόνα 5: Οι 17 Παγκόσμιοι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης - SDGs.....	69

Πίνακες

Πίνακας 1: Συστήματα βιώσιμης ανάπτυξης που εφαρμόζονται ανά τομέα δραστηριοποίησης..	78
Πίνακας 2: Συστήματα βιώσιμης ανάπτυξης που εφαρμόζονται ανά τομέα δραστηριοποίηση...	79
Πίνακας 3: Καθορισμός κατηγοριών ουσιαστικών θεμάτων	118

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	ΑΕΠ
Ελληνικό Κέντρο Παραγωγικότητας	ΕΛΚΕΠΑ
Ελληνικό Συμβούλιο Εταιρικής Διακυβέρνησης	ΕΣΕΔ
Ελληνικός Κώδικας Βιωσιμότητας	ΕΚΒ
Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης	ΕΛΟΤ
Επιμελητήριο Εμπορικό και Βιομηχανικό Αθηνών	ΕΒΕΑ
Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη	ΕΚΕ
Ευρωπαϊκή Ένωση	ΕΕ
Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής	ΗΠΑ
Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών	ΟΗΕ
Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης ΟΟΣΑ	
Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών	ΣΕΒ
Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος	ΤΕΕ

ΑΓΓΛΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ

American National Standards Institute	ANSI
American Society for Testing and Materials	ASTM
British Standard Institute	BSI
Commission Internationale de l'Eclairage	CIE
Eco- Management and Audit Scheme	EMAS
European Committee for Electrotechnical Standardization	CENELEC

European Committee for Standardization	CEN
European Computer Manufacturers Association	ECMA
European Sustainable Development Network	ESDN
European Telecommunication Standard Institute	ETSI
German Institute for Standardization	DIN
Global Reporting Initiative	GRI
International Electrotechnical Commission	IEC
International Organization for Standardization	ISO
International Telecommunication Union	ITU
Social Accountability International	SAI
Sustainable Development Goals	SDGs
World Business Council for Sustainable Development	WBCSD

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα εργασία, αποτελεί διπλωματική εργασία στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος ειδίκευσης « Οργάνωση και Διοίκηση Επιχειρήσεων» του τμήματος Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης του Πολυτεχνείου Κρήτης.

Θα ήθελα αρχικά να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή της διπλωματικής εργασίας, Καθηγητή Νικόλαο Ματσατσίνη για την πολύτιμη καθοδήγηση και συνεργασία καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της εργασίας. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την οικογένεια μου αλλά και τους φίλους και συμφοιτητές μου, που με υπομονή και κουράγιο προσέφεραν την απαραίτητη ηθική συμπαράσταση για την ολοκλήρωση της προσπάθειας μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η οικονομική κρίση των τελευταίων ετών, έχει προκαλέσει αλυσιδωτά προβλήματα, μεταξύ άλλων, και στον επιχειρηματικό κλάδο στη χώρα μας αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο. Ολοένα και περισσότερες ελληνικές επιχειρήσεις οδηγούνται σε αδιέξοδο, ενώ είναι λίγες αυτές που καταφέρνουν να ξεπεράσουν τις δυσκολίες, να επιβιώσουν και να αναπτυχθούν.

Η ανάπτυξη των επιχειρήσεων, αποτελεί συνδυασμό της κατάλληλης στρατηγικής με τη χρήση των ανάλογων αναπτυξιακών εργαλείων. Ήδη οι αναπτυγμένες επιχειρήσεις του δυτικού κόσμου, χρησιμοποιούν καινοτόμα εργαλεία και πρότυπα συστήματα που έχουν ως στόχο την παροχή ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος στην επιχείρηση, την ενδυνάμωση της εξωστρέφειας και την υποστήριξη στην αναζήτηση επενδυτικών κεφαλαίων.

Η παρούσα μεταπτυχιακή διατριβή, έχει ως στόχο τη βιβλιογραφική επισκόπηση πρότυπων συστημάτων και εργαλείων αναφοράς, που χρησιμοποιούνται σε διεθνές και εθνικό επίπεδο από τις επιχειρήσεις, στα πλαίσια της βιώσιμης ανάπτυξης και της υπεύθυνης επιχειρηματικότητας. Εν συνεχεία θα παρουσιαστεί η πιλοτική εφαρμογή του ελληνικού κώδικα βιωσιμότητας, ενός προτύπου αναφοράς, σε μια ελληνική επιχείρηση. Μέσα από τη διαδικασία εφαρμογής του κώδικα, εντοπίστηκαν οι βασικές προτεραιότητες της εταιρείας, οργανώθηκαν οι καθημερινές λειτουργίες κατά τη διάρκεια αναζήτησης και συλλογής των απαραίτητων στοιχείων και τέθηκαν οι βραχυπρόθεσμοι, κυρίως, στόχοι. Η εταιρεία δεσμεύτηκε να υιοθετεί πρακτικές που αποσκοπούν στη βιώσιμη ανάπτυξη αυτής, αλλά και της ευρύτερης κοινωνίας, συμβάλλοντας με τον δικό της τρόπο στην ευημερία

Abstract

The economic crisis of the recent years, has caused a number of problems, in the country's business industry and as well in the industry worldwide. More Greek businesses are deadlocked, and few are able to overcome difficulties, survive and thrive.

Business development is a combination of the appropriate strategy with the use of the corresponding development tools. Already developed Western companies, are using innovative tools and standard systems aimed at providing a competitive advantage to the business, boosting extroversion, and supporting investment fundraising.

The purpose of this thesis is to provide a bibliographic overview of standard reference systems and tools used internationally and nationally by businesses in the context of sustainable development and responsible entrepreneurship. The pilot implementation of the Greek Sustainability Code to a Greek company, will then be presented. Through the code implementation process, the company's key priorities were identified, day-to-day operations were organized while searching for and collecting the necessary data, and short-term goals were set. The company is committed to adopt practices aimed at the sustainable development of its own and of the society in general, contributing in its own way to prosperity.

1.Εισαγωγή

Οι περισσότεροι άνθρωποι, όταν σκεφτούν τη λέξη ‘βιωσιμότητα’ (sustainability), αμέσως φέρνουν στο μυαλό τους τη περιβαλλοντική διαχείριση. Ο όρος όμως ‘βιωσιμότητα’ κατέχει πολύ περισσότερες διαστάσεις από τις αναμενόμενες. Η Βιώσιμη Ανάπτυξη (Sustainable Development) αποτελεί μια έννοια-κλειδί στον 21ο αιώνα και μία μεγάλη πρόκληση για όλη την ανθρωπότητα, με αποτέλεσμα να εξελίσσεται διεθνώς σε μία σημαντική προτεραιότητα τόσο των κυβερνήσεων όσο και των οργανισμών, των επιχειρήσεων αλλά και της κοινωνίας των πολιτών εν γένει. Έτσι, καλούνται όλα τα μέρη της κοινωνίας να αντιληφθούν την πολυπλοκότητα και την αλληλεξάρτηση των ζητημάτων που τίθενται, να συμβάλουν στην αναζήτηση των κατάλληλων λύσεων και να δεσμευτούν σε συγκεκριμένες ενέργειες που αφορούν τόσο το ατομικό επίπεδο όσο και το συνολικό.

Όσον αφορά όμως τον ορισμό της έννοιας ‘βιώσιμη ανάπτυξη’, δεν υπάρχει απόλυτη συμφωνία. Για αρκετούς μελετητές, η βιώσιμη ανάπτυξη είναι μια ασαφής ιδέα, η οποία (ανα)κατασκευάζεται και (ανα)παράγεται. Ορίζουν τη βιωσιμότητα ως μια έννοια που ενσωματώνει τρία βασικά στοιχεία: την οικονομική ανάπτυξη, την οικολογική ανάπτυξη και κοινωνική ανάπτυξη (Rokos, 2012, p. 142). Ο πιο δημοφιλής ορισμός της, ανήκει στην πρώτη πρωθυπουργό της Νορβηγίας Gro Harlem Brundtland, η οποία ως πρόεδρος της Παγκόσμιας Επιτροπής για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη, παρέδωσε στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών το 1987, την αναφορά της, με τίτλο «Our common future», γνωστή ως «Brundtland Report». Στη παρούσα αναφορά, η βιώσιμη ανάπτυξη ορίζεται ως: η ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες της παρούσας γενιάς χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιούν τις δικές τους ανάγκες (Brundland, 1987).

Στην συνέχεια, στη Σύνοδο Κορυφής του Ρίο το 1992 (Nations, 1992) όπου συμμετείχαν 178 χώρες, διατυπώθηκε για πρώτη φορά και επίσημα ο όρος βιώσιμη ανάπτυξη. Ως κύρια θέματα στη συνδιάσκεψη, αποτέλεσαν η αναζήτηση λύσεων για τη φτώχεια, το χάσμα μεταξύ βιομηχανικών και αναπτυσσόμενων χωρών και τα περιβαλλοντικά, οικονομικά και κοινωνικά

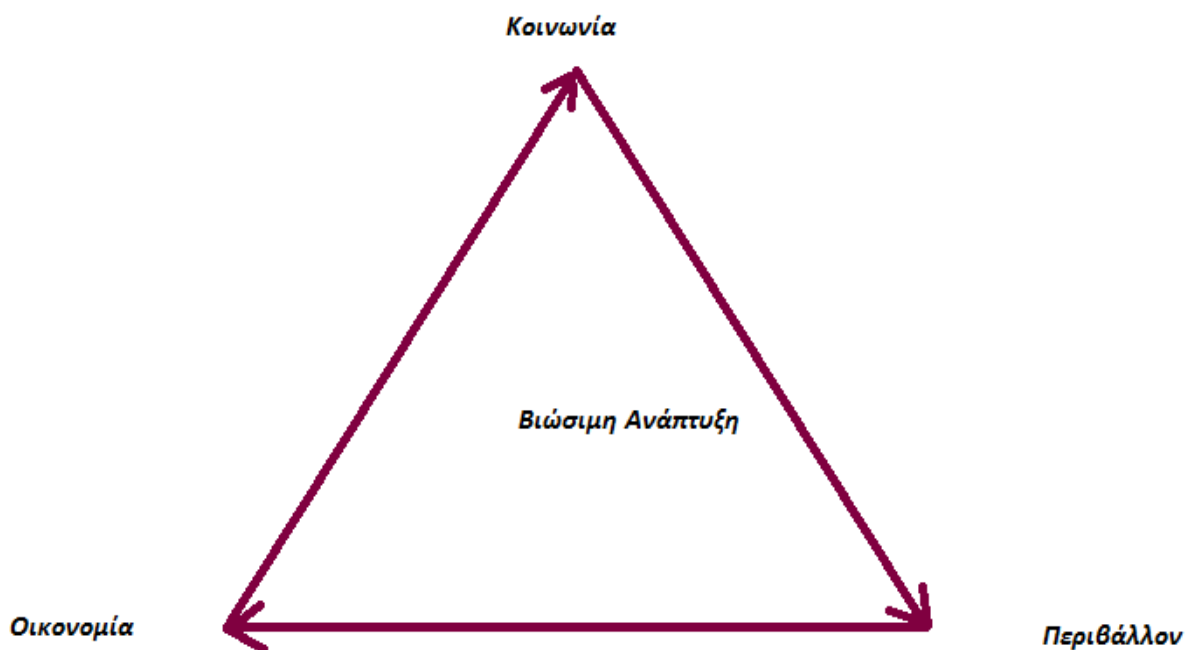
προβλήματα. Ο στόχος τη συνδιάσκεψης του Ρίο, ήταν να ξεκινήσει μια πορεία βιώσιμης ανάπτυξης παγκοσμίως, στην οποία η περιβαλλοντική προστασία και η κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη θα έχουν την ίδια βαρύτητα. Η βιώσιμη ανάπτυξη ορίστηκε ως: η ανάπτυξη που παρέχει μακροπρόθεσμα οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά οφέλη φροντίζοντας τις ανάγκες της παρούσας και των μελλοντικών γενεών. Συνολικά υπογράφηκαν πέντε συμφωνίες, μια εκ των οποίων ήταν η Ατζέντα 21 (Nations, 1992). Πρόκειται για ένα παγκόσμιο σχέδιο δράσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη σε όλες τις περιοχές, όπου προτείνεται η ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων, ώστε να διατηρείται η ευημερία των μελλοντικών γενεών στο ίδιο επίπεδο με εκείνη των προηγούμενων. Επιπλέον, αναφέρεται στην ανάγκη ανάπτυξης σύνθετων δεικτών βιώσιμης ανάπτυξης, με σκοπό τη δημιουργία μιας βάσης, πάνω στην οποία θα μπορεί να στηρίζεται η διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Ακολούθησαν, οι συνθήκες του Μάαστριχτ (1992), του Άμστερνταμ (1997)¹ και η Παγκόσμια Σύνοδος Κορυφής στο Γιοχάνεσμπουργκ (2002), δέκα χρόνια μετά το Ρίο, οι οποίες και επιβεβαίωσαν την αναγκαιότητα της βιώσιμης ανάπτυξης και την καθιέρωσαν ως έννοια στη διεθνή κοινότητα. Πιο συγκεκριμένα, στη Παγκόσμια Σύνοδο Κορυφής στο Γιοχάνεσμπουργκ, συμμετείχαν πάνω από 100 αρχηγοί κρατών, χιλιάδες μη κυβερνητικές οργανώσεις και εκπρόσωποι πολυεθνικών οργανισμών (Wilson, 2002). Τα θέματα συζήτησης αφορούσαν την εξάπλωση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, την προστασία της υγείας από τοξικές ουσίες, τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την αποτροπή της υποβάθμισης των αγροτικών γαιών. Το κυριότερο θέμα, δηλαδή η κλιματική αλλαγή λόγω του φαινομένου του θερμοκηπίου, συνάντησε κάθετη άρνηση των ΗΠΑ και των πετρελαιοπαραγωγών χωρών και έτσι απορρίφθηκε (απαιτείται ομοφωνία για να παρθεί μια απόφαση). Τελικά και σε γενικές γραμμές, η Σύνοδος του Γιοχάνεσμπουργκ δεν στέφθηκε με επιτυχία και έκτοτε αποφεύγονται οι γιγαντώδεις σύνοδοι για την επίλυση παγκόσμιων προβλημάτων (Gardiner, 2002).

Όσον αφορά τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη, όπως αυτή υιοθετήθηκε για πρώτη φορά στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Goteburg (2001) και όπως αναπτύσσεται και σε μεταγενέστερα σχετικά κείμενα: Η βιώσιμη ανάπτυξη είναι μία συνεχής πορεία αλλαγής και προσαρμογής, και όχι μία στατική κατάσταση, με στόχο την ικανοποίηση

¹ http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/el/FTU_1.1.3.pdf (18/1/2019)

των αναγκών του παρόντος, χωρίς όμως να μειώνεται η δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν και τις δικές τους ανάγκες, μέσα από την ισόρροπη και ισότιμη επιδίωξη και των τριών πυλώνων της βιώσιμης ανάπτυξης: Οικονομία – Περιβάλλον – Κοινωνία. Μέσα από τη συμπόρευση, δηλαδή, της οικονομικής ανάπτυξης, της περιβαλλοντικής προστασίας και της κοινωνικής συνοχής, όπως παραστατικά απεικονίζεται με το γνωστό ισόπλευρο τρίγωνο της βιώσιμης ανάπτυξης που παρατίθεται ακολούθως (Munasinghe, 2013).

Σχήμα 1: Ισόπλευρο τρίγωνο βιώσιμης ανάπτυξης

Η επίτευξη της συμπόρευσης και των τριών πυλώνων της βιώσιμης ανάπτυξης δεν αποτελεί μια απλή και εύκολη διαδικασία. Απαιτούνται:

- Συνδυασμένες σταθμίσεις πολλών παραγόντων σε διαφορετικά επίπεδα, συχνά μεταξύ αντιτιθέμενων ενδιαφερόντων και συμφερόντων, σε συνάρτηση και με τον παράγοντα του χρόνου.

- Ειλικρινής, τεκμηριωμένος και εποικοδομητικός διάλογος και διαβούλευση μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών, που προϋποθέτει τη δημιουργία πλαισίων και τη θέσπιση κανόνων, μέσω των οποίων δίνεται η δυνατότητα στα ενδιαφερόμενα μέρη να επικοινωνούν και να συνδιαλέγονται μεταξύ τους.
- Συντονισμένες ενέργειες με τη συμμετοχή και την ενεργοποίηση όλων όσοι εμπλέκονται, δηλαδή πολιτεία, επιχειρήσεις, μη-κυβερνητικές οργανώσεις και φορείς που εκπροσωπούν γενικότερα την κοινωνία των πολιτών.

Η βιωσιμότητα, λοιπόν, αποτελεί μια πορεία και ταυτόχρονα μια δυναμική διαδικασία, η οποία βασίζεται σε τρεις κύριους πυλώνες όπως προαναφέρθηκε: το περιβάλλον, την οικονομία και την κοινωνία. Οι πυλώνες αυτοί, αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και δεν αλληλοαναιρούνται, ενώ ο κάθε ένας έχει διαφορετική ιεραρχική θέση στην δυναμική αυτή διαδικασία. Το περιβάλλον αποτελεί το ανώτερο σύστημα στην ιεραρχία και ασκεί μακροπρόθεσμα έλεγχο, τόσο στα ανθρώπινα συστήματα της οικονομίας όσο και της κοινωνίας. Οι περιβαλλοντικές επιδράσεις είναι πιθανώς οι πιο ευρέως κατανοητές λόγω της διασημότητας τους. Οι πυλώνες, αναγνωρίστηκαν από τη Παγκόσμια Σύνοδο Κορυφής του ΟΗΕ, το 2005, στο Στρασβούργο. Ο πυλώνας του περιβάλλοντος περιλαμβάνει τη χρήση των φυσικών πόρων, την περιβαλλοντική διαχείριση και την πρόληψη της ρύπανσης, ο πυλώνας της οικονομίας περιλαμβάνει το κέρδος, τη μείωση του κόστους, την οικονομική μεγέθυνση και την έρευνα και ανάπτυξη ενώ ο πυλώνας της κοινωνίας, περιλαμβάνει το επίπεδο διαβίωσης, την παιδεία, τη δικαιοσύνη και τις ίσες ευκαιρίες.²

Είναι σημαντικό να τονιστεί πως η βιωσιμότητα αφορά μια εξελικτική πορεία βελτίωσης της διαχείρισης των φυσικών και ανθρώπινων συστημάτων μέσα από την καλύτερη κατανόηση και γνώση και όχι απλώς μια παγιωμένη ιδέα, με βασική όμως προϋπόθεση την ικανότητα προσαρμογής του εκάστοτε κράτους, πολιτισμού ή επιχείρησης. Επιπροσθέτως, η καινοτομία σε όρους ιδεών, τεχνολογίας, δράσεων κλπ., είναι εξίσου αναγκαία προϋπόθεση, η οποία συνδυάζεται με την ικανότητα προσαρμογής.

---

² <https://nomosphysis.org.gr/9990/i-sunodos-korufis-tou-oie-zitimata-anaptuksis-kai-periballontos-oktobrios-2005>
(επισκ. 7/1/2019)

Η παρούσα μεταπτυχιακή διατριβή, στοχεύει στην ανάδειξη της σημασίας της βιώσιμης ανάπτυξης των επιχειρήσεων, μέσα από την βιβλιογραφική επισκόπηση των εργαλείων και των πρότυπων συστημάτων αναφοράς βιώσιμης ανάπτυξης και υπεύθυνης επιχειρηματικότητας που χρησιμοποιούνται και εφαρμόζονται στο παγκόσμιο στερέωμα. Η βιωσιμότητα αποτελεί βασικό κριτήριο για πολλές επιτυχημένες επιχειρήσεις ανά τον κόσμο και κύριο εργαλείο στην υιοθέτηση κατάλληλων στρατηγικών πρακτικών. Ο κεντρικός άξονας του παρόντος πονήματος, θα είναι η έρευνα και η μελέτη του επιχειρείν ανά τον κόσμο, το πώς οι επιχειρήσεις εξακολουθούν να αναπτύσσονται και να εξελίσσονται μέσα σε μια κοινωνία που βάλλεται από τις οικονομικές δυσκολίες των ημερών και πώς οι απολογισμοί βιώσιμης ανάπτυξης ωφελούν τις επιχειρήσεις. Στη συνέχεια, η εργασία θα ολοκληρωθεί με την παρουσίαση μιας πιλοτικής εφαρμογής ενός συστήματος βιώσιμης ανάπτυξης στην ελληνική επιχείρηση Geotech. Πρόκειται για τον Ελληνικό Κώδικα Βιωσιμότητας (Greece's Sustainability Code), ένα μεταφρασμένο εργαλείο, παραπλήσιο του γερμανικού κώδικα βιωσιμότητας, αλλά προσαρμοσμένο στα ελληνικά δεδομένα.

1.1 Η βιώσιμη ανάπτυξη στις επιχειρήσεις

Από την δεκαετία του 1990, ξεκίνησε συζήτηση και κριτική για τις αρνητικές επιδράσεις των πολυεθνικών εταιρειών στο περιβάλλον και την κοινωνία. Επέρχεται λοιπόν ένα νέο κύμα προσοχής, το επόμενο μετά το 1970, το οποίο και διήρκεσε περίπου μια δεκαετία. Στην δεκαετία του 1980, λόγω των οικονομικών δυσκολιών που εμφανίστηκαν, απελευθερώθηκαν οι αγορές

και μειώθηκε η εμπλοκή της κυβέρνησης σε αυτές, με αποτέλεσμα την αύξηση των επενδύσεων και του διεθνούς εμπορίου. Επιπλέον, αυτές οι εξελίξεις δημιούργησαν ένα κοινωνικό και ρυθμιστικό κενό, όπου οι μη κυβερνητικές οργανώσεις ξεκίνησαν να εκφράζουν τις ανησυχίες τους για τις επιδράσεις της παγκοσμιοποίησης. Λόγω του ότι οι πολυεθνικές εταιρείες ασκούν μεγαλύτερη επιρροή, οι συζητήσεις επικεντρώθηκαν κυρίως γύρω από αυτές.

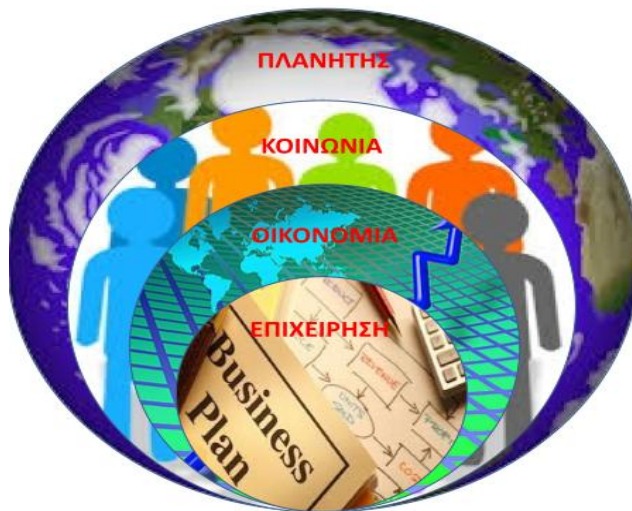
Από τις αρχές της δεκαετίας του 1990, υποχρεώθηκαν οι πολυεθνικές εταιρείες να δείξουν την δέσμευση τους και να υποβάλλουν αναφορές σχετικά με τις δραστηριότητες τους με σκοπό την πρόληψη της παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ρύπανσης του περιβάλλοντος και άλλων εξωτερικών διεργασιών που σχετίζονται με τη παραγωγή και το διεθνές εμπόριο. Αυτό οδήγησε στη δημοσιοποίηση των εταιρικών περιβαλλοντικών, κοινωνικών απολογισμών και απολογισμών βιωσιμότητας. Δημοσιεύτηκαν συστάσεις από κυβερνητικές υπηρεσίες, από διεθνείς κυβερνητικές και μη κυβερνητικές οργανώσεις, όπως το Global Reporting Initiative (GRI), για την υποβοήθηση των επιχειρήσεων στην υποβολή απολογισμών σχετικά με κοινωνικά, περιβαλλοντικά και οικονομικά ζητήματα (Kolk, 2003, p. 279).

Στη σύγχρονη εποχή, οι επιχειρήσεις που θέλουν να θεωρούνται ανταγωνιστικές, καλούνται να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν νέα λειτουργικά μοντέλα, να αναγνωρίσουν τη σημασία νέων χαρακτηριστικών όπως η καινοτομία, η βιωσιμότητα και η εξωστρέφεια καθώς επίσης και τον ρόλο της βιώσιμης ανάπτυξης και της δημοσιοποίησης των μη χρηματοοικονομικών δεδομένων.

Η βιώσιμη ανάπτυξη και η υπεύθυνη επιχειρηματικότητα ενός οργανισμού, αποτελούν έννοιες αλληλένδετες που χρειάζεται πλέον να αποδεικνύονται, ώστε να επιτρέπουν στον εκάστοτε οργανισμό να λαμβάνει την προστιθέμενη αξία της επένδυσης που έχει κάνει στην ανάπτυξη πρωτοβουλιών και προγραμμάτων, συστημάτων και πολιτικών που να υποστηρίζουν την υπεύθυνη λειτουργία του. Προστίθεται λοιπόν, ο όρος Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (Corporate Social Responsibility, CSR), ο οποίος αναφέρεται σε ενέργειες που πραγματοποιούν οι επιχειρήσεις, που αποσκοπούν στη συμβολή της αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών και κοινωνικών ζητημάτων. Πιο συγκεκριμένα, οι επιχειρήσεις αποτελούν οντότητες οι οποίες είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με το κοινωνικό σύνολο μέσα στο οποίο δραστηριοποιούνται, επηρεάζοντας και επηρεαζόμενες από τα δεδομένα της εποχής και του χώρου δράσης τους.

Επομένως οφείλουν να αναγνωρίζουν την ευθύνη που τους αναλογεί, απέναντι στην οικονομία, την κοινωνία και το περιβάλλον (Wesley Cragg, 2016).

Οι επιχειρήσεις, λειτουργούν σύμφωνα με το πλαίσιο που αποδίδεται σχηματικά ακολούθως στην *Εικόνα 1*.

Εικόνα 1: Σχηματική απόδοση του πλαισίου, μέσα στο οποίο λειτουργούν οι επιχειρήσεις³

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, οι επιχειρήσεις αναλαμβάνουν ηγετικό ρόλο, καθώς αυτές έχουν τη βούληση αλλά και τις δεξιότητες για να πρωτοστατήσουν και η κοινωνία τις εμπιστεύεται για να το επιτύχουν. Το πλήθος των επιχειρήσεων που αναθεωρούν τις στρατηγικές τους, τις οργανωτικές δομές τους και αυτοδεσμεύονται στη βιώσιμη ανάπτυξη, ολόένα και αυξάνεται. Πλέον το 95% των μεγαλύτερων 250 παγκόσμιων επιχειρήσεων εκδίδουν απολογισμούς βιώσιμης ανάπτυξης (2013). Επιπλέον, αυτοδεσμεύονται στον απολογισμό της δράσης τους προς την κοινωνία, στη συστηματική μέτρηση των περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων των δραστηριοτήτων τους και στην ενσωμάτωση αυτών των επιπτώσεων στα οικονομικά τους μεγέθη.

³ http://www.sevbcsd.org.gr/about_sustainable_development

Η επιχειρηματικότητα αλλάζει δραστικά σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον, σε μια παγκόσμια αγορά ανταγωνιστική, αλλά και απαιτητική και ταυτόχρονα ευαίσθητη. Καθώς όμως αυξάνεται το ενδιαφέρον και ο αριθμός των επιχειρήσεων που υιοθετούν τη βιώσιμη ανάπτυξη στη στρατηγική τους, τόσο αυξάνονται οι κατευθυντήριες γραμμές, τα πλαίσια και τα πρότυπα συστήματα. Η αυτοδέσμευση στη βιώσιμη ανάπτυξη, στην υπεύθυνη επιχειρηματικότητα και στη διαφάνεια οριοθετεί αυτή την αλλαγή και υποδεικνύει την επιλογή της βιωσιμότητας και στους υπόλοιπους κοινωνικούς εταίρους (κυβερνήσεις, φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, κοινωνία των πολιτών). Την επιλογή δηλαδή της ανάπτυξης στους άξονες της εξωστρέφειας, της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας, για μια παραγωγική οικονομία με σεβασμό στο περιβάλλον, που θα δημιουργεί θέσεις εργασίας και μια συνεκτική κοινωνία.

Υπάρχουν δύο κύριες πτυχές της βιωσιμότητας στις επιχειρήσεις : ο απολογισμός και η στρατηγική (Limited, 2014). Η πρώτη πτυχή, αυτή του απολογισμού, απαιτεί τη μέτρηση των διαφόρων στοιχείων που είναι κρίσιμα για την αποτελεσματική λειτουργία της επιχείρησης. Όσον αφορά τη δεύτερη πτυχή, δηλαδή την στρατηγική, αυτή συμβάλλει στην αξιοποίηση του απολογισμού βιωσιμότητας, ως εργαλείο για την κατανόηση των εσωτερικών και εξωτερικών επιπτώσεων της επιχείρησης, χρησιμοποιώντας τα δεδομένα για να βοηθήσει στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις τον 21^ο αιώνα. Η κατάλληλη στρατηγική, μπορεί να βοηθήσει μια επιχείρηση να δημιουργήσει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, σε μια κοινωνία που διαμορφώνεται συνεχώς από τις αρνητικές επιπτώσεις που προκαλούνται από την έλλειψη πόρων και την κλιματική αλλαγή. Όπως γίνεται κατανοητό, οι απολογισμοί βιώσιμης ανάπτυξης, αποτελούν αναγκαία προϋπόθεση για την υιοθέτηση της κατάλληλης στρατηγικής από την επιχείρηση, ώστε να κατανοήσει καλύτερα την επίδραση της στα ενδιαφερόμενα μέρη και να βρει τρόπους να μετριάσει τις αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομία, τη κοινωνία και το περιβάλλον. Δεδομένα υψηλής ποιότητας καθώς και συγκρίσιμα μεταξύ τους, που προέρχονται από την βιώσιμη ανάπτυξη και τις επιδράσεις της, είναι αναγκαία και απαραίτητα για την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου απολογισμού βιωσιμότητας. Ωστόσο, η πρόκληση για την μετατροπή του απολογισμού βιώσιμης ανάπτυξης σε ενέργειες δράσης, εξακολουθεί να υφίσταται, η αποτελεσματικότητα της οποίας, βασίζεται στα ακριβή και επαληθεύσιμα δεδομένα που συλλέγει ο οργανισμός.

1.2 Διαδικασία υποβολής απολογισμών βιωσιμότητας

Η διαδικασία υποβολής απολογισμών (process of reporting), υποχρεώνει τις επιχειρήσεις να παρακολουθούν τις αλυσίδες αξίας τους και να ανακαλύπτουν σημαντικές πληροφορίες. Η συλλογή και η ανάλυση των δεδομένων, μπορεί να βοηθήσει στον εντοπισμό των κινδύνων, καθώς και των πιθανών βελτιώσεων της αποτελεσματικότητας και την εξεύρεση νέων αγορών. Αυτό μπορεί να έχει σημαντικές επιπτώσεις στην συνολική απόδοση του οργανισμού, στην αντίληψη των επενδυτών και την πρόσβαση στα κεφάλαια. Ως αλυσίδα αξίας, αναφέρεται η συνολική αλληλουχία δραστηριοτήτων ή μερών που παρέχουν ή λαμβάνουν αξία με τη μορφή προϊόντων ή υπηρεσιών. Τα μέρη που παρέχουν αξία είναι οι προμηθευτές, οι αποσπασμένοι εργαζόμενοι, οι εργολήπτες και άλλοι. Τα μέρη που λαμβάνουν αξία είναι οι πελάτες, οι καταναλωτές, τα μέλη και οι χρήστες (ISO 26000).

Μέσα από την διαδικασία για την υποβολή ενός απολογισμού βιωσιμότητας, επωφελείται άμεσα η ίδια η εταιρεία καθώς μπορεί να αναμορφώσει τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζει ορισμένα θέματα που αφορούν την οικονομία και να αναθεωρήσει για τον τρόπο λειτουργίας της. Η διαφωνία για την αλληλεπίδραση μεταξύ οικονομικών και μη οικονομικών θεμάτων, όπως το περιβάλλον, οι κίνδυνοι διακυβέρνησης και τα κοινωνικά ρίσκα, αλλάζει τις απόψεις των εταιρειών για το νόημα της αξίας, στην οικονομία του 21^{ου} αιώνα. Ο τελικός σκοπός ενός απολογισμού βιωσιμότητας είναι μια ισορροπημένη, πλήρης και ακριβής έκθεση η οποία θα πρέπει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες πληροφόρησης τόσο των ενδιαφερόμενων μερών αλλά και να αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο διαχείρισης. Υπάρχει μια πληθώρα απολογισμών βιωσιμότητας, κάποιοι εκ των οποίων επιτρέπουν στις εταιρείες να συνδιαλέγονται με τα ενδιαφερόμενα μέρη, με στόχο τη βελτίωση των εσωτερικών διαδικασιών της εταιρείας. Άλλοι απολογισμοί, έχουν περισσότερο λογιστικό χαρακτήρα με περιορισμένη μεν αλλά άμεση δε, επίδραση στις εξωτερικές διαδικασίες και στους διαλόγους με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Σύμφωνα με το GRI (Global Reporting Initiative), ο απολογισμός βιωσιμότητας θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως ένα εργαλείο αλλαγής και όχι ως τελικός σκοπός (KMPPG, 2012).

Έτσι, είναι κατανοητό πως ένας απολογισμός βιωσιμότητας δεν ολοκληρώνεται με την έντυπη ή ηλεκτρονική δημοσίευση του, αλλά πρέπει να αντιμετωπίζεται ως ένα καίριο εργαλείο

για την αξιολόγηση της απόδοσης και την υποστήριξη για τη συνεχή βελτίωση αυτού, σε έναν οργανισμό, με την πάροδο του χρόνου. Επιπλέον, αποτελεί εργαλείο για την εφαρμογή πλάνων δράσης, τον σχεδιασμό της στρατηγικής οργάνωσης και την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων.

Τα ενδιαφερόμενα μέρη του οργανισμού έχουν διάφορες ανάγκες που σχετίζονται με τα ζητήματα, τις λεπτομέρειες, τη μορφή και το χρονοδιάγραμμα του απολογισμού, με αποτέλεσμα να περιπλέκεται η διαδικασία της αναφοράς και ο βαθμός στον οποίο θα εμβαθύνουν σε κάθε ζήτημα. Πιο συγκεκριμένα, ως ενδιαφερόμενα μέρη (Stakeholders) αναφέρονται οι εργαζόμενοι, οι πελάτες, οι επενδυτές, οι συνέταιροι κλπ. Συνήθως η επιλογή των ζητημάτων, οδηγεί σε μια διαδικασία λήψης απόφασης για την επιλογή των δεικτών επίδοσης, των ορισμών και του συστήματος όπου θα συλλέγονται τα απαιτούμενα δεδομένα. Για να χρησιμεύσει ο απολογισμός βιωσιμότητας ως εργαλείο αλλαγής, οι εταιρείες θα πρέπει να κάνουν τις σωστές επιλογές εξ' αρχής, διότι σε μεταγενέστερα στάδια καθίσταται δύσκολη η διόρθωση του.

Τα στάδια της διαδικασίας σύνταξης ενός απολογισμού βιωσιμότητας είναι πέντε και παρίστανται γραφικά στο *Σχήμα 2* που ακολουθεί, σύμφωνα με την προσέγγιση του GRI:

Σχήμα 2: Τα πέντε στάδια της διαδικασίας ενός απολογισμού βιωσιμότητας (KMPPG, 2012, σ. 9)

Στάδιο 1^ο: Ορισμός του περιεχομένου του απολογισμού (Define report content)

Το πρώτο στάδιο της διαδικασίας υποβολής ενός απολογισμού βιωσιμότητας, είναι ο ορισμός του περιεχομένου του. Σε αυτό το στάδιο, είναι απαραίτητο να καθοριστούν οι σχετικοί δείκτες επίδοσης και να διατυπωθούν οι ορισμοί, διαδικασίες οι οποίες ελέγχονται επαναληπτικά από τα ενδιαφερόμενα μέρη. Είναι αναμενόμενο πως οι δείκτες επίδοσης θα διαφέρουν ανά επιχείρηση και γι αυτό η διαδικασία δεν είναι τυποποιημένη, ώστε να διασφαλιστεί ότι η διαδικασία του απολογισμού βιωσιμότητας θα έχει αποτέλεσμα. Στο πρώτο στάδιο της αναφοράς βιωσιμότητας περιλαμβάνονται τα εξής βήματα:

1. Ουσιαστικότητα (Materiality)

Οι πληροφορίες που εμπεριέχονται σε έναν απολογισμό βιωσιμότητας θα πρέπει να καλύπτουν ζητήματα και δείκτες που αντικατοπτρίζουν τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις του οργανισμού ή πληροφορίες που θα επηρέαζαν τις εκτιμήσεις και τις αποφάσεις των ενδιαφερόμενων μερών.

2. Ενσωμάτωση των ενδιαφερόμενων μερών (Stakeholders inclusiveness)

Ο οργανισμός που υποβάλλει τον απολογισμό βιωσιμότητας, θα πρέπει να προσδιορίσει τα ενδιαφερόμενα μέρη και να επεξηγήσει κατά την σύνταξη του, πώς απάντησε στις εύλογες προσδοκίες τους και στα ενδιαφέροντα τους.

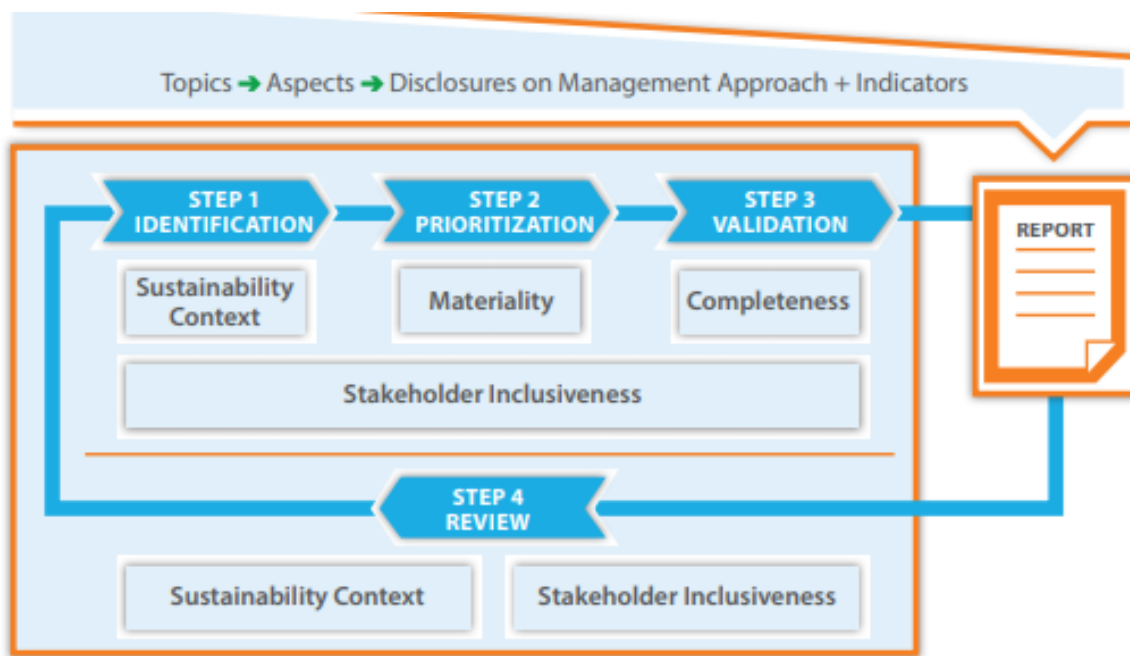
3. Περιεχόμενο βιωσιμότητας (Sustainability context)

Ο απολογισμός βιωσιμότητας πρέπει να παρουσιάζει τις επιδόσεις του οργανισμού στο ευρύτερο πλαίσιο βιωσιμότητας.

4. Πληρότητα (Completeness)

Για να είναι σε θέση τα ενδιαφερόμενα μέρη να αξιολογήσουν τον απολογισμό απόδοσης του οργανισμού, θα πρέπει να καλύπτονται πλήρως τόσο τα ζητήματα που αφορούν την επιχείρηση, όσο και οι δείκτες επίδοσης και οι ορισμοί που χρησιμοποιούνται. Μέσω της πληρότητας της αναφοράς, αντανακλώνονται όλες οι σημαντικές οικονομικές, περιβαλλοντικές και οικονομικές επιπτώσεις του οργανισμού.

Το Σχήμα 3 παρακάτω, αποδίδει σχηματικά το πρώτο στάδιο της δημιουργίας μιας αναφοράς βιωσιμότητας, με τα επιμέρους βήματα που ακολουθούνται.

Σχήμα 3: Πρώτο στάδιο της διαδικασίας δημιουργίας απολογισμών βιωσιμότητας

Στάδιο 2^ο: Διασφάλιση ποιότητας της αναφοράς (Ensure report quality)

Αφού ολοκληρωθεί το πρώτο στάδιο, δηλαδή αφού προσδιοριστούν οι δείκτες επίδοσης, οι ορισμοί και τα ζητήματα, επέρχεται το δεύτερο στάδιο, κατά το οποίο μετασχηματίζονται τα

παραπάνω δεδομένα σε πληροφορίες που όμως απαιτείται ένα συγκεκριμένο επίπεδο ποιότητας. Το GRI έχει διατυπώσει τις ακόλουθες αρχές ώστε να διασφαλίζεται η ποιότητα του απολογισμού:

1. Ισορροπία (Balance)

Ο απολογισμός βιωσιμότητας θα πρέπει να περιλαμβάνει τόσο τις θετικές όσο και τις αρνητικές πτυχές της απόδοσης του οργανισμού, ώστε να επιτρέπεται μια συνολική αξιολόγηση της απόδοσης του.

2. Συγκρισιμότητα (Comparability)

Η επιλογή και η σύνταξη των πληροφοριών που συλλέγονται θα πρέπει να γίνεται με συνέπεια και να παρουσιάζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορούν τα ενδιαφερόμενα μέρη να αναλύουν τις διάφορες αλλαγές στην απόδοση του οργανισμού με την πάροδο του χρόνου. Επιπλέον οι πληροφορίες αυτές, θα πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε αναλύσεις με άλλους οργανισμούς.

3. Ακρίβεια (Accuracy)

Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στον απολογισμό, πρέπει να είναι λεπτομερείς και κυρίως ακριβείς ώστε τα ενδιαφερόμενα μέρη να έχουν τη δυνατότητα να αξιολογήσουν την απόδοση του οργανισμού.

4. Επικαιροποίηση (Timeliness)

Ο απολογισμός βιωσιμότητας πραγματοποιείται ανά τακτικά χρονικά διαστήματα (επίσημα ετησίως με την δημοσίευση της σχετικής αναφοράς, εντός των οργανισμών ανά 3-6 μήνες ώστε

να ελέγχονται οι σχετικές διαδικασίες) για να είναι διαθέσιμες οι έγκυρες πληροφορίες στα ενδιαφερόμενα μέρη για την λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων.

5. Σαφήνεια (Clarity)

Οι πληροφορίες θα πρέπει να διατίθενται με τρόπο προσβάσιμο και κατανοητό προς τα ενδιαφερόμενα μέρη που χρησιμοποιούν τον απολογισμό βιωσιμότητας.

6. Αξιοπιστία (Reliability)

Για την διασφάλιση της ποιότητας και της ουσιαστικότητας των πληροφοριών, δηλαδή για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας του απολογισμού βιωσιμότητας, η συλλογή, η καταγραφή και η ανάλυση των πληροφοριών και των διαδικασιών κατά το προκαταρκτικό στάδιο, θα πρέπει να γίνεται με τρόπο που να υπόκειται σε εξέταση.

Στάδιο 3^ο: Ορισμός ορίων στον απολογισμό (Set report boundaries)

Το τρίτο στάδιο της διαδικασίας που ακολουθείται για την σύνταξη ενός απολογισμού βιωσιμότητας είναι ο ορισμός των ορίων του, όπου είναι απαραίτητο να είναι σαφής η επεξήγηση τους. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του GRI, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι φορείς στους οποίους ασκεί έλεγχο ή επιρροή ο οργανισμός μέσω της διανομής και των πελατών.

ο Έλεγχος (Control)

Ο έλεγχος των οικονομικών και λειτουργικών πολιτικών ενός οργανισμού μπορεί να τον ωφελήσει μέσα από τις δραστηριότητες του.

ο Σημαντική επιρροή (Significant influence)

Στη σημαντική επιρροή περιλαμβάνεται η δύναμη συμμετοχής στην οικονομική και λειτουργική πολιτική αποφάσεων του φορέα αλλά όχι η δύναμη να ελέγχει αυτές τις πολιτικές.

Στάδιο 4^ο: Χρήση πρότυπων συστημάτων (Include standard disclosures)

Το GRI αναγνωρίζει πολλά πρότυπα συστήματα και εργαλεία που θα μπορούσαν να συμπεριλαμβάνονται μέσα σε έναν απολογισμό βιωσιμότητας και να είναι χρήσιμα και για τα ενδιαφερόμενα μέρη.

- ***Στρατηγική και προφίλ (Strategy and profile)***

Περιλαμβάνονται πρότυπα που ορίζουν το γενικό πλαίσιο για την κατανόηση της οργανωτικής απόδοσης του οργανισμού όπως η στρατηγική που ακολουθεί, το προφίλ της επιχείρησης και η διακυβέρνηση.

- ***Διοικητική προσέγγιση (Management approach)***

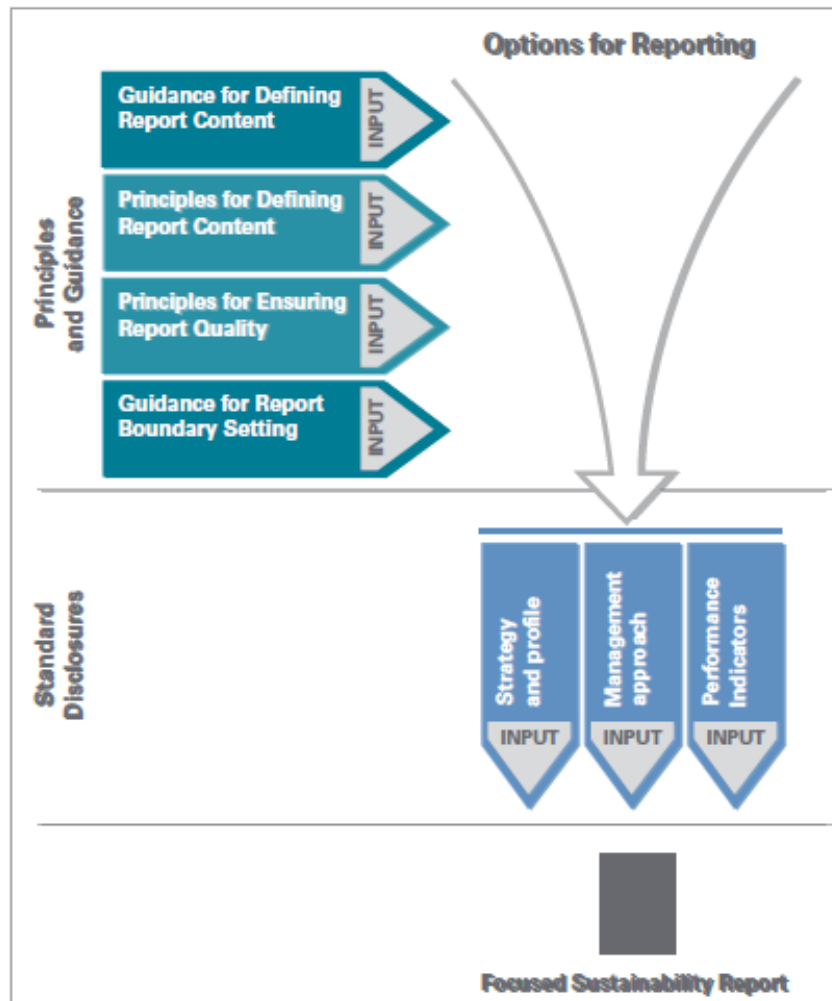
Στην διοικητική προσέγγιση, αναφέρονται πρότυπα που καλύπτουν τον τρόπο με τον οποίο ο οργανισμός απευθύνει ένα συγκεκριμένο σύνολο ζητημάτων, με σκοπό την δημιουργία ενός πλαισίου για την καλύτερη κατανόηση των επιδόσεων του σε μια συγκεκριμένη περιοχή.

- ***Δείκτες επίδοσης (Performance Indicators)***

Οι δείκτες επίδοσης, είναι δείκτες οι οποίοι παρέχουν συγκρίσιμες πληροφορίες που σχετίζονται με τις οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιδόσεις του οργανισμού.

Στάδιο 5^ο: Συγκεντρωτικός απολογισμός βιωσιμότητας (Focused sustainability report)

Στο πέμπτο και τελευταίο στάδιο της διαδικασίας, παράγεται ένας συγκεντρωτικός απολογισμός βιωσιμότητας. Η αναφορά δημοσιεύεται είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή και τείνει να συμπίπτει με τη διαδικασία των οικονομικών απολογισμών που δημοσιεύει ο οργανισμός, καθιστώντας τις πληροφορίες διαθέσιμες σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη την ίδια στιγμή. Ακολούθως παρουσιάζεται το μοντέλο του συγκεντρωτικού απολογισμού βιωσιμότητας, όπως αυτό προτείνεται από τις κατευθυντήριες γραμμές του GRI (Σχήμα 4).

Σχήμα 4: Μοντέλο συγκεντρωτικού απολογισμού βιωσιμότητας, σύμφωνα με το GRI (KMPG, 2012, σ. 11)

Το πρώτο μέρος του μοντέλου περιλαμβάνει τις αρχές και τις κατευθυντήριες γραμμές, δηλαδή τα τρία πρώτα στάδια της σύνταξης ενός απολογισμού βιωσιμότητας, οι πληροφορίες από τα οποία εισέρχονται στο μοντέλο. Το δεύτερο μέρος του μοντέλου, περιλαμβάνει όλα τα πρότυπα συστήματα και εργαλεία που χρησιμοποιούνται από τον οργανισμό. Μετά το πέρας των παραπάνω διαδικασιών, προκύπτει ο συγκεντρωτικός απολογισμός βιωσιμότητας.

1.3 Συστήματα αναφοράς βιώσιμης ανάπτυξης

Σε μια αγορά και κοινωνία που οι αλλαγές είναι ραγδαίες, οι οργανισμοί πρέπει να είναι σε θέση να αντιδράσουν και να δημιουργήσουν βιώσιμη αξία, γεγονός που απαιτεί την άμεση πρόσβαση στις απαραίτητες πληροφορίες. Τα χαρακτηριστικά ενός συστήματος αναφοράς βιώσιμης ανάπτυξης (Sustainability Reporting System) εξαρτώνται ιδιαίτερα από τις φιλοδοξίες βιωσιμότητας του οργανισμού, και έτσι ανάλογα με τις στρατηγικές επιλογές προστίθενται επιπλέον παράμετροι όπως η λειτουργικότητα, το κόστος, η εφαρμογή και η ευελιξία.

Οι οργανισμοί συνήθως δεσμεύουν, συγκεντρώνουν και μετατρέπουν τα δεδομένα βιωσιμότητας, σε χρήσιμη πληροφορία, ώστε να κάνουν τις διαδικασίες διαφανείς και εύχρηστες, με τα εξής τρία βήματα:

- **1. Με τη χρήση λογισμικού γραφείου (Office software),** όπως υπολογιστικά φύλλα (πχ Microsoft Excel). Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων, αρχικά, χρησιμοποιεί τέτοιου τύπου βατές λύσεις, αλλά σύντομα συνειδητοποιεί πως οι προσεγγίσεις αυτές είναι πολύ περιοριστικές.
- **2. Ειδικά λογισμικά συστήματα βιώσιμης ανάπτυξης (Dedicated sustainability reporting systems).** Τα λογισμικά αυτά, επικεντρώνονται στη συγκέντρωση και διαχείριση όλων των στοιχείων που σχετίζονται με τη βιώσιμη ανάπτυξη της επιχείρησης.
- **3. Πλήρως ολοκληρωμένα συστήματα αναφοράς (Fully integrated reporting systems).** Στην περίπτωση αυτή, μπορεί να συμπεριλαμβάνονται και συστήματα ενδοεπιχειρησιακού σχεδιασμού (Enterprise Resource Planning) συνδεδεμένα με το ανθρώπινο δυναμικό, την εφοδιαστική αλυσίδα και το περιβάλλον, την υγιεινή και ασφάλεια στο χώρο εργασίας. Για παράδειγμα, τα συστήματα ενδοεπιχειρησιακού σχεδιασμού, αυτοματοποιούν τις δραστηριότητες της επιχείρησης (πωλήσεις, υπηρεσίες,

διαχείριση πελατειακών σχέσεων κλπ.) με μια ολοκληρωμένη εφαρμογή λογισμικού, με σκοπό να διευκολύνουν τη ροή των πληροφοριών μεταξύ όλων των επιχειρησιακών λειτουργιών μέσα στα όρια της επιχείρησης και να συνδεθούν με τα ενδιαφερόμενα μέρη αυτής.

Στο πρώτο βήμα, το βασικό κίνητρο για την υποβολή απολογισμών βιώσιμης ανάπτυξης, είναι η διορατικότητα/προοπτική που κατακτάται από την απόδοση της βιωσιμότητας. Οι περιορισμοί που υπεισέρχονται όμως μέσω αυτών των λογισμικών, σχετίζονται με την ακεραιότητα και τη διατήρηση των δεδομένων κατά την αλλαγή και επέκταση του απολογισμού βιωσιμότητας. Στη συνέχεια, στο δεύτερο βήμα, σκοπός δεν είναι μόνο η συγκέντρωση και ο μετασχηματισμός των δεδομένων σε πληροφορία για τη βιώσιμη ανάπτυξη της επιχείρησης, αλλά είναι και η χρήση αυτής σε δομημένες εσωτερικές και εξωτερικές αναφορές, για την κατάταξη σε κορυφαία πρότυπα (όπως Dow Jones Sustainability Index, Carbon Disclosure Project). Το τρίτο και τελευταίο βήμα, επικεντρώνεται στην ενσωματωμένη διαχείριση αναφορών εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Οι απολογισμοί βιωσιμότητας και οι οικονομικές αναφορές είναι ενσωματωμένες στις συστηματικές διαδικασίες. Στόχος των εταιρειών είναι η εξερεύνηση των σχέσεων μεταξύ των ενεργειών της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και της οικονομικής απόδοσης, σχέσεις οι οποίες διαφαίνονται μέσα από αναφορές που συμπεριλαμβάνουν οικονομικά στοιχεία και στοιχεία βιωσιμότητας (KMPG, 2012, σ. 13).

Είναι πολύ σημαντικό η εκάστοτε επιχείρηση να ορίζει κάποιους δείκτες επίδοσης (Key Performance Indicators, KPI's), για να είναι σε θέση να μετρήσει την απόδοση της βιωσιμότητας, και μετέπειτα να μεταφέρει αυτές τις πληροφορίες στο εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης. Τα διάφορα συστήματα αναφοράς βιώσιμης ανάπτυξης μπορούν να υποστηρίξουν τη μεταφορά των δεδομένων και την μετατροπή αυτών σε πληροφορίες για την αξιολόγηση των επιμέρους επιδόσεων σε διάφορους τομείς της επιχείρησης. Τα τρία βήματα που προαναφέρθηκαν, εστιάζουν σε διαφορετικό βαθμό σε πτυχές όπως η πληρότητα, η αξιοπιστία, η διαχείριση του κινδύνου, οι δείκτες επίδοσης κλπ.

Η κάθε επιχείρηση διαθέτει διαφορετική πληροφοριακή υποδομή, η οποία είναι συνήθως ανώριμη όταν αναφέρεται στα μη χρηματοοικονομικά δεδομένα. Παραδείγματος χάριν,

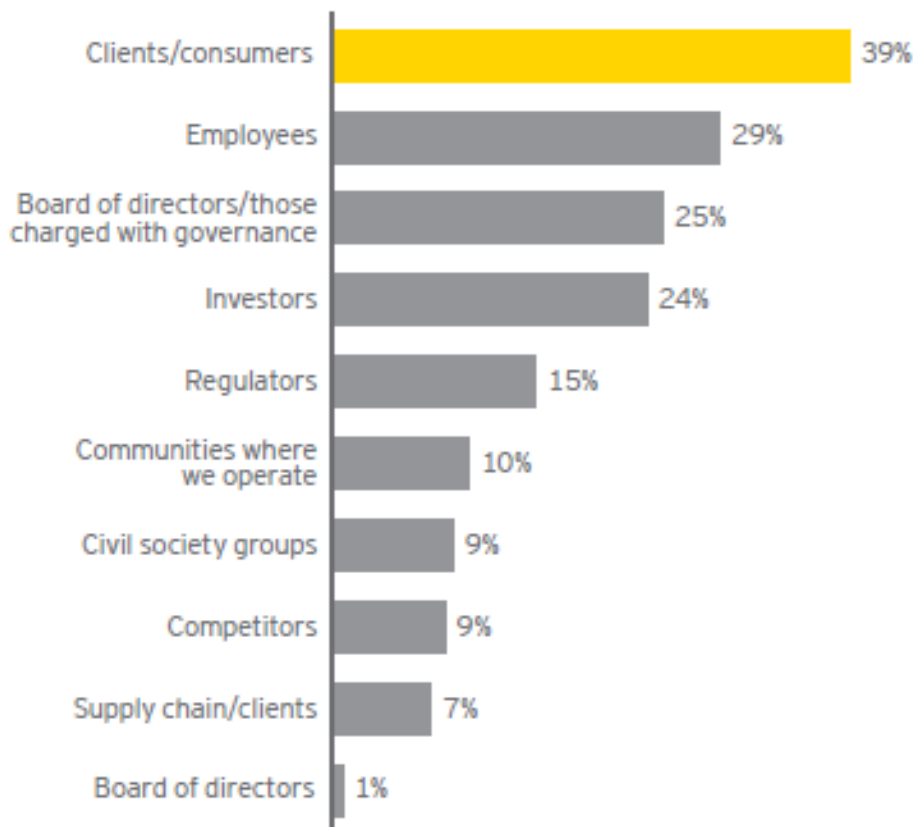
πληροφορίες που σχετίζονται με το ανθρώπινο δυναμικό, την υγιεινή και ασφάλεια και την διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας είναι πολύ σημαντικές για τους απολογισμούς βιώσιμης ανάπτυξης αλλά συνήθως δεν είναι πλήρως ενσωματωμένες στα συστήματα ενδοεπιχειρησιακού σχεδιασμού. Η διορατικότητα όσον αφορά την επιχειρηματική ευφυΐα (Business Intelligence, BI) και τον ενδοεπιχειρησιακό σχεδιασμό, αποτελεί σημαντική προσθήκη στη διαδικασία επιλογής του κατάλληλου τρόπου συλλογής δεδομένων. Συμπερασματικά, ο κάθε οργανισμός, λαμβάνοντας υπόψη την πληροφοριακή του υποδομή και το αντικείμενο των απολογισμών βιωσιμότητας μπορεί να προχωρήσει στην επιλογή των λογισμικών συστημάτων συλλογής δεδομένων που καλύπτουν τις ανάγκες του.

1.4 Στρατηγική βιωσιμότητας

Οι προσδοκίες ότι μία εταιρεία οφείλει να έχει αναπτύξει μια στρατηγική βιωσιμότητας, προέρχονται από διάφορες μεριές. Η ανάγκη υποβολής απολογισμών για την υποστήριξη μιας στρατηγικής βιωσιμότητας καθοδηγείται από τις διαφορετικές ανάγκες και τα διάφορα συμφέροντα του συνεχώς αυξανόμενου αριθμού των ενδιαφερόμενων μερών, εντός ή εκτός της εταιρείας όπως οι επενδυτές, οι εργαζόμενοι και η ευρύτερη κοινωνία. Σύμφωνα με τον διεθνή σύμβουλο του GRI (Global reporting Initiative), Ernst Ligteringen, στη σύγχρονη οικονομία υπάρχει ένα πλήθος αλλαγών στις προσδοκίες των ενδιαφερόμενων μερών. Οι διαφορετικοί χρήστες, εξετάζουν και αξιολογούν τις πληροφορίες βιωσιμότητας από διαφορετικές οπτικές γωνίες και συνεπώς επικεντρώνονται σε διαφορετικές ιδέες και οφέλη. Από την πλευρά των εργαζομένων, αυτές οι πληροφορίες μπορεί να επηρεάσουν τα κίνητρα τους και να έχουν επιπτώσεις στα ποσοστά διατήρησης, οι επενδυτές να επικεντρωθούν στο κόστος κεφαλαίου και της αξίας της επωνυμίας (brand value) και η ευρύτερη κοινωνία να δώσει μεγαλύτερη σημασία στην άδεια λειτουργίας της εταιρείας. Έτσι, οι απολογισμοί βιωσιμότητας είναι πιο κατανοητοί και ευέλικτοι καθώς αντικατοπτρίζουν διάφορες ανάγκες, χωρίς να γίνονται κανονιστικοί (Limited, 2014, p. 6).

Συμφωνά με μελέτη που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του Global Conference on Sustainability and Reporting του GRI, στο Άμστερνταμ το 2013 (Limited, 2014, p. 7), με 400

περίπου ερωτηθέντες, για το ποια ομάδα ενδιαφερόμενων μερών επηρεάζει περισσότερο την στρατηγική βιωσιμότητας που θα ακολουθήσει η εταιρεία, το 39% όρισε τους πελάτες/καταναλωτές όπως φαίνεται και στο Σχήμα 5 που ακολουθεί. Ο κάθε ερωτώμενος μπορούσε να επιλέξει περισσότερες από μία απαντήσεις.

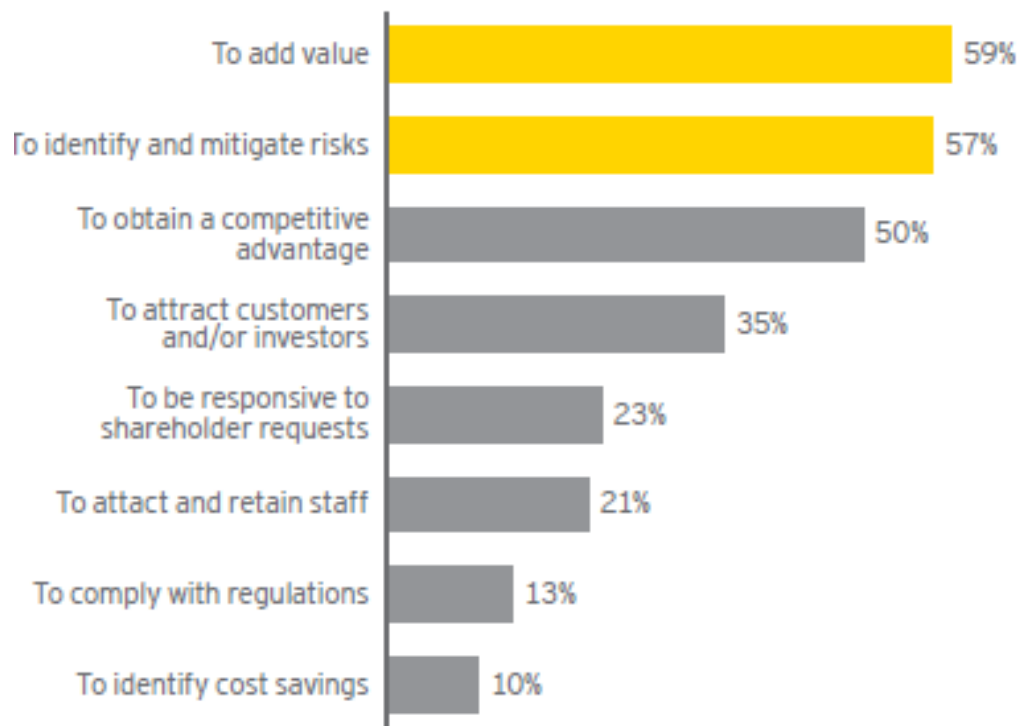

Σχήμα 5: Ποσοστά που απέδωσαν οι συμμετέχοντες στην έρευνα, στις ομάδες που επηρεάζουν περισσότερο τη στρατηγική βιωσιμότητας της εταιρείας τους

Τους πελάτες, ακολουθούν οι εργαζόμενοι σε ποσοστό 29%, τα διοικητικά στελέχη σε ποσοστό 25%, οι επενδυτές σε 24 % και έπειτα τα υπόλοιπα ενδιαφερόμενα μέρη όπως οι προμηθευτές και οι ανταγωνιστές σε μικρότερα ποσοστά. Τα αποτελέσματα αυτά έρχονται σε συμφωνία με σχετική έρευνα, που δημοσιεύτηκε από τους EY (Ernst & Young Limited) και Greenbiz (EY,

2013), που υποστηρίζει πως οι κύριοι καθοδηγητές μιας στρατηγικής βιωσιμότητας είναι τα άτομα εντός της εκτελεστικής λειτουργίας.

Εν συνεχεία, και στα πλαίσια της ίδιας έρευνας, οι συμμετέχοντες απάντησαν για τους κύριους στόχους της ανάπτυξης μιας στρατηγικής βιωσιμότητας, όπου το 59% και 57% απάντησαν για την προσθήκη αξίας και τον εντοπισμό και περιορισμό των κινδύνων αντίστοιχα, ενώ οι μισοί συμμετέχοντες (200), δήλωσαν πως η στρατηγική βιωσιμότητας βοήθησε την εταιρεία τους να αποκτήσει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, όπως φαίνεται και στο Σχήμα 6.

Σχήμα 6: Κύριοι λόγοι ανάπτυξης στρατηγικής βιωσιμότητας και απαντήσεις συμμετεχόντων

Σε μικρότερα ποσοστά, ακολουθούν η προσέλκυση πελατών, η προσέλκυση και διατήρηση προσωπικού, η συμμόρφωση με τη νομοθεσία κλπ.

Σήμερα, εξακολουθεί να υπάρχει ένα χάσμα μεταξύ των πληροφοριών που παρέχονται από έναν απολογισμό βιωσιμότητας και την αποτελεσματική ανάλυση από την επίπτωση στον οργανισμό.

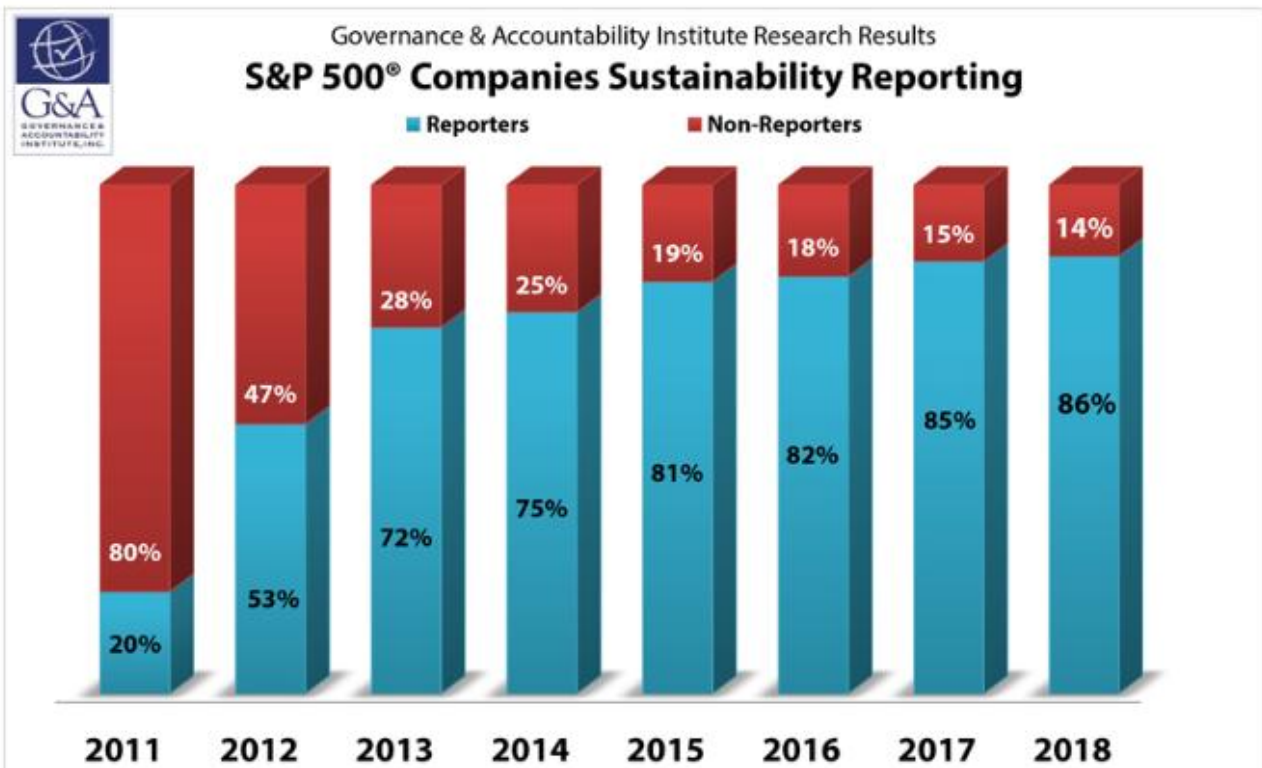
Αυτό που αποτελεί ένας απολογισμός βιωσιμότητας σήμερα, είναι ένα μέσο ώστε τα ενδιαφερόμενα μέρη να αποκτήσουν επίγνωση των μελλοντικών τάσεων που σχετίζονται με την απόδοση του οργανισμού και δημιουργεί ένα περιβάλλον υπευθυνότητας.

1.5 Βιωσιμότητα: βελτίωση λειτουργικής απόδοσης

Είναι καίριας σημασίας να μπορούν οι εταιρείες να κατανοήσουν τους κινδύνους, τις ευκαιρίες καθώς και τις υποχρεώσεις τους σε βραχυπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο αλλά και μακροπρόθεσμο χρόνο καθώς επηρεάζουν τα μελλοντικά τους κέρδη όπως επίσης και την ανταγωνιστικότητα τους. Για να καταφέρουν οι εταιρείες να κατανοήσουν τα προαναφερθέντα, είναι απαραίτητο να αντιλαμβάνονται ουσιαστικά ζητήματα για την επιχείρησή τους, δηλαδή τα ζητήματα που επηρεάζουν σημαντικά τις αποφάσεις, τις δράσεις και την απόδοση ενός οργανισμού ή των ενδιαφερόμενων μερών του. Επιπροσθέτως, η ενσωμάτωση κρίσιμων βιώσιμων ζητημάτων στη στρατηγική της εταιρείας, μπορεί να βοηθήσει τα διοικητικά στελέχη να ανταποκριθούν στους στόχους μη χρηματοοικονομικής απόδοσης. Έρευνες έχουν δείξει μια συσχέτιση μεταξύ της υψηλής επίδοσης σε μια σειρά από περιβαλλοντικούς δείκτες, οικονομικούς δείκτες, δείκτες διακυβέρνησης και της συνολικά υψηλής απόδοσης. Σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποίησε η σχολή επιχειρήσεων του πανεπιστημίου του Harvard (Eccles, Ioannou, & Serafeim, 2011), τα αποτελέσματα υπέδειξαν πως οι πρεσβευτές βιωσιμότητας, είναι πιο πιθανό να έχουν μια καλύτερη απόδοση των μετοχών λόγω ανώτερων δομών διακυβέρνησης και μια πιο εποικοδομητική δέσμευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Το Governance & Accountability Institute το 2018 (Governance & Accountability Institute), διεξήγαγε έρευνα στις 500 μεγαλύτερες επιχειρήσεις παγκοσμίως, όπου συμπεράθηκε πως το 86% των επιχειρήσεων εκδίδει απολογισμούς βιώσιμης ανάπτυξης και υπεύθυνης επιχειρηματικότητας (Σχήμα 7). Το αποτέλεσμα είναι ιδιαίτερα αισιόδοξο, καθώς αν συγκριθεί με τα δεδομένα του γραφήματος, από την έναρξη των ερευνών του ινστιτούτου πάνω στο θέμα το 2011, είναι αξιοσημείωτο πως τότε, το 80% των επιχειρήσεων ήταν το ποσοστό που δεν εξέδιδε απολογισμούς βιωσιμότητας. Όπως φαίνεται, το 2011 μόλις το 20% των επιχειρήσεων

δημοσίευε απολογισμούς βιώσιμης ανάπτυξης, ποσοστό που αυξήθηκε ραγδαία στο 72% μέσα σε μια διετία (2013).

Σχήμα 7: Αποτελέσματα έρευνας του Governance and Accountability Institute, σε 500 μεγάλες επιχειρήσεις, για την έκδοση απολογισμών βιώσιμης ανάπτυξης και υπεύθυνης επιχειρηματικότητας (Governance & Accountability Institute)

2.Εργαλεία και πρότυπα συστήματα αναφοράς βιώσιμης ανάπτυξης και υπεύθυνης επιχειρηματικότητας

Ενόσω αυξάνεται η σημαντικότητα της βιώσιμης ανάπτυξης, τόσο αυξάνεται και ο αριθμός των οργανισμών που αναπτύσσουν διαδικασίες και κατάλληλους τρόπους εργασίας, που αφενός δεν επιβαρύνουν αρνητικά το περιβάλλον, την κοινωνία και την οικονομία και αφετέρου δεν αυξάνουν το κόστος στα εμπλεκόμενα μέρη. Η βιωσιμότητα, η αλλαγή του κλίματος, η κατανάλωση ενέργειας και ο όγκος των αποβλήτων είναι κάποιοι από τους βασικούς τομείς που απασχολούν τους οργανισμούς. Τα αξιόπιστα πρότυπα αποτελούν επιχειρηματικά εργαλεία τα οποία καθιστούν τις αγορές πιο βιώσιμες. Αυτό επιτυγχάνεται με τους εξής τρόπους (UNECE) :

- με τον καθορισμό μέτρων για μεμονωμένες και συλλογικές δράσεις σε έναν συγκεκριμένο τομέα,
- με την προσφορά ενός συνόλου υπηρεσιών για την υποστήριξη στην εφαρμογή των πρότυπων εργαλείων,
- με την παροχή εργαλείων εξακρίβωσης και πρόσβασης σε κίνητρα αγοράς.

Ένα πρότυπο είναι ένα έγγραφο που καθορίζει τις απαιτήσεις για ένα συγκεκριμένο στοιχείο, υλικό, συστατικό, σύστημα ή υπηρεσία, ή περιγράφει λεπτομερώς μια συγκεκριμένη μέθοδο ή διαδικασία. Τα πρότυπα διευκολύνουν το διεθνές εμπόριο διασφαλίζοντας τη συμβατότητα και τη λειτουργικότητα των εξαρτημάτων, των προϊόντων και των υπηρεσιών. Παρέχουν οφέλη στις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές όσον αφορά τη μείωση του κόστους, την ενίσχυση των επιδόσεων και τη βελτίωση της ασφάλειας.

Τα πρότυπα αναπτύσσονται και ορίζονται μέσω μιας διαδικασίας ανταλλαγής γνώσεων και οικοδόμησης συναίνεσης μεταξύ τεχνικών εμπειρογνομόνων που διορίζονται από τα ενδιαφερόμενα μέρη και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς - μεταξύ άλλων, επιχειρήσεις, καταναλωτές και περιβαλλοντικές ομάδες. Ο τυπικός ορισμός ενός προτύπου είναι ένα «έγγραφο, το οποίο καθορίζεται με συναίνεση και εγκρίνεται από αναγνωρισμένο οργανισμό, το οποίο προβλέπει, για κοινή και επαναλαμβανόμενη χρήση, κανόνες, κατευθυντήριες γραμμές ή

χαρακτηριστικά για τις δραστηριότητες ή τα αποτελέσματά τους, με στόχο την επίτευξη του βέλτιστου βαθμού σειρά σε δεδομένο πλαίσιο» (ΕΛΟΤ, 2019).

2.1 Σύστημα διαχείρισης εταιρικής υπευθυνότητας - SAI

Η Διεθνής Κοινωνική Υπηρεσία (Social Accountability International, SAI) είναι μια παγκόσμια μη κυβερνητική οργάνωση που ιδρύθηκε το 1997. Σκοπός της είναι να προάγει τα ανθρώπινα δικαιώματα των εργαζομένων, κυρίως μέσω του διεθνούς προτύπου SA 8000, με όραμα την αξιοπρεπή εργασία παντού, υποστηριζόμενη από την αντίληψη ότι οι κοινωνικά υπεύθυνοι χώροι εργασίας ωφελούν τις επιχειρήσεις, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα. Ήδη το 2012, περισσότεροι από 1,8 εκατομμύρια εργαζόμενοι, εργάζονταν σε περισσότερες από 3000 πιστοποιημένες επιχειρήσεις. Η SAI εξουσιοδοτεί τους διευθυντές και τους εργαζόμενους σε όλα τα επίπεδα των επιχειρήσεων και των εφοδιαστικών αλυσίδων μέσω προγραμμάτων κατάρτισης όπως Social Fingerprint, TenSquared κ.ά. Συνεργάζεται με μια ποικιλόμορφη ομάδα ενδιαφερόμενων, συμπεριλαμβανομένων εμπορικών σημάτων, προμηθευτών, κυβερνήσεων, συνδικαλιστικών οργανώσεων, μη κερδοσκοπικών φορέων και ακαδημαϊκών κύκλων.

Η πιστοποίηση κατά SA 8000 ενισχύει τη δέσμευση της επιχείρησης σε θέματα εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Βασιζόμενο στα πρότυπα του International Labour Organisation (ILO) και της Συνθήκης του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (UN Human Rights Convention), αποτελεί το ευρέως αποδεκτό και βιώσιμο σύστημα ηθικής διαχείρισης του εργασιακού περιβάλλοντος. Το SA 8000 είναι ένα από τα πλέον αναγνωρίσιμα πρότυπα διεθνώς, το οποίο περιέχει τις απαιτήσεις για το Σύστημα Διαχείρισης της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (CSR), παρέχοντας παράλληλα κίνητρα για τη συνεχή βελτίωση των εργασιακών συνθηκών στην επιχείρηση που εφαρμόζεται. Το πρότυπο εκδόθηκε για πρώτη φορά από την Διεθνή Κοινωνική Υπηρεσία, από συνδικαλιστικές επιτροπές και ΜΚΟ και από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και των επιχειρήσεων το 1997, αναθεωρήθηκε το 2001, εκδόθηκε για τρίτη φορά το 2008 και αναθεωρήθηκε ξανά το 2014. Η τελευταία εκδοχή του 2014, δίνει έμφαση στη

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

σημαντικότητα ενός ισχυρού συστήματος διαχείρισης της επιχείρησης. Παρέχει μία κατανοητή και ευρύτατα αποδεκτή βάση για την διασφάλιση δικαιών και με σεβασμό προς τον άνθρωπο και τις συνθήκες εργασίας (Gendre, 2014).

Το SA 8000 ανανεώνεται κάθε τριετία και προσδιορίζει τις βασικές προδιαγραφές και διαδικασίες σχετικά με το περιβάλλον εργασίας, την υγιεινή και την ασφάλεια στην εργασία, την παιδική εργασία, την εξαναγκασμένη εργασία, την ελευθερία συμμετοχής σε συλλογικά όργανα και συλλογικές διαπραγματεύσεις, τις ώρες εργασίας, τις βασικές αποδοχές, τις διακρίσεις και την εξασφάλιση ίσων ευκαιριών σε όλους, τον έλεγχο των προμηθευτών και των υπεργολάβων κλπ. (Rasche, 2007, p. 200). Συμπληρωματικά, παρέχει στα ενδιαφερόμενα μέρη απτή απόδειξη της υπευθυνότητας και ορθής πρακτικής της επιχείρησης σε θέματα κοινωνικής ευαισθησίας. Δεδομένου ότι μπορεί να εφαρμοστεί παγκοσμίως σε οποιαδήποτε επιχείρηση και σε οποιονδήποτε κλάδο, είναι ένα εξαιρετικά χρήσιμο εργαλείο στη μέτρηση, τη σύγκριση, και την επαλήθευση της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Το πλαίσιο κριτηρίων πιστοποίησης SA 8000, διαμορφώθηκε με βάση τις αρχές συστημάτων διαχείρισης σύμφωνα με διεθνή πρότυπα ISO.

Το πρότυπο SA 8000 επιβεβαιώνει την ύπαρξη:

- ❖ ενός άριστου εργασιακού περιβάλλοντος με ίσες ευκαιρίες για όλους,
- ❖ ενός αντικειμενικού συστήματος προσλήψεων, αμοιβών και παροχών με αξιοκρατικά κριτήρια αξιολόγησης,
- ❖ ενός ασφαλούς εργασιακού περιβάλλοντος, με εφαρμογή συστημάτων και λήψη μέτρων για την πρόληψη και αντιμετώπιση πιθανών κινδύνων για τους εργαζομένους,
- ❖ της συστηματικής εκπαίδευσης των εργαζομένων σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας.

Τα οφέλη της πιστοποίησης με το SA 8000 είναι σημαντικά και εστιάζονται:

- ❖ στο βελτιωμένο ηθικό του ανθρώπινου δυναμικού της εταιρείας,
- ❖ στην υψηλότερη ποιότητα προϊόντων / υπηρεσιών,

- ❖ στη βελτίωση της επικοινωνίας εργαζόμενων – ανώτερων στελεχών,
- ❖ στις συχνότερες και αξιόπιστες επιχειρησιακές συνεργασίες,
- ❖ στη μικρότερη ροή ανανέωσης προσωπικού,
- ❖ στη διαφοροποίηση / υπεροχή έναντι του ανταγωνισμού,
- ❖ στην προσέλκυση αξιόλογων στελεχών με υψηλά προσόντα και δεξιότητες,
- ❖ στην αύξηση του βαθμού συναισθηματικής ευαισθητοποίησης των πελατών,
- ❖ στην βελτίωση της αναγνωσιμότητας της εταιρείας.

Πολλές επιχειρήσεις έχουν ήδη αρχίσει να αναγνωρίζουν τα πλεονεκτήματα από την υιοθέτηση μιας ηθικής διάστασης στις εργασιακές πρακτικές τους και εφαρμόζουν τους δικούς τους κώδικες δεοντολογίας. Το πρότυπο SA 8000 προσφέρει μια παγκόσμια κοινωνικά αποδεκτή εργασιακή πρακτική, η οποία συμμορφώνεται με τις διεθνείς συμβάσεις και δηλώσεις περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Επιπρόσθετα, η πιστοποιημένη εταιρεία δείχνει προς όλους τους εργαζομένους της, στην πράξη, το σεβασμό και τη δέσμευση στα εργασιακά δικαιώματα και τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας (Social Accountability).

2.2 Διεθνείς Οργανισμοί Τυποποίησης

Οι Διεθνείς Οργανισμοί Τυποποίησης, αποτελούν τους εγκεκριμένους φορείς, οι οποίοι αναπτύσσουν και εκδίδουν πρότυπα που αναγνωρίζονται σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι πιο διαδεδομένοι οργανισμοί τυποποίησης που δρουν σε παγκόσμιο επίπεδο είναι η Διεθνής Ηλεκτροτεχνική Επιτροπή - IEC, η Διεθνής Ένωση Τηλεπικοινωνιών - ITU, ο Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης- ISO, το Ινστιτούτο Ηλεκτρικών και Ηλεκτρονικών μηχανικών – IEEE, η Διεθνής Επιτροπή Φωτισμού - CIE, η Προτυποποίηση Πληροφορίας και Επικοινωνιακών Συστημάτων – ECMA, Αμερικανική Υπηρεσία Δοκιμών και Υλικών - ASTM κ.ά.

2.2.1 Διεθνής Ηλεκτροτεχνική Επιτροπή – IEC

Η Διεθνής Ηλεκτροτεχνική Επιτροπή IEC (International Electrotechnical Commission), είναι ένας παγκόσμιος, ανεξάρτητος και μη κερδοσκοπικός οργανισμός που ιδρύθηκε το 1906 και ασχολείται με θέματα που αφορούν τη Διεθνή Τυποποίηση στους τομείς της Ηλεκτρολογίας και της Ηλεκτρονικής Μηχανικής. Αποτελείται από ένα παγκόσμιο δίκτυο 171 χωρών, που καλύπτουν σχεδόν το 99% του παγκόσμιου πληθυσμού και της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Παράγει διεθνή πρότυπα που πιστοποιούν την ασφάλεια των ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών προϊόντων ενώ συνεργάζεται στενά με τον Διεθνή Οργανισμό Τυποποίησης ISO. Οι εργασίες του, επηρεάζουν περίπου το 20% του παγκόσμιου εμπορίου (σε αξία) και εξετάζει πτυχές όπως την ασφάλεια, τις επιδόσεις και το περιβάλλον για ένα ευρύ φάσμα τομέων της τεχνολογίας συμπεριλαμβανομένης της ενέργειας, της μεταφοράς, της υγειονομικής περίθαλψης, των κατοικιών, των κτηρίων και εν γένει των πόλεων.

Τα μέλη της IEC είναι εθνικές επιτροπές, μία για κάθε χώρα, οι οποίες απαιτείται να είναι πλήρως αντιπροσωπευτικές όλων των ηλεκτροτεχνικών συμφερόντων της χώρας από όπου προέρχονται, για παράδειγμα των βιοτεχνών, των κυβερνητικών αρχών, των εκπαιδευτικών, των επαγγελματικών φορέων και των φορέων καταναλωτών. Οι εθνικές επιτροπές εξασφαλίζουν πολύ μεγάλη υποστήριξη από την βιομηχανία και ως επί το πλείστον αναγνωρίζονται από τις κυβερνήσεις τους (IEC, 2018, pp. 2-5).

Τα διεθνή πρότυπα IEC στηρίζουν την οικονομική ανάπτυξη και εξασφαλίζουν την ασφάλεια των καταναλωτών. Πιο συγκεκριμένα, τα πλεονεκτήματα για τη βιομηχανία είναι:

- η αύξηση της ανταγωνιστικότητας ακολουθώντας τις διεθνώς αποδεκτές προδιαγραφές για προϊόντα και υπηρεσίες,
- η ταχύτερη είσοδος σε νέες αγορές με μικρότερο κόστος,
- η αύξηση των κερδών μέσω ποιοτικότερων και ασφαλέστερων προϊόντων/ υπηρεσιών,
- η συμμόρφωση με ρυθμιστικές διατάξεις,
- η ενίσχυση των τοπικών κοινωνιών μέσω της συμμετοχής στο διεθνές εμπόριο,

- η ενεργοποίηση της βιώσιμης παραγωγής και διανομής ενέργειας.

Οι καταναλωτές, επωφελούνται μέσω της πρόσβασης που παρέχει ο IEC σε πιο αξιόπιστα και ασφαλή προϊόντα και υπηρεσίες σε πιο ανταγωνιστικές τιμές.

Οι στρατηγικοί στόχοι της Διεθνούς Ηλεκτροτεχνικής Επιτροπής είναι τέσσερις (International Electrotechnical Commission, 2019):

- 1) **Η αγορά και η κοινωνική σημασία.** Δηλαδή, να ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στις ανάγκες της αγοράς και της κοινωνίας, να συγκεντρώνει όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και να παρέχει καινοτόμες λύσεις για τη συνεργασία με άλλους οργανισμούς.
- 2) **Βιώσιμο επιχειρηματικό μοντέλο.** Εμπνέοντας εμπιστοσύνη σε παγκόσμιο επίπεδο, μέσω της χρήσης της ονομασίας IEC, εξασφαλίζοντας μακροπρόθεσμης σταθερότητας μέσω ενός ποικίλου και βιώσιμου συνδυασμού των εσόδων, εγκαθιδρύοντας ισχυρά θεμέλια για ολόκληρο το επιχειρηματικό μοντέλο.
- 3) **Ευέλικτος οργανισμός.** Επιτυγχάνοντας διάφανη δομή διακυβέρνησης η οποία να αντιμετωπίζει ευκαιρίες και προκλήσεις, επιβεβαιώνοντας πως η IEC χρησιμοποιείται παντού, εκπροσωπώντας όλα τα σχετικά συμφέροντα σε όλα τα επίπεδα, προσελκύοντας τους καλύτερους εμπειρογνώμονες και τα καλύτερα στελέχη παγκοσμίως.
- 4) **Ευέλικτες διεργασίες.** Υιοθετώντας νέους τρόπους εργασίας, δημιουργώντας ευέλικτες και αποδοτικές διαδικασίες, παρέχοντας προηγμένα εργαλεία πληροφορικής (Information Technology).

2.2.2 Διεθνής Ένωση Τηλεπικοινωνιών –ITU

Η Διεθνής Ένωση Τηλεπικοινωνιών ITU (International Telecommunication Union) ιδρύθηκε το 1865 σαν ένας οργανισμός στο πλαίσιο του οποίου οι κρατικές αρχές και ο ιδιωτικός τομέας θα μπορούσαν να συνεργαστούν προκειμένου να συντονίσουν τη λειτουργία των τηλεπικοινωνιακών δικτύων και υπηρεσιών, ώστε να προαχθεί η ανάπτυξη της τεχνολογίας στον τομέα των επικοινωνιών. Ακριβέστερα, διευκολύνει τη διεθνή διασύνδεση στα δίκτυα επικοινωνιών, αναπτύσσοντας τεχνικά πρότυπα και βελτιώνοντας την πρόσβαση στην τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών (Information and Communications Technology,ICT) σε λιγότερο αναπτυγμένες κοινωνίες.

Συμμετέχουν 193 χώρες και περιλαμβάνονται μέλη όπως μεγάλοι προμηθευτές, κατασκευαστές και φορείς τηλεπικοινωνιών, εκπαιδευτικά ιδρύματα κ.ά. Παράγει και στατιστικές εργασίες που σχετίζονται με την εναρμόνιση των δεδομένων των τηλεπικοινωνιών και την ανάπτυξη διεθνών ορισμών, προτύπων και μεθοδολογιών μέσω της στενής συνεργασίας με άλλους περιφερειακούς και διεθνείς οργανισμούς όπως η Eurostat και ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (International Telecommunication Union, 2019).

2.2.3 Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης ISO - Πρότυπα Διαχειριστικά συστήματα

Ο όρος πρότυπα, αναφέρεται σε τεκμηριωμένες συμφωνίες οι οποίες περιλαμβάνουν τεχνικές προδιαγραφές ή άλλα ακριβή κριτήρια, που χρησιμοποιούνται σαν:

- κανόνες,
- κατευθυντήριες οδηγίες,
- ορισμοί χαρακτηριστικών,

για την πιστοποίηση της καταλληλότητας των προϊόντων, των διαδικασιών, των υπηρεσιών και των υλικών που χρησιμοποιούνται/παρέχονται από τους οργανισμούς. Τα πρότυπα έχουν

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

εγκριθεί από αναγνωρισμένους φορείς και αποσκοπούν στην επίτευξη του βέλτιστου βαθμού τάξης σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο εφαρμογής.

Ο τίτλος ISO δεν προέρχεται από τα αρχικά International Organization for Standardization, αλλά από την ελληνική λέξη «ίσος», βασισμένος στον συσχετισμό της «ισότητας» και του προτύπου. Ο Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης, είναι μια παγκόσμια οργάνωση δημιουργίας και έκδοσης προτύπων, που αποτελείται από αντιπροσώπους των εθνικών φορέων τυποποίησης και στην πράξη λειτουργεί σαν μια κοινοπραξία με ισχυρούς συνδέσμους με τις κυβερνήσεις των χωρών. Ιδρύθηκε με σκοπό να απαντηθεί το θεμελιώδες ερώτημα: ‘ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος να γίνει αυτό;’.

Συμμετέχουν περισσότερες από 160 χώρες, ενώ σε κάθε χώρα υπάρχει μόνο ένας οργανισμός που αντιπροσωπεύει τον ISO (στην Ελλάδα είναι ο ΕΛΟΤ). Οι αντιπρόσωποι του ISO κάθε χώρας έχουν τις εξής αρμοδιότητες:

- 1) **Οργανώνουν** μια συγκροτημένη άποψη των συμφερόντων της χώρας, κατά τη διάρκεια των διεθνών διαπραγματεύσεων, που οδηγούν σε συμφωνίες για πρότυπα.
- 2) **Ενημερώνουν** τους φορείς στη χώρα τους, που πιθανόν να ενδιαφέρονται για τις σχετικές ευκαιρίες και πρωτοβουλίες που σχετίζονται με τη διεθνή προτυποποίηση.
- 3) **Καταβάλλουν** το μερίδιο της χώρας για την οικονομική υποστήριξη των κεντρικών λειτουργιών του ISO, πληρώνοντας συνδρομή μέλους.

Ξεκίνησε να λειτουργεί επίσημα το 1947 και έχει εξελιχθεί σε μια οικογένεια προτύπων που καλύπτουν σχεδόν όλες τις βιομηχανίες, από την τεχνολογία μέχρι την ασφάλεια των τροφίμων (ISO 22000/HACCP), από την γεωργία μέχρι την υγεία (ISO 13485:2003), από τα υποδήματα που χρησιμοποιούνται μέχρι τα ασύρματα δίκτυα που αόρατα συνδέουν την ανθρωπότητα και μέχρι σήμερα έχει δημοσιεύσει περισσότερα από 22.500 διεθνή πρότυπα⁴. Αποστολή του είναι η προώθηση της προτυποποίησης και των σχετικών δραστηριοτήτων στον κόσμο, με οπτική τη διευκόλυνση της διεθνούς ανταλλαγής αγαθών και υπηρεσιών, και την ανάπτυξη της

---

⁴www.iso.org (visited 21/2/2019)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

συνεργασίας στις σφαίρες των πνευματικών, επιστημονικών, τεχνολογικών και οικονομικών δραστηριοτήτων. Τα διεθνή πρότυπα, πιστοποιούν στους καταναλωτές πως τα προϊόντα που προμηθεύονται είναι ασφαλή, αξιόπιστα και καλής ποιότητας.

Ανεξαρτήτως του μεγέθους και του τομέα στον οποίο δραστηριοποιείται μια επιχείρηση, τα πρότυπα διαχειριστικά συστήματα του ISO, μπορούν να τη βοηθήσουν ώστε να μειώσει τα κόστη, να αυξήσει την παραγωγικότητα της και να διευκολύνουν τη πρόσβαση της σε νέες αγορές. Αναλυτικότερα, τα πλεονεκτήματα που προσφέρει είναι τα εξής :

- 1) μείωση του κόστους σε όλες τις δραστηριότητες της επιχείρησης,
- 2) ασφαλή και αξιόπιστα προϊόντα και υπηρεσίες,
- 3) συμμόρφωση με κανονιστικές απαιτήσεις σε χαμηλότερο κόστος,
- 4) πρόσβαση στην παγκόσμια αγορά,
- 5) ικανοποίηση των πελατών.

Σήμερα, περισσότερο από ποτέ, τόσο οι καταναλωτές όσο και οι κατασκευαστές, αναγνωρίζουν τις επιπτώσεις των επιλογών και των ενεργειών τους. Στο παρελθόν, πολλά από τα κόστη της επιχειρηματικής δραστηριότητας, βρισκόντουσαν στην αφάνεια. Πλέον όμως, τα πρότυπα ISO, δίνουν τη δυνατότητα στους οργανισμούς να ποσοτικοποιήσουν τα κόστη και να λαμβάνονται υπόψη στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, με αποτελέσματα τις πιο υπεύθυνες επιχειρήσεις. Παράλληλα, τα πρότυπα επιτρέπουν στους οργανισμούς να προγραμματίσουν τη μελλοντική ανάπτυξη τους, ανταποκρινόμενοι στις προσδοκίες των καταναλωτών. Επιπροσθέτως, επιτυγχάνουν τη διαφάνεια σχετικά με τα προϊόντα και τις βέλτιστες πρακτικές για τον περιορισμό των επιπτώσεων που επιφέρει ο οργανισμός. Ο ISO, στηρίζει την προσπάθεια του

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Οικουμενικού Σύμφωνου του ΟΗΕ, που έθεσε ένα φιλόδοξο πλάνο για την επερχόμενη δεκαπενταετία, για τα πιο σημαντικά θέματα που αντιμετωπίζει ο κόσμος, και επιχειρεί να εφαρμόσει τους 17 Στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης που τίθενται από αυτό. Ένα από τα πιο διαδεδομένα πρότυπα ISO, που συνεισφέρουν στην εκπλήρωση των στόχων αυτών, είναι το ISO26000 (Κοινωνική Υπευθυνότητα) και ISO37101 που αφορά την βιώσιμη ανάπτυξη στις κοινωνίες.

A) ISO 26000 – Κοινωνική Υπευθυνότητα

Το ISO έχει δημιουργήσει χιλιάδες πρότυπα που βοηθούν τους χρήστες να συμβάλουν στην Ατζέντα του ΟΗΕ για το 2030 και στην επίτευξη των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης, καλύπτοντας όλα τα πεδία από τις βιώσιμες κοινωνίες και τη διαχείριση της ποιότητας μέχρι την ασφάλεια και τη μέτρηση των αερίων του θερμοκηπίου.

Ένα από τα πρότυπα που υποβοηθούν τους οργανισμούς και τις επιχειρήσεις να συμβάλλουν στη βιώσιμη ανάπτυξη είναι το ISO 26000: Κοινωνική Υπευθυνότητα (Social Responsibility). Πρόκειται για ένα πλαίσιο κατευθύνσεων και οδηγιών, που παρουσιάστηκε το 2010, ύστερα από πέντε χρόνια διαβουλεύσεων με τη συναίνεση περισσότερων από 450 εμπειρογνομόνων από 99 χώρες και 42 διεθνείς οργανώσεις.

Το ISO 26000 αποτελεί κατευθυντήριο έγγραφο για την κοινωνική υπευθυνότητα, η εφαρμογή του οποίου οδηγεί στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και παρέχει οδηγίες για τον τρόπο με τον οποίο οι επιχειρήσεις και οι οργανώσεις μπορούν να λειτουργήσουν με έναν ηθικό και διαφανή τρόπο που συνεισφέρει στη βιώσιμη ανάπτυξη, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις προσδοκίες των ενδιαφερομένων, την τήρηση της νομοθεσίας και των διεθνών κανόνων συμπεριφοράς. Απευθύνεται σε όλους τους τύπους επιχειρήσεων, ανεξαρτήτως κλάδου δραστηριότητας, μεγέθους ή τοποθεσίας. Με άλλα λόγια, παρέχει καθοδήγηση και όχι απαιτούμενα κριτήρια και για το λόγο αυτό δεν είναι πιστοποιήσιμο, όπως άλλα πρότυπα ISO.

Ο κύριος σκοπός της ανάπτυξης του συγκεκριμένου προτύπου, αφορούσε την αποσαφήνιση της έννοιας της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ενέργειες των επιχειρήσεων για

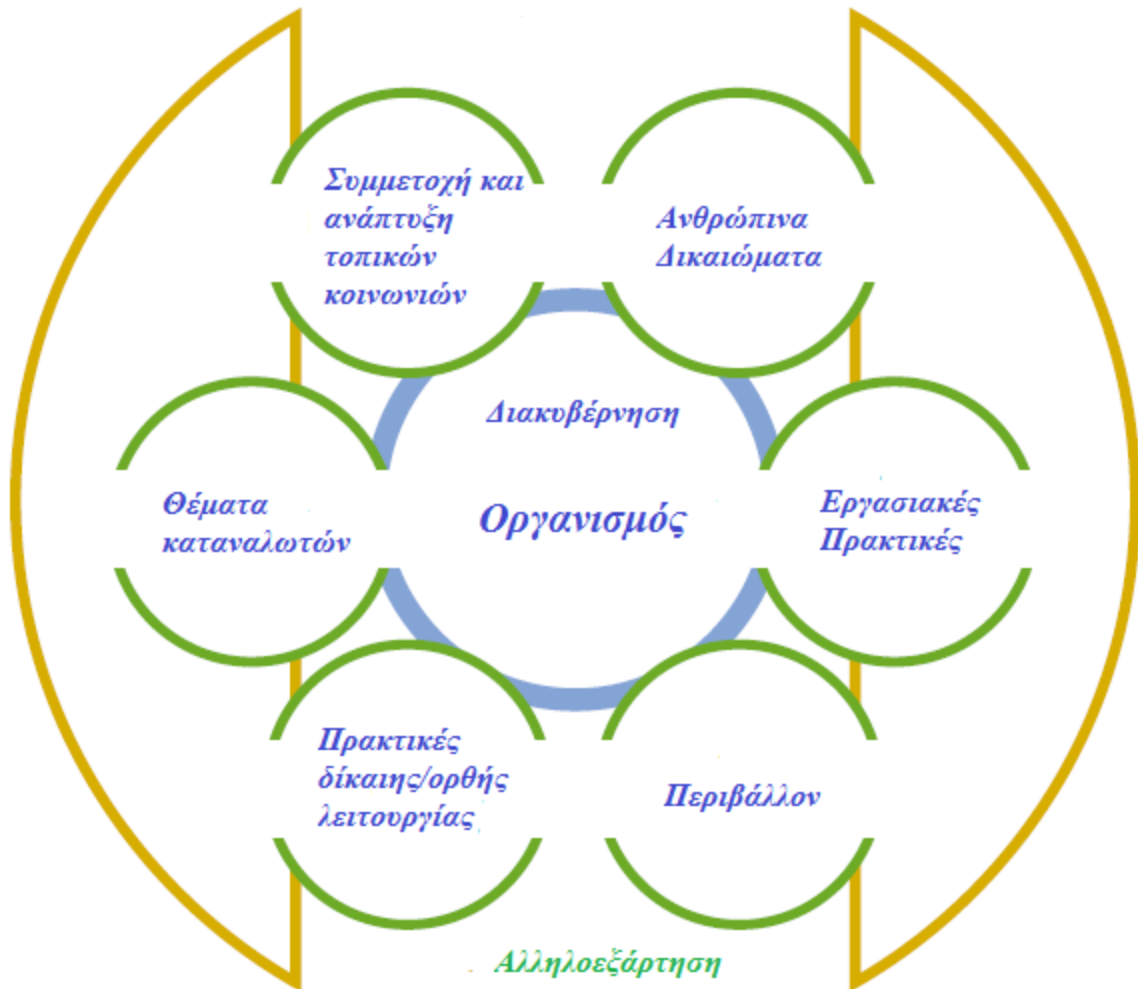
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

την αντιμετώπιση περιβαλλοντικών και κοινωνικών ζητημάτων) και την υποστήριξη των επιχειρήσεων στο να εφαρμόσουν τις αρχές της, σε αποτελεσματικές πρωτοβουλίες, καθώς και στην προβολή βέλτιστων πρακτικών. Το ISO 26000 είναι η πρώτη, σε διεθνές επίπεδο, προσπάθεια συλλογής αντιλήψεων για την κοινωνική υπευθυνότητα από όλο τον κόσμο και την εφαρμογή της από όλους τους τύπους των οργανώσεων σε όποιο μέρος και αν βρίσκονται ή δραστηριοποιούνται. Ουσιαστικά καλύπτει όλους τους άξονες της ηθικής, των αξιών, των αρχών της βιωσιμότητας και της διακυβέρνησης, του περιβάλλοντος, της κατανάλωσης, των πολιτικών για τις προμήθειες κ.λπ.

Αναλυτικότερα, το πρότυπο υποβοηθά τις επιχειρήσεις :

- να κατανοήσουν τον τρόπο με τον οποίο επηρεάζουν επί του παρόντος την κοινωνία και συμβάλλουν στην βιώσιμη ανάπτυξη,
- να προσδιορίσουν και να σέβονται τις προσδοκίες των ενδιαφερομένων μερών,
- να καθορίσουν τα σημαντικά θέματα που τις επηρεάζουν και να διασφαλιστεί ότι έχουν προτεραιότητα για δράση,
- να συμμορφώνονται με τους ισχύοντες νόμους και κανονισμούς σύμφωνα με τους διεθνείς κανόνες συμπεριφοράς,
- να ενσωματώνουν την υπεύθυνη συμπεριφορά σε όλη την έκταση της οργάνωσης.

Σύμφωνα με την ολιστική προσέγγιση (holistic approach), τα κύρια θέματα κοινωνικής υπευθυνότητας που αφορούν όλους τους οργανισμούς είναι επτά και παρουσιάζονται στο *Σχήμα 8* που ακολουθεί.

Σχήμα 8: Τα επτά κύρια θέματα του προτύπου ISO 26000 (Soderberg, 2018, σ. 5)

Χρησιμοποιώντας τις επτά αυτές βασικές αρχές, η επιχείρηση, μπορεί να κάνει μια γρήγορη ανάλυση της απόδοσης της για κάθε ένα από τα κύρια θέματα που περιλαμβάνει το πρότυπο. Μπορεί να αναγνωρίσει το ρόλο της στην κοινωνία και τις επιπτώσεις της, κυρίως τις αρνητικές και να εντοπίσει την αξία που δημιουργεί για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Στην συνέχεια, να δημιουργήσει μια λίστα των προσδοκιών των ενδιαφερόμενων μερών που επηρεάζει ή επηρεάζονται από τις δραστηριότητες της επιχείρησης και να καθορίσει τους διεθνείς κανόνες συμπεριφοράς που πρέπει να ακολουθεί. Με βάση τη λίστα των προσδοκιών που θα

δημιουργήσει, μπορεί να καθορίσει τους στόχους της και πως θα επιτυγχάνει συνεχή βελτίωση της κοινωνικής υπευθυνότητας της, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα, με την ενσωμάτωση της κοινωνικής υπευθυνότητας σε όλα τα τμήματα του οργανισμού (Soderberg, 2018).

B) ISO 14001:2015 - Διεθνές περιβαλλοντικό διαχειριστικό σύστημα

Το ISO 14001 είναι ένα διεθνώς αναγνωρισμένο πρότυπο, που καθορίζει τις απαιτήσεις για την ανάπτυξη και εφαρμογή ενός συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης. Εκδόθηκε για πρώτη φορά το 1996 και αναθεωρήθηκε το 2004. Το 2009, περισσότεροι από 220 χιλιάδες οργανισμοί παγκοσμίως, είχαν ήδη πιστοποιηθεί σύμφωνα με το ISO 14001, δηλαδή κατά 18% περισσότεροι συγκριτικά με το 2008 (ISO/ITC, 2010). Πρόκειται για ένα πρότυπο που δίνει τη δυνατότητα στους οργανισμούς να βελτιώσουν τις περιβαλλοντικές τους επιδόσεις μέσω της αποτελεσματικότερης χρήσης των πόρων και τη μείωση των αποβλήτων, κερδίζοντας ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην αγορά αλλά και την εμπιστοσύνη των ενδιαφερομένων μερών. Μέσω ενός περιβαλλοντικού συστήματος διαχείρισης (environmental management system), οι οργανισμοί εντοπίζουν, διαχειρίζονται, παρακολουθούν και ελέγχουν τα περιβαλλοντικά ζητήματα που τους αφορούν, με ολιστικό τρόπο ή με άλλα λόγια, αντιλαμβάνονται τα ζητήματα με πιο σφαιρικό τρόπο, θέτοντας σκοπούς, στόχους και προγράμματα για τη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων. Άλλα πρότυπα ISO που εξετάζουν διαφορετικούς τύπους συστημάτων διαχείρισης, είναι το ISO 9001 για τη διαχείριση ποιότητας και το ISO 45001 για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία.

Έτσι το ISO 14001 μπορεί να ενσωματωθεί εύκολα σε οποιοδήποτε υπάρχον σύστημα διαχείρισης ISO, με αποτέλεσμα οι περισσότεροι οργανισμοί να χρησιμοποιούν ενοποιημένα συστήματα διαχείρισης που περιλαμβάνουν και τα τρία προαναφερθέντα πρότυπα. Δύναται να εφαρμοστεί σχεδόν σε όλους τους οργανισμούς ανεξαρτήτως μεγέθους ή τομέα δραστηριοποίησης και απαιτεί από αυτούς να εξετάζουν σχολαστικά όλα τα περιβαλλοντικά ζητήματα που αφορούν τις δραστηριότητες τους όπως για παράδειγμα την ατμοσφαιρική

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ρύπανση, τη διαχείριση των αποβλήτων και την μόλυνση/κατανάλωση νερού, όπως επίσης και ορθολογική χρήση των φυσικών πόρων.

Όπως όλα τα πρότυπα του συστήματος διαχείρισης ISO, έτσι και το ISO 14001, περιλαμβάνει την ανάγκη για συνεχή βελτίωση των συστημάτων ενός οργανισμού με την ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών ζητημάτων.

Όλα τα πρότυπα αναθεωρούνται συστηματικά (συνήθως ανά πέντε έτη) ώστε να επιβεβαιώνεται πως ακολουθούν τις εξελίξεις στην αγορά και οι αλλαγές που πραγματοποιούνται έχουν ως στόχο την συμβατότητα των προτύπων με τα υπόλοιπα διαχειριστικά πρότυπα.

Το 2015 αναθεωρήθηκε για δεύτερη φορά το πρότυπο, με βελτιώσεις και προσθήκες νέων απαιτήσεων. Οι βελτιώσεις αφορούν την επισημάνση της περιβαλλοντικής διαχείρισης μέσω της ενσωμάτωσης αυτής στα πλαίσια του στρατηγικού σχεδιασμού του οργανισμού, τη μεγαλύτερη έμφαση στη συμμετοχή της διοίκησης και τέλος την ισχυρότερη δέσμευση ως προς τις πρωτοβουλίες που θα ενισχύουν τις περιβαλλοντικές επιδόσεις. Κάποιες από τις νέες απαιτήσεις αναφέρονται στην αναγνώριση και ανάλυση των περιβαλλοντικών κινδύνων, τον σαφή καθορισμό του πεδίου εφαρμογής του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης και τέλος τη θεώρηση του κύκλου ζωής ενός προϊόντος ή υπηρεσίας. (International Organization of Standardization, 2015)

Τα *οφέλη* που προσφέρει στην επιχείρηση το πρότυπο συνοψίζονται ως εξής:

- συμμόρφωση της επιχείρησης με τρέχουσες και μελλοντικές κανονιστικές απαιτήσεις,
- αυξημένη συμβολή της ηγεσίας στις διαδικασίες και της εμπλοκής των εργαζομένων σε αυτές,
- βελτίωση της εταιρικής φήμης και της εμπιστοσύνης των ενδιαφερομένων μερών μέσω στρατηγικής επικοινωνίας,

- επίτευξη των στρατηγικών στόχων της επιχείρησης, μέσω της ενσωμάτωσης περιβαλλοντικών ζητημάτων στην οργάνωση της επιχείρησης,
- μείωση του κόστους (μείωση της κατανάλωσης φυσικών πόρων) συνδυαστικά με την παροχή ανταγωνιστικού και οικονομικού πλεονεκτήματος μέσω βελτιωμένης αποτελεσματικότητας,
- καλύτερες περιβαλλοντικές επιδόσεις των προμηθευτών μέσω της ενσωμάτωσης αυτών στα συστήματα οργάνωσης της επιχείρησης (International Organization of Standardization, 2015).

Γ) ISO 9001:2015- Διεθνές διαχειριστικό σύστημα ποιότητας

Η διαχείριση της ποιότητας αποτελεί τη βάση για την ανάπτυξη όλων των οργανισμών, δηλαδή της ικανότητας τους να αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις που επιφέρουν οι συνεχείς αλλαγές. Οι οργανισμοί πρέπει να είναι ευέλικτοι και να προσαρμόζονται στις αγορές όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματικά, καθώς οι απαιτήσεις αυξάνονται με την αυξανόμενη πίεση του ανταγωνισμού και τις τεχνολογικές εξελίξεις. Η επιτυχία της επιχείρησης εξαρτάται άμεσα από την ικανοποίηση των πελατών της, η οποία προέρχεται μέσω της ορθής διαχείρισης ποιότητας που ουσιαστικά αποτελεί και τη βάση για τη συνεχή ανάπτυξη της. Το ISO 9001 είναι από τα πλέον διαδεδομένα διεθνή συστήματα ποιότητας (Quality management system), το οποίο καθορίζει τις βασικές απαιτήσεις σύμφωνα με τις οποίες πρέπει να λειτουργεί μια επιχείρηση, ώστε να προσφέρει ποιοτικές υπηρεσίες στους πελάτες της. Τα συστήματα διαχείρισης ποιότητας, καθορίζουν τις ορθές πρακτικές διαχείρισης για την επίτευξη της ποιότητας χωρίς όμως να αναφέρονται σε συγκεκριμένο τύπο προϊόντος ή υπηρεσίας. Ουσιαστικά, αφορούν τον τρόπο με τον οποίο ο εκάστοτε οργανισμός, κατευθύνει και ελέγχει τις δραστηριότητες του, που σχετίζονται με την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων και σε γενικές γραμμές, αποτελούνται

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

από τη δομή του οργανισμού μαζί με τον προγραμματισμό, τις διαδικασίες, τους πόρους και τις τεκμηριωμένες πληροφορίες που εξάγονται από τα δεδομένα για την επίτευξη των στόχων.

Η πρώτη έκδοση του προτύπου, βασιζόμενη σε ένα στρατιωτικό πρότυπο της Βρετανίας και των Η.Π.Α., παρουσιάστηκε το 1987 και έκτοτε, όπως κάθε πρότυπο, αναθεωρήθηκε και επανεκδόθηκε μέχρι τη σημερινή του μορφή (τελευταία επανέκδοση 2015). Ήδη το 2013, εκδόθηκαν περισσότερο από ένα εκατομμύριο πιστοποιητικά σε 187 χώρες (TUV HELLAS (TUV NORD), 2016).

Παρότι υπάρχει μια αυξανόμενη τάση για την έκδοση περισσότερο εξειδικευμένων προτύπων, το ISO 9001 παραμένει το πιο διαδεδομένο πρότυπο παγκοσμίως τόσο για τον προσδιορισμό των απαιτήσεων των πελατών, όσο και για την εκπλήρωση αυτών κατά τον βέλτιστο δυνατό τρόπο μέσω της παροχής προϊόντων και υπηρεσιών. Εισάγει για πρώτη φορά την αξιολόγηση της διακινδύνευσης και έτσι οι οργανισμοί θα πρέπει να εντοπίζουν τυχόν απειλές αλλά και ευκαιρίες και να τις λαμβάνουν υπόψη τους κατά τον σχεδιασμό του συστήματος διαχείρισης ποιότητας. Επιπροσθέτως, το πρότυπο απαιτεί από τους οργανισμούς να δίνουν μεγαλύτερη βαρύτητα στις σχέσεις τους με τους εργαζόμενους, τους συνεργάτες και τους προμηθευτές, αλλά και σε άλλα ενδιαφερόμενα μέρη με τα οποία συνδιαλέγονται όπως η τοπική κοινωνία και οι ανταγωνιστές τους. Πλέον οι Βασικοί Δείκτες Διεργασιών (Key Process Indicators) είναι απαραίτητοι και απαιτείται ο προσδιορισμός και η μέτρηση των απαραίτητων εισερχόμενων και εξερχόμενων δεδομένων, προωθώντας με αυτόν τον τρόπο την παρακολούθηση, τον έλεγχο και τη μέτρηση των διεργασιών.

Στηρίζεται σε επτά αρχές διαχείρισης ποιότητας, οι οποίες είναι οι εξής:

- 1) Εστίαση στον πελάτη.
- 2) Υποχρεώσεις της διοίκησης.
- 3) Συμμετοχή του ανθρώπινου δυναμικού.
- 4) Συνεχής βελτίωση.
- 5) Τεκμηριωμένη λήψη αποφάσεων.
- 6) Διεργασιοκεντρική προσέγγιση της λειτουργίας της επιχείρησης.
- 7) Σχέσεις εμπιστοσύνης με προμηθευτές/πελάτες.

Αφορά όλες τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς, ιδιωτικού και δημόσιου χαρακτήρα, ανεξαρτήτως τους μεγέθους τους και του τομέα δραστηριοποίησης τους. Ο κύριος στόχος του προτύπου, είναι η βελτίωση της συνολικής απόδοσης της επιχείρησης και η δημιουργία μιας ισχυρής βάσης για πρωτοβουλίες που σχετίζονται με τη βιώσιμη ανάπτυξη. Έτσι, εφαρμόζοντας το πρότυπο ISO 9001, αξιολογείται το συνολικό πλαίσιο λειτουργίας του οργανισμού με τελικό στόχο την εξυπηρέτηση και ικανοποίηση των πελατών. Τα οφέλη που προσφέρει στις επιχειρήσεις, αφορούν την αναγνώριση κινδύνων και τον εντοπισμό ευκαιριών βελτίωσης, την αύξηση της παραγωγικότητας και της αποδοτικότητας της επιχείρησης εντός των αντίστοιχων νομοθετικών και κανονιστικών πλαισίων. Πρόκειται για ένα πρότυπο καίριας σημασίας για τις επιχειρήσεις, διότι αποτελεί πλέον απαραίτητη προϋπόθεση για τη συμμετοχή αυτών σε δημόσιους διαγωνισμούς, τη συνεργασία τους με ιδιωτικές επιχειρήσεις και την εξαγωγή των προϊόντων και υπηρεσιών που παρέχουν (ISO, 2016).

Δ) ISO 45001 - Σύστημα Διαχείρισης Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία

Η διασφάλιση της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων, αποτελεί μείζον θέμα για τις σύγχρονες επιχειρήσεις και σε πολλές χώρες η εφαρμογή ενός συστήματος που να αφορά τα παραπάνω, αποτελεί νομοθετική απαίτηση. Σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό Εργασίας (International Labour Organization, ILO)⁵ καταγράφονται ετησίως, περισσότερα από 2,7 εκατομμύρια θανάσιμα εργατικά δυστυχήματα ή θάνατοι από ασθένειες που οφείλονται στον τομέα εργασίας (για παράδειγμα βαρέα και ανθυγιεινά) παγκοσμίως, ενώ περισσότερα από 370 εκατομμύρια είναι τα ατυχήματα και οι ασθένειες. Πέρα από το μεγάλο πλήγμα για τις οικογένειες και τις κοινωνίες, οι οργανισμοί έχουν να αντιμετωπίσουν τεράστια κόστη από τις αποζημιώσεις. Μέχρι πρότινος, το πρότυπο που αφορούσε την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων ήταν το OHSAS 18001, το οποίο αντικαθίσταται σταδιακά σήμερα από το νέο διεθνές πρότυπο που καθορίζει τις απαιτήσεις ενός συστήματος διαχείρισης υγείας και ασφάλειας στην εργασία, το ISO 45001.

---

⁵ www.ilo.org (visited 12/3/2019)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Το πλαίσιο προδιαγραφών OHSAS 18001, αποτελεί ένα διεθνώς εφαρμοσμένο Βρετανικό πρότυπο για τα συστήματα διαχείρισης υγείας και ασφάλειας στην εργασία, το οποίο αναπτύχθηκε και εφαρμόζεται προκειμένου να υποστηρίξει τις επιχειρήσεις κάθε κλάδου στο να θέσουν σε άμεση ισχύ, μέτρα και παρεμβάσεις για την ενίσχυση της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων τους.

Μέσω της εφαρμογής και της πιστοποίησης ενός συστήματος υγείας και ασφάλειας στην εργασία, η επιχείρηση συμβάλλει:

- στην αναγνώριση, αξιολόγηση και διαχείριση όλων των δυνητικών κινδύνων μέσω της εφαρμογής προγραμμάτων μείωσης της επικινδυνότητας και ελαχιστοποίησης των κινδύνων του εργασιακού περιβάλλοντος,
- στην τελική μείωση των ατυχημάτων που λαμβάνουν χώρα σε μια επιχείρηση,
- στην επίτευξη συνεχών βελτιώσεων της επίδοσής της σε θέματα υγείας και ασφάλειας στην εργασία και συνεπώς βελτίωση της εταιρικής φήμης,
- στη συστηματική παρακολούθηση και εφαρμογή της νομοθεσίας περί υγείας και ασφάλειας στην εργασία και από τους ίδιους τους εργαζόμενους (για παράδειγμα ΜΑΠ, Μέσα Ατομικής Προστασίας),
- στη μείωση του κόστους που δημιουργείται από τα ατυχήματα όπως από τις αποζημιώσεις και τη νοσοκομειακή περίθαλψη.

Οι οργανισμοί που είναι σήμερα πιστοποιημένοι σύμφωνα με το OHSAS 18001, έχουν τη δυνατότητα να προβούν στην αναβάθμιση ISO 45001 εντός τριών ετών, δεδομένου ότι το πρώτο θα αποσυρθεί. Το νέο πρότυπο ISO 45001, απαιτεί από τους οργανισμούς να εξετάζουν τι αναμένει η κοινωνία από αυτούς και να μην επικεντρώνονται μόνο στην καταγραφή των

θεμάτων υγείας και ασφάλειας που τους αφορούν. Η δομή του, έχει ως στόχο να διευκολύνει τη διαδικασία εφαρμογής και την ενοποίηση διαφόρων συστημάτων διαχείρισης με δομημένο και αποτελεσματικό τρόπο (ISO, 2018).

2.2.4 Αμερικανική Εταιρεία Δοκιμών & Υλικών – ASTM

Η Αμερικανική Εταιρεία Δοκιμών και Υλικών ASTM (American Society for Testing and Materials) ιδρύθηκε το 1898 και εδρεύει στην Πενσυλβάνια των Η.Π.Α. Σήμερα θεωρείται ίσως ο μεγαλύτερος οργανισμός προτύπων παγκοσμίως, καθιερώνοντας πρότυπα γενικής αποδοχής σε ένα ευρύ φάσμα τεχνικών υλικών καθώς και επί συναφών συστημάτων και υπηρεσιών. Πρόκειται για έναν κυβερνητικό οργανισμό μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα στον οποίο συμμετέχουν περισσότερα από 30 χιλιάδες μέλη (παραγωγοί, καταναλωτές) από 140 χώρες, ο οποίος εκδίδει πρότυπα των εξής βασικών κατηγοριών:

- πρότυπα προδιαγραφών,
- πρότυπα μεθόδων δοκιμών,
- πρότυπα οδηγών πληροφοριών,
- τυποποιημένη ταξινόμηση υλικών και προϊόντων,
- τυποποιημένη ορολογία.

Τα πρότυπα της ASTM είναι περισσότερα από 12.800 και αφορούν τομείς όπως τα πετρελαιοειδή και λιπαντικά, ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά προϊόντα, γεωθερμία, ηλιακής και αιολικής ενέργειας, πλαστικά και χρώματα, χημικά προϊόντα, μεθόδους και όργανα μετρήσεις κ.ά. (ASTM, 2019).

Οι πέντε κύριοι στρατηγικοί στόχοι του οργανισμού είναι:

- 1) η επικέντρωση στην υγιεινή και ασφάλεια, η διάδοση των προϊόντων και των υπηρεσιών της ASTM,
- 2) η προσέλκυση και διατήρηση εξειδικευμένου τεχνικού προσωπικού με τη δημιουργία κατάλληλου επαγγελματικού περιβάλλοντος που να ανταποκρίνεται στις προσδοκίες των εργαζομένων,

- 3) η συνεχής βελτίωση των προτύπων και ενημέρωση του περιεχομένου τους,
- 4) η κατανόηση των παγκόσμιων κοινωνικών αναγκών μέσω της ενσωμάτωσης καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών,
- 5) η δημιουργία οργανωτικής δομής που να ανταποκρίνεται στο συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον.

2.2.5 Διεθνής Επιτροπή Φωτισμού – CIE

Η Διεθνής Επιτροπή Φωτισμού CIE (Commission Internationale de l’Eclairage) είναι μια τεχνική μη κερδοσκοπική οργάνωση που στοχεύει στην ανάπτυξη βασικών προτύπων που αφορούν τους τομείς του φωτισμού, στην καθοδήγηση κατά την εφαρμογή αρχών και διαδικασιών και στην ανάπτυξη διεθνών και εθνικών προτύπων. Επιπλέον, ασχολείται με την προετοιμασία και τη δημοσίευση προτύπων και εκθέσεων που αφορούν όλα τα θέματα που σχετίζονται με την επιστήμη και την τεχνολογία του φωτός και του φωτισμού (CIE).

Στην Ελλάδα, η αντίστοιχη επιτροπή είναι η Ελληνική Επιτροπή Φωτισμού, η οποία ιδρύθηκε το 2002 ως αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία. Τον Νοέμβριο του ίδιου έτους, αναγνωρίστηκε από την CIE ως επίσημος εθνικός εκπρόσωπος της Ελλάδας και έγινε ισότιμο μέλος της. Η Ελληνική Επιτροπή Φωτισμού έχει ως σκοπό την προώθηση των διεθνών προτύπων φωτισμού και την ενημέρωση αναφορικά με τις τρέχουσες επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις στους τομείς της φωτοχημείας, φωτομετρίας κ.ά. Συνεργάζεται με ιδιωτικούς και δημόσιους οργανισμούς και επιχειρήσεις, οργανώνει επιστημονικά συνέδρια και επιμορφωτικά σεμινάρια, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και κυρίως εκπονεί πρότυπα φωτισμού έπειτα από την εντολή θεσμικών οργάνων (ΕΦΕ).

2.2.6 Προτυποποίηση πληροφορίας και επικοινωνιακών συστημάτων - ECMA

Μέχρι το 1959, η χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών είχε αυξηθεί ραγδαία, με αποτέλεσμα να καθίσταται αναγκαία η τυποποίηση κυρίως λόγω των διαφορετικών κατασκευαστών. Τα πρότυπα αυτά, θα καθιστούσαν δυνατή τη χρήση δεδομένων που προετοιμάζονται για έναν υπολογιστή. Επίσης, θα απέτρεπαν την επανάληψη εργασιών κατά την προετοιμασία, όπως για παράδειγμα των γλωσσών προγραμματισμού από διάφορους κατασκευαστές (ECMA). Έτσι το 1960, ιδρύεται ένας οργανισμός με έδρα τη Γενεύη της Ελβετίας, με στόχο την προτυποποίηση των πληροφοριών και των επικοινωνιακών συστημάτων, που από το 1994 και έπειτα αναγνωρίζεται παγκοσμίως με την ονομασία ECMA (European Computer Manufacturers Association).

2.2.7 Ινστιτούτο Ηλεκτρολόγων και Ηλεκτρονικών Μηχανικών - IEEE

Το Ινστιτούτο Ηλεκτρολόγων και Ηλεκτρονικών Μηχανικών, IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) ιδρύθηκε το 1963 από την ένωση του Αμερικανικού Ινστιτούτου Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και του Ινστιτούτου Ραδιομηχανικών και εδρεύει στην Νέα Υόρκη. Αποτελεί μέχρι και σήμερα, τον μεγαλύτερο οργανισμό επαγγελματιών τεχνολογίας με περισσότερα από 430.000 μέλη παγκοσμίως, κυρίως μηχανικούς και επιστήμονες/ακαδημαϊκούς. Κατά κύριο λόγο, ασχολείται με την εκπαιδευτική προώθηση και την τεχνική εξέλιξη της ηλεκτρικής και ηλεκτρολογικής μηχανικής, των τηλεπικοινωνιών, της επιστήμης των υπολογιστών και των ενοποιημένων προτύπων και περιλαμβάνει στο χαρτοφυλάκιο του περισσότερα των 1.300 βιομηχανικών προτύπων σε ένα ευρύ φάσμα τεχνολογιών (IEEE).

2.3 Ευρωπαϊκοί Οργανισμοί Τυποποίησης

Οι Ευρωπαϊκοί Οργανισμοί Τυποποίησης είναι οι φορείς μέσω των οποίων δημιουργούνται τα ευρωπαϊκά πρότυπα. Στην συνέχεια, τα ευρωπαϊκά πρότυπα, υιοθετούνται από τους φορείς των

κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίοι είναι υποχρεωμένοι να αποσύρουν, ταυτόχρονα με την υιοθέτηση, τα αντίστοιχα εθνικά πρότυπα. Ως εκ τούτου, για την ελεύθερη διακίνηση των προϊόντων και των υπηρεσιών στα κράτη μέλη της Ε.Ε., τα ευρωπαϊκά πρότυπα και η συμμόρφωση προς αυτά αποτελούν το μόνο διαβατήριο. Η εφαρμογή τους είναι προαιρετική, εκτός εάν η εθνική ή η ευρωπαϊκή νομοθεσία τα καθιστά υποχρεωτικά.

2.3.1 Ευρωπαϊκή Επιτροπή Προτυποποίησης - CEN

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τυποποίησης (European Committee for Standardization, CEN), αποτελεί μια μη κερδοσκοπική οργάνωση, η οποία συγκεντρώνει τους εθνικούς φορείς τυποποίησης 34 ευρωπαϊκών χωρών. Μαζί με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ηλεκτροτεχνικής Τυποποίησης (CENELEC) και το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Τηλεπικοινωνιακών Προτύπων (ETSI), έχουν αναγνωριστεί επίσημα τόσο από την Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και από Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών (European Free Trade Association, EFTA), ως υπεύθυνοι οργανισμοί για την ανάπτυξη και τον καθορισμό προαιρετικών προτύπων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε), με τον κανονισμό 1025/2012, ο οποίος εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ε.Ε και τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιανουαρίου 2013, ρυθμίζει το νομικό πλαίσιο τυποποίησης. Σύμφωνα με τον κανονισμό 1025/2012 παρ.5, « Τα ευρωπαϊκά πρότυπα διαδραματίζουν έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην εσωτερική αγορά, επί παραδείγματι μέσω της χρήσης εναρμονισμένων προτύπων για τον καθορισμό του τεκμηρίου συμμόρφωσης των προϊόντων που πρόκειται να διατεθούν στην αγορά με τις βασικές απαιτήσεις σχετικά με τα εν λόγω προϊόντα οι οποίες προβλέπονται στη σχετική νομοθεσία εναρμόνισης της Ένωσης. Οι απαιτήσεις αυτές θα πρέπει να ορίζονται επακριβώς προκειμένου να αποφεύγονται παρερμηνείες εκ μέρους των ευρωπαϊκών οργανισμών τυποποίησης». Τα πλεονεκτήματα ποικίλλουν και σύμφωνα με την παρ.22 του κανονισμού 1025/2012 « Τα πρότυπα μπορούν να έχουν αισθητό αντίκτυπο στην κοινωνία, και, ιδίως, στην ασφάλεια και την ευημερία των πολιτών, στην αποτελεσματικότητα των δικτύων, στο περιβάλλον, την ασφάλεια των εργαζομένων και τις συνθήκες εργασίας, στην προσβασιμότητα και σε άλλους τομείς δημόσιας τάξης. Ως εκ τούτου,

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

είναι αναγκαίο να εξασφαλισθεί ότι ο ρόλος και η συμβολή των κοινωνικών συντελεστών στην ανάπτυξη προτύπων ενισχύεται με την ενίσχυση της στήριξης οργανώσεων που εκπροσωπούν τους καταναλωτές και τα περιβαλλοντικά και κοινωνικά συμφέροντα» (Ενώσης, 2012).

Η CEN υποστηρίζει τις δραστηριότητες τυποποίησης σε ένα ευρύ φάσμα τομέων όπως περιβάλλον, τροφίμων, υλικών, υπηρεσιών, μεταφορών, χημικών προϊόντων, υγιεινή και ασφάλεια κ.ά. και παρέχει μια πλατφόρμα για την ανάπτυξη ευρωπαϊκών προτύπων και άλλων τεχνικών εγγράφων που σχετίζονται με τους παραπάνω τομείς.

Σε συνεργασία με τους εθνικούς φορείς-μέλη, η CEN έχει ως στόχο την δημιουργία και προώθηση μιας ευρωπαϊκής εσωτερικής αγοράς αγαθών και υπηρεσιών, την άρση των φραγμών στο εμπόριο και φυσικά την ενίσχυση της θέσης της Ευρώπης στην παγκόσμια οικονομία⁶. Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται μέσω της δημιουργίας προτύπων υψηλής ποιότητας που ακολουθούν τις βέλτιστες πρακτικές τυποποίησης και υποστηρίζουν τη βιώσιμη ανάπτυξη των κοινωνιών, ενισχύοντας την αγορά και προωθώντας τις νέες εξελίξεις. Ουσιαστικά, για τις επιχειρήσεις, τα πρότυπα αποτελούν ένα προσιτό μέσο ώστε να μπορούν να συμμορφώνονται με τη σχετικές ευρωπαϊκές νομοθεσίες και με τις απαιτήσεις των οδηγιών της Ε.Ε. Επιπλέον, η χρήση των προτύπων είναι προαιρετική, ενώ οι κανονισμοί είναι νομικά εκτελεστές.

Τα πρότυπα αναπτύσσονται μέσω της συνεργασίας μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών και στην συνέχεια εγκρίνονται και δημοσιεύονται από αναγνωρισμένους οργανισμούς τυποποίησης (CEN, CENELEC, ISO κ.ά.). Οι κανονισμοί και άλλες μορφές νομοθεσίας υιοθετούνται από κυβερνήσεις σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο ή / και διακυβερνητικούς οργανισμούς όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση.

2.3.2 Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ηλεκτροτεχνικής Τυποποίησης -CENELEC

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ηλεκτροτεχνικής Τυποποίησης CENELEC (European Committee for Electrotechnical Standardization), ιδρύθηκε το 1973 ως αποτέλεσμα της συγχώνευσης δύο

---

⁶ www.cen.eu (visited 14/3/2019)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

προηγούμενων ευρωπαϊκών οργανισμών (CENELCOM, CENEL). Πρόκειται για μία μη κερδοσκοπική τεχνική οργάνωση που έχει συσταθεί βάσει του βελγικού δικαίου, η οποία ενθαρρύνει την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα, καθιστώντας την τεχνολογία διαθέσιμη σε ολόκληρο τον κλάδο της ηλεκτροτεχνικής μηχανικής μέσω της παραγωγής προαιρετικών προτύπων. Ακριβέστερα, τα πρότυπα αυτά συμβάλλουν στη διευκόλυνση του εμπορίου μεταξύ των χωρών, στη δημιουργία νέων αγορών και στην ανάπτυξη μιας ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς, διασφαλίζοντας την ασφάλεια και υγεία των καταναλωτών και συνάμα την προστασία του περιβάλλοντος. Αναφέρεται κυρίως σε πρότυπα που αφορούν ηλεκτρικά οχήματα, έξυπνα δίκτυα, οικιακές συσκευές, τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών, οπτικές ίνες, ιατρικό εξοπλισμό, σιδηροδρόμους κ.λπ.

Η CENELEC συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μέρος των εργασιών της σε 2 κύρια προϊόντα: τα Ευρωπαϊκά Πρότυπα (EN) και τα Εναρμονισμένα Πρότυπα (Harmonized Standards). Αυτά τα δύο έγγραφα αναφέρονται συνήθως ως "πρότυπα" και πρέπει να εφαρμόζονται σε όλα τα κράτη μέλη της CENELEC, τα οποία πρέπει επίσης να αποσύρουν τυχόν αντικρουόμενα πρότυπα.⁷ Ως εναρμονισμένο πρότυπο, αναφέρεται κάθε ευρωπαϊκό πρότυπο που εκδίδεται κατόπιν αιτήματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την υποστήριξη στην εξειδίκευση των βασικών απαιτήσεων ασφαλείας ή άλλων απαιτήσεων της ευρωπαϊκής νομοθεσίας.

Υπάρχουν μερικές διαφορές στη διαδικασία εφαρμογής των ευρωπαϊκών και των εναρμονισμένων προτύπων. Βασικά, το ευρωπαϊκό πρότυπο πρέπει να μεταφερθεί όπως είναι, χωρίς να προστεθεί ή να διαγραφεί κάτι από το περιεχόμενο. Η διαδικασία για τα εναρμονισμένα πρότυπα είναι λίγο πιο ευέλικτη. Είναι το τεχνικό περιεχόμενο που πρέπει να μεταφερθεί, ανεξάρτητα από τη διατύπωση ή από πόσες έγιναν από αυτό. Εκτός από αυτά τα δύο βασικά παραδοτέα, η CENELEC παράγει και εγκρίνει έγγραφα με διαφορετικό στόχο και σκοπό.

---

⁷ www.cenelec.eu (visited 16/3/2019)

2.3.3 Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Τηλεπικοινωνιακών Προτύπων -ETSI

Το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για τα Τηλεπικοινωνιακά Πρότυπα ETSI (European Telecommunication Standard Institute) ιδρύθηκε το 1988, εδρεύει στη Γαλλία και αριθμεί περισσότερα από 850 μέλη από 60 χώρες εντός και εκτός της Ευρώπης⁸. Πρόκειται για έναν μη κερδοσκοπικό οργανισμό που εκπροσωπεί κρατικές αρχές, χειριστές δικτύων, βιομηχανίες, παρόχους υπηρεσιών, ερευνητικούς φορείς και χρήστες. Το πρόγραμμα εργασίας του Ινστιτούτου καθορίζεται από τα μέλη του. Το ινστιτούτο διαδραματίζει σημαντικό ρόλο, σε ότι αφορά τη συμμετοχή της Ευρώπης στην ανάπτυξη, παγκοσμίως, της Τυποποίησης σε θέματα Τηλεπικοινωνιών, Ραδιοφωνίας και Τεχνολογίας της Πληροφόρησης.

Στα πλεονεκτήματα που προσφέρει, περιλαμβάνονται:

- ❖ το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μέσω της έγκαιρης τυποποίησης,
- ❖ οι ευκαιρίες δικτύωσης με αναπτυγμένες βιομηχανίες,
- ❖ η ενημέρωση για τα παγκόσμια πρότυπα,
- ❖ η άμεση συμμετοχή στην ανάπτυξη προτύπων,
- ❖ η βελτίωση της εταιρικής φήμης.

Τα πρότυπα που δημιουργούνται από τα ETSI, CEN και CENELEC αποτελούν τα μόνα αναγνωρισμένα ευρωπαϊκά πρότυπα. Σαν κύριος σκοπός του ινστιτούτου, είναι η παροχή πλατφορμών στα ενδιαφερόμενα μέρη, ώστε να συμμετέχουν ενεργά στην παραγωγή προτύπων. Το ETSI προωθεί την υιοθέτηση των παγκόσμιων τεχνικών προδιαγραφών προς όφελος της ανταγωνιστικότητας των μελών του, υποστηρίζοντας τις κανονιστικές απαιτήσεις και την πολιτική της Ε.Ε.. Οι πέντε κύριοι στρατηγικοί στόχοι του ETSI είναι να ακολουθεί όλες τις τεχνολογικές εξελίξεις, να είναι παγκόσμιο, ευπροσάρμοστο, αποκλειστικό και να μπορεί να ενεργοποιεί τα πρότυπα.

---

⁸ www.etsi.org/about (visited 16/3/2019)

2.4 Εθνικοί Οργανισμοί Τυποποίησης

Τα εθνικά πρότυπα έχουν εφαρμογή στα όρια της επικράτειας μιας χώρας και περιορίζονται στα προϊόντα και τις υπηρεσίες που κυκλοφορούν μέσα σε αυτή. Κάθε εθνικός οργανισμός τυποποίησης είναι ένας εξουσιοδοτημένος φορέας από το κράτος, για την έκδοση τυποποιητικών εγγράφων, δηλαδή εθνικών προτύπων και προδιαγραφών που εμπεριέχουν κατευθυντήριες οδηγίες, κανόνες και χαρακτηριστικά για διάφορες επιχειρησιακές δραστηριότητες. Η εξουσιοδότηση αυτή, προέρχεται από την γνωστοποίηση από τις Δημόσιες αρχές προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα πλαίσια του κανονισμού 1025/2012 της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έτσι, ο εθνικός οργανισμός τυποποίησης κάθε χώρας είναι ένας και ασχολείται με το σύνολο των διαδικασιών και των δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στην εκπόνηση προτύπων, σε εθνικό επίπεδο.

2.4.1 Γερμανικός Οργανισμός Τυποποίησης – DIN

Ο Γερμανικός Οργανισμός Τυποποίησης DIN (German Institute for Standardization), ιδρύθηκε το 1917 και έχει ως σκοπό τη σύνταξη, έκδοση και την προώθηση της εφαρμογής προτύπων, τα οποία στοχεύουν στη διασφάλιση της ποιότητας, της επικοινωνίας και ασφάλειας, μέσω κοινών προσπαθειών όλων των ενδιαφερόμενων μερών, για το δημόσιο κοινό όφελος. Πρόκειται για ένα αυτοκυβερνώμενο ίδρυμα του εμπορίου και της βιομηχανίας και αποτελεί τον μοναδικό αρμόδιο φορέα στην Γερμανία, που ασχολείται αποκλειστικά με την εκπόνηση και τη διάδοση των προτύπων. Συνολικά υπάρχουν περίπου 250 οργανισμοί στη χώρα που ασχολούνται με την έκδοση προτύπων, υποδεικνύοντας τη σημαντικότητα της τυποποίησης ως μια τεχνική και οικονομική δραστηριότητα πλήρως ενσωματωμένη στην εμπορική ζωή της Γερμανίας.

Τα πρότυπα DIN, είναι το αποτέλεσμα των εργασιών σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Η έγκριση των προτύπων επιτελείται από την αρμόδια επιτροπή του DIN, από την αρμόδια επιτροπή του CEN ή από την επιτροπή του Διεθνούς Οργανισμού Τυποποίησης ISO. Στις εργασίες για τη δημιουργία των προτύπων, μπορούν να συμμετάσχουν όλα τα

ενδιαφερόμενα μέρη όπως κατασκευαστές, καταναλωτές, επιχειρήσεις, ερευνητικά ιδρύματα, δημόσιες αρχές κ.ά. Τα πρότυπα DIN όπως και του ISO, αναθεωρούνται εντός πενταετίας ώστε να ακολουθούν τις νέες εξελίξεις της τεχνολογίας, ειδάλλως αποσύρονται.⁹

Όπως όλοι οι οργανισμοί, έτσι και ο DIN, στοχεύει στο άνοιγμα στη διεθνή αγορά, την απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος των επιχειρήσεων, την προώθηση των καινοτομιών και φυσικά τη προστασία των καταναλωτών μέσω της χρήσης ασφαλών προϊόντων και υπηρεσιών.

2.4.2 Βρετανικός Οργανισμός Τυποποίησης - BSI

Ο Βρετανικός Οργανισμός Τυποποίησης, BSI (British Standards Institution), ιδρύθηκε το 1901 από τον Sir John Wolfe-Barry (αρχιτέκτονα του London Tower Bridge) και αποτελεί τον πρώτο Εθνικό Οργανισμό Τυποποίησης παγκοσμίως, με περισσότερες από 180 χώρες να ακολουθούν τα πρότυπα που δημιουργεί. Υιοθετεί πρότυπα που δημοσιεύονται από το ISO και το CEN και επιπλέον αναπτύσσει εθνικά πρότυπα για τη διαχείριση του περιβάλλοντος και του οικολογικού σχεδιασμού. Σκοπός είναι μέσω των προτύπων, να βελτιώσουν οι επιχειρήσεις τις επιδόσεις τους, να μειώσουν τον κίνδυνο και έτσι να επιτύχουν βιώσιμη ανάπτυξη.

Διαδραμάτισε ηγετικό ρόλο στην ανάπτυξης μιας νέας γενιάς προτύπων, τα οποία αποτελούν ολοκληρωμένα χαρτοφυλάκια επιχειρηματικών υπηρεσιών που προσφέρονται στους πελάτες-, ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητα τους σε παγκόσμιο επίπεδο. Πρόκειται για έναν από τους πιο αναγνωρισμένους και αξιόπιστους οργανισμούς τυποποίησης, ο οποίος είναι διαπιστευμένος από περίπου 20 τοπικούς και διεθνείς φορείς όπως το Αμερικανικό Εθνικό Ινστιτούτο Προτύπων (ANSI) και την Αμερικανική Επιτροπή Ποιότητας - Συμβούλιο Διαπίστευσης (American Society for Quality National Accreditation Board, ANAB), το Ιαπωνικό Συμβούλιο Διαπίστευσης (Japan Accreditation Board, JAB) κ.ά. (British Standard Institution, 2019). Είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός, του οποίου τα κέρδη επενδύονται ξανά στον οργανισμό.

---

⁹ <https://www.din.de/en/about-standards/din-standards> (visited 17/3/2019)

Το 2012, και εμπνευσμένος από το ISO 20121 (Βιώσιμες εκδηλώσεις- Sustainable Events), ο Βρετανικός Οργανισμός τυποποίησης, δημοσίευσε το πρότυπο BS 8901 (Sustainability in Event Management) το οποίο χρησιμοποιήθηκε από την Οργανωτική Επιτροπή των Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων του Λονδίνου.

2.4.3 Γαλλικός Οργανισμός Τυποποίησης - AFNOR

Ο Γαλλικός Οργανισμός Τυποποίησης AFNOR (Association Francaise de Normalization) ιδρύθηκε το 1926, αναγνωρίζεται σαν ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός που λειτουργεί υπό την εποπτεία του Γαλλικού Υπουργείου Βιομηχανίας και αποτελεί έναν οργανισμό δημιουργίας και έγκρισης προτύπων έχοντας το μονοπώλιο της υιοθέτησης των εθνικών προτύπων. Με ένα δίκτυο 40 γραφείων, περισσότερους από 230 εργαζόμενους και 820 ελεγκτές υποστηρίζει της λειτουργία επιχειρήσεων σε 100 χώρες παγκοσμίως (**AFNOR**).

Βασίζεται σε διαπιστευμένους οργανισμούς πιστοποίησης διαφόρων χωρών (COFRAC- Γαλλία, UKAS - Ηνωμένο Βασίλειο, DAkkS - Γερμανία), οι οποίοι επιτρέπουν στον οργανισμό τυποποίησης να ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες των πελατών του σε παγκόσμιο επίπεδο και να απλουστεύει τις εργασιακές διεργασίες μέσω της μείωσης των χρόνων επεξεργασίας των δεδομένων. Ο AFNOR διαθέτει εννέα κέντρα κατάρτισης σε Γαλλία, Μεγάλη Βρετανία, Γερμανία, Τυνησία. Μέση Ανατολή, Μαρόκο, Μαλαισία, Μαυρίκιο και Ταϊβάν. Προσφέροντας τέσσερις τύπους υπηρεσιών:

- 1) Συστήματα Διαχείρισης (Management Systems).
- 2) Τεχνική εξειδίκευση (Technical expertise).
- 3) Ατομικές δεξιότητες (Individual competencies).
- 4) Συνολική εξειδίκευση (Across the board expertise).

Επιπροσθέτως, συμβάλλει στην οργανωτική απόδοση με τη διασφάλιση της διαθεσιμότητας του περιεχομένου των προτύπων και των κανονισμών, ανά πάσα στιγμή και με απόλυτη

εμπιστοσύνη, διευκολύνοντας την πρόσβαση των γαλλικών οργανισμών σε πρότυπα του εξωτερικού.

2.4.4 Αμερικάνικος Οργανισμός Τυποποίησης - ANSI

Ο Αμερικάνικος Οργανισμός Τυποποίησης ANSI (American National Standards Institute), ιδρύθηκε το 1918 από πέντε τεχνικές εταιρείες και τρεις κρατικές διευθύνσεις, και παραμένει μέχρι και σήμερα, ένας ιδιωτικός μη κερδοσκοπικός οργανισμός υποστηριζόμενος από πολλές δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις. Κύριος στόχος του, είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των Αμερικανικών επιχειρήσεων σε παγκόσμιο επίπεδο και η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και της ποιότητας ζωής των αμερικάνων πολιτών. Ο ANSI έχει την έδρα του στην Ουάσιγκτον και εκπροσωπεί τα συμφέροντα περισσότερων από 125.000 εταιρειών, οργανισμών, κρατικών φορέων και ιδρυμάτων στην Αμερική και παγκοσμίως και 3,5 εκατομμυρίων επαγγελματιών. Επιπλέον, αποτελεί τον αμερικάνικο εκπρόσωπο του Διεθνούς Οργανισμού Τυποποίησης (ISO) και της Διεθνούς Ηλεκτροτεχνικής Επιτροπής (IEC). Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του, εντάσσεται και η αξιολόγηση παγκοσμίως αναγνωρισμένων προγραμμάτων, άρρηκτα συνδεδεμένων με τη προτυποποίηση ενώ ακόμη, αναπτύσσει και διατηρεί σχέσεις συνεργασίας με συναφείς οργανισμούς σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Τα μέλη του απαρτίζονται από εταιρείες και επαγγελματίες που σχετίζονται με τον τομέα της προτυποποίησης και είναι εταιρικά, κυβερνητικά, εκπαιδευτικά και διεθνή μέλη, οργανισμοί και μεμονωμένα άτομα.

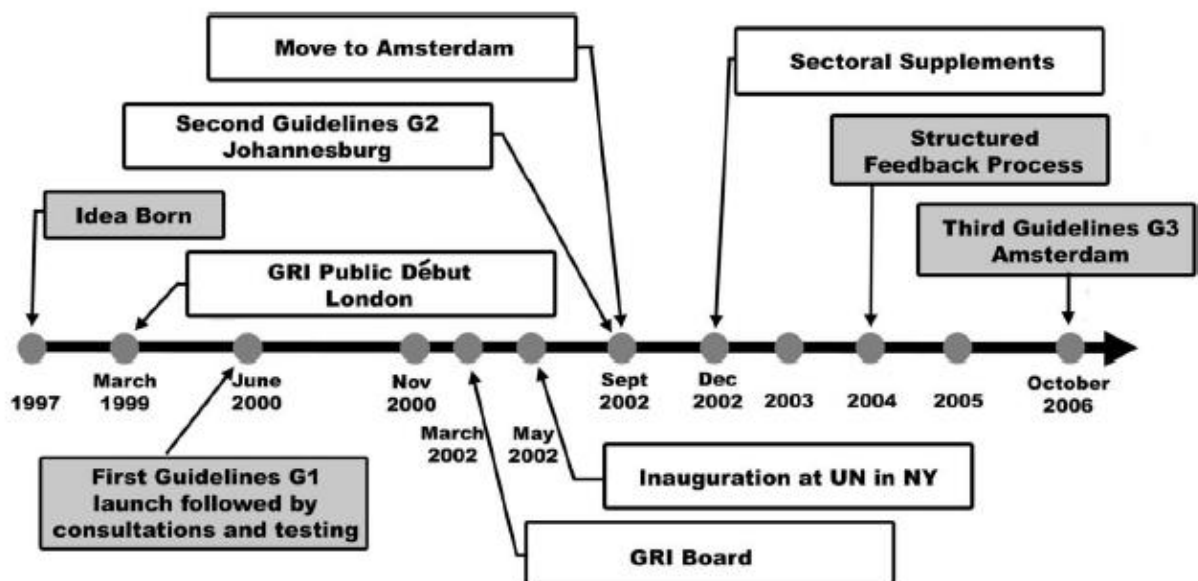
Έχει ιδρύσει τέσσερα θυγατρικά ιδρύματα για την υποστήριξη του έργου του :

- Ίδρυμα Συμμετοχής Καταναλωτών (ANSI Consumer Participation Foundation).
- Ίδρυμα Έρευνας και Εκπαίδευσης (ANSI Research and Education Foundation).
- Ίδρυμα Συναντήσεων της Γενικής Συνέλευσης (ANSI ISO General Assembly Meetings Foundation).
- Ίδρυμα Γενικών Συνελεύσεων των USNC/IEC (USNC/IEC General Meetings

Foundation).

2.5 Η Παγκόσμια Σύμπραξη Απολογισμών - GRI

Η Παγκόσμια Σύμπραξη Απολογισμών, GRI (Global Reporting Initiative) ιδρύθηκε το 1997 στη Βοστώνη των Η.Π.Α. και έκτοτε έχει καταστεί ο ηγετικός οργανισμός για τις εκθέσεις βιώσιμης ανάπτυξης, παρέχοντας κατευθυντήριες οδηγίες, με θέματα που αφορούν την εταιρική κοινωνική ευθύνη, την κυβέρνηση, την κοινωνία των πολιτών και τη μετάβαση αυτής στη βιωσιμότητα. Πρόκειται για έναν παγκόσμιο, πρωτοπόρο και μη κυβερνητικό οργανισμό, ο οποίος κατάφερε να αποτελεί σημείο αναφοράς των εκθέσεων βιώσιμης ανάπτυξης μέχρι σήμερα, λόγω της ισορροπίας που διατηρούσε μεταξύ των ατομικών και συλλογικών συμφερόντων (Halina Szejnwald Brown, 2009).

Εικόνα 2: Η εξέλιξη του GRI στο χρόνο (Halina Szejnwald Brown, 2009)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Στην *Εικόνα 2* συνοψίζονται τα σημαντικότερα γεγονότα της εξέλιξης του GRI στο χρόνο. Το πρώτο προσχέδιο των κατευθυντήριων οδηγιών, παρουσιάστηκε το 1999 στο Imperial College του Λονδίνου ενώ αμέσως μετά ξεκίνησε ένα πρόγραμμα πιλοτικών δοκιμών, με αλληπάλλληλες συναντήσεις που οδήγησε τελικά στη πρώτη επίσημη έκδοση των οδηγιών του GRI τον Ιούνιο του 2000 (G1). Το 2005, ολοκληρώθηκε η δομή διακυβέρνησης του GRI και το επόμενο έτος κυκλοφόρησε η τρίτη γενιά οδηγιών (G3), έπειτα από τριετή δοκιμή και διαβούλευση με τη συμμετοχή περισσότερων των 150 οργανισμών από 30 χώρες παγκοσμίως.

Έτσι, ανεξαρτήτως του μεγέθους του οργανισμού, του τομέα δραστηριοποίησης και της τοποθεσίας του, το GRI προσφέρει σε αυτόν, εγχειρίδια για την εφαρμογή των κατευθυντήριων οδηγιών (G4, εκδόθηκαν το 2015) που αφορούν τις περιβαλλοντικές, οικονομικές και κοινωνικές επιδόσεις και επιπτώσεις του. Πιο συγκεκριμένα, οι κατευθυντήριες οδηγίες παρουσιάζονται σε δύο μέρη:

- Αρχές εκθέσεων και τυπικές γνωστοποιήσεις (Reporting Principles - Standard Disclosures), όπου περιλαμβάνονται και τα κριτήρια που πρέπει να ικανοποιεί ο οργανισμός κατά το στάδιο προετοιμασίας του για τη βιώσιμη ανάπτυξη και η επεξήγηση όρων.
- Εγχειρίδιο εφαρμογής (Implementation Manual), όπου εμπεριέχονται επεξηγήσεις για την εφαρμογή των αρχών που περιλαμβάνονται στο πρώτο μέρος των κατευθυντήριων οδηγιών, για τον τρόπο προετοιμασίας των πληροφοριών που θα συμπεριληφθούν (GRI, 2015).

Το GRI, δίνει μεγάλη βάση στην εμπλοκή πολλών ενδιαφερόμενων μερών για την αντιμετώπιση των διαφόρων αναγκών με κύρια επιδίωξη την ικανοποίηση των συμφερόντων των ενδιαφερόμενων, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων, της κοινωνίας των πολιτών, των επενδυτών, των λογιστών, των κυβερνήσεων και των εμπειρογνομόνων στον τομέα της βιωσιμότητας.

Σύμφωνα με έρευνα για τους απολογισμούς της εταιρικής υπευθυνότητας της KPMG, στις 250 μεγαλύτερες εταιρίες του κόσμου, το 93% δημοσιεύει μη χρηματοοικονομικά στοιχεία βιώσιμης

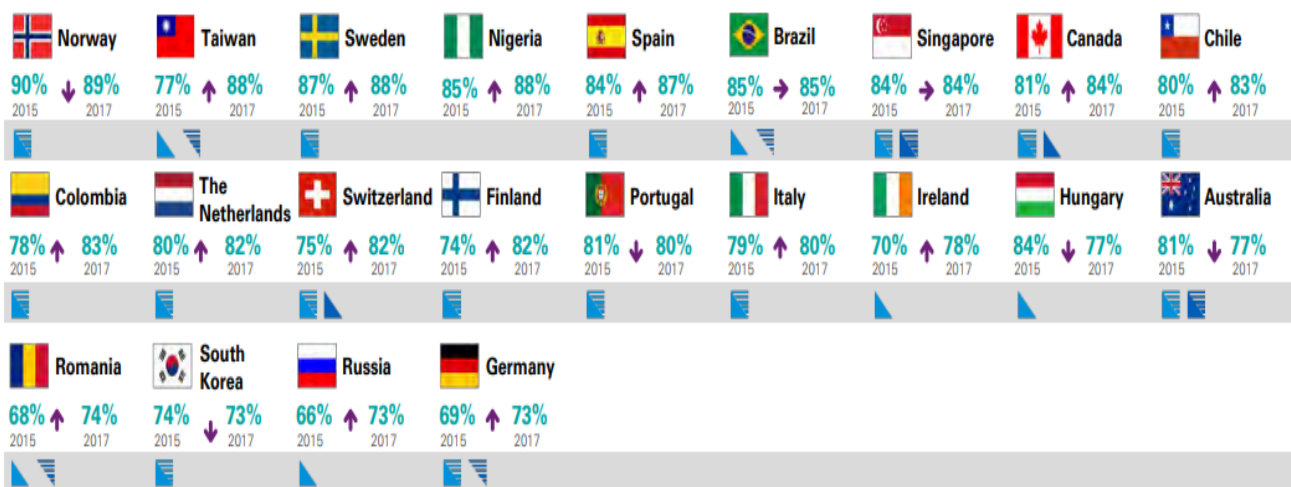

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

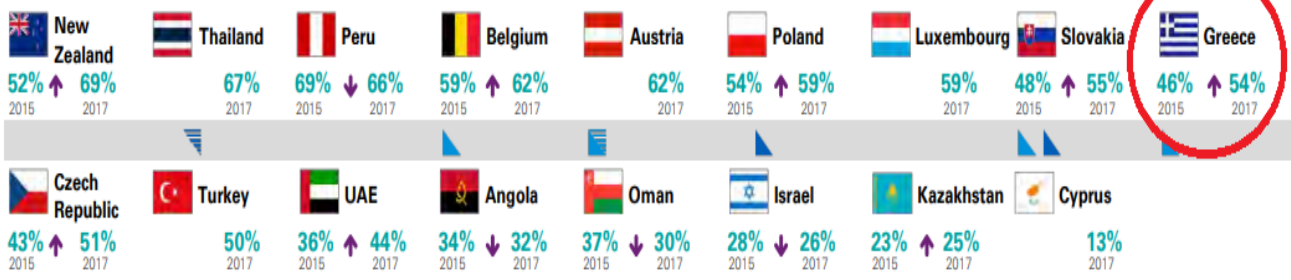
ανάπτυξης και το 74% αυτών, το πραγματοποιεί μέσω προτύπων του GRI (KPMG, 2017, p. 28). Στην ίδια έρευνα, μελετήθηκε το ποσοστό των εταιρειών ανά χώρα, για τα έτη 2015 και 2017, που εκδίδουν αναφορές εταιρικής υπευθυνότητας, και όπως φαίνεται στην *Εικόνα 3* που ακολουθεί, η Ελλάδα κατατάσσεται στη κατηγορία των χωρών με ποσοστά μικρότερα του 72%. Πιο συγκεκριμένα, παρατηρήθηκε αύξηση της τάξης του 8% το 2017 (54%) σε σχέση με το έτος 2015 (46%).

National rates of CR reporting, 2015 and 2017

Countries with CR reporting rate higher than the global average (72%-89%)

Countries with CR reporting rate lower than the global average (less than 72%)

Εικόνα 3: Ποσοστά έκδοσης απολογισμών εταιρικής υπευθυνότητας για τα έτη 2015 και 2017, ανά χώρα (KPMG, 2017, σ. 16)

Το GRI, συνεργάζεται με διεθνείς οργανισμούς όπως UNGC, OECD κλπ. Από τη συνεργασία του με τον ΟΗΕ και το Οικουμενικό Σύμφωνο, που αποτελεί τη μεγαλύτερη πρωτοβουλία για τη βιώσιμη ανάπτυξη των οργανισμών παγκοσμίως, προκύπτει μια πρωτοποριακή πλατφόρμα δράσης για την αντιμετώπιση αυτής της πρόκλησης (GRI).

Εν ολίγοις, το GRI, έχει ως σκοπό να προσφέρει βοήθεια σε επιχειρήσεις και κυβερνήσεις, να κατανοούν και να γνωστοποιούν τον αντίκτυπο τους στην κοινωνία, σε κρίσιμα θέματα βιωσιμότητας όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα, η κοινωνική ευημερία και οι κλιματικές αλλαγές με στόχο τη δημιουργία κοινωνικών, περιβαλλοντικών και οικονομικών οφελών για όλους (GRI).

2.6 Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών- Οικουμενικό Σύμφωνο

Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (United Nations), ΟΗΕ, αποτελεί έναν διεθνή οργανισμό παγκόσμιας εμβέλειας μεταξύ των κρατών του κόσμου, με την ίδρυση του το 1945 από τις χώρες που νίκησαν τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και αρχικά με τη συμμετοχή 51 μελών. Στοχεύει στη συνεργασία στο Διεθνές Δίκαιο, την ασφάλεια, την οικονομική ανάπτυξη και την πολιτική ισότητα. Σήμερα, αριθμεί 193 κράτη μέλη, δηλαδή όλες τις χώρες, εκτός της Ταϊβάν και της Πόλης του Βατικανού.

2.6.1 Οικουμενικό Σύμφωνο

Το Οικουμενικό Σύμφωνο του ΟΗΕ (United Nation Global Compact), δημιουργήθηκε το 2000, με σκοπό να ελέγχει την υπεύθυνη επιχειρηματική δραστηριότητα και να αποδεικνύει συνεχώς, τόσο στους εργαζόμενους όσο και στα λοιπά ενδιαφερόμενα μέρη , πως η δέσμευση μιας εταιρείας για υπεύθυνες συμπεριφορές και δράσεις, αποτελεί στρατηγική και λειτουργική της προτεραιότητα. Συμμετέχουν περισσότερες από 9.500 επιχειρήσεις και 3.000 μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί που δραστηριοποιούνται σε 160 χώρες και ακριβέστερα αποτελεί τη μεγαλύτερη

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

διεθνή εθελοντική πρωτοβουλία. Επιπροσθέτως, αποσκοπεί στην ενθάρρυνση των οργανισμών να υιοθετούν βιώσιμες και κοινωνικά υπεύθυνες επιχειρηματικές πολιτικές κατά τη δραστηριοποίηση τους.

Ο κύριος στόχος του Οικουμενικού Συμφώνου, είναι η δημιουργία ενός παγκόσμιου κινήματος βιώσιμων επιχειρήσεων, μέσω της υποστήριξης αυτών στη λειτουργία τους. Δηλαδή προωθώντας την εταιρική υπευθυνότητα και ευθυγραμμίζοντας τις στρατηγικές και τις λειτουργίες της επιχείρησης με τις δέκα Αρχές που πρεσβεύει το Οικουμενικό Σύμφωνο για τα ανθρώπινα δικαιώματα, την εργασία, το περιβάλλον και τη καταπολέμηση της διαφθοράς, με έμφαση στη συνεργασία και την καινοτομία (UNGC, 2014).

Κάθε μέλος του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ, οφείλει να (UNGC, 2017):

- ανακοινώνει δημόσια τη πρόοδο της εταιρείας του στην εφαρμογή των αρχών του Οικουμενικού Συμφώνου, ώστε να γνωστοποιείται και στα ενδιαφερόμενα μέρη (καταναλωτές, εργαζόμενους, κοινωνία, επενδυτές, κυβερνητικοί φορείς),
- πραγματοποιεί αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας, ώστε το Οικουμενικό Σύμφωνο και οι δέκα Αρχές του να ενσωματωθούν στη στρατηγική, στη φιλοσοφία και στη καθημερινή του δραστηριότητα,
- διαδίδει ευρύτερα το Οικουμενικό Σύμφωνο και τις Αρχές του, μέσω των διαύλων επικοινωνίας που διαθέτει.

Με την ενσωμάτωση των Δέκα Αρχών του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ σε στρατηγικές, πολιτικές και διαδικασίες, οι εταιρείες δεν υποστηρίζουν μόνο τις βασικές ευθύνες τους απέναντι στους ανθρώπους και τον πλανήτη, αλλά επιπλέον καθορίζουν τη μακροπρόθεσμη επιτυχία τους. Παγκόσμιες προκλήσεις - από τις κλιματικές αλλαγές έως τη φτώχεια, τις συγκρούσεις και την ανισότητα μεταξύ των φύλων - χρειάζονται λύσεις που μπορεί να προσφέρει ο ιδιωτικός τομέας, καθώς αντιπροσωπεύει μια μεγάλη και αναπτυσσόμενη αγορά για την επιχειρηματική καινοτομία.

Ο καθορισμός των Δέκα Αρχών που διέπουν το Οικουμενικό Σύμφωνο (UNGC), έγινε βάσει διεθνώς αποδεκτών προτύπων, όπως έχουν διαμορφωθεί από τα Κράτη και τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών και αναφέρονται στα εξής τέσσερα θέματα:

1) Οικουμενική Διακήρυξη Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

- *Αρχή 1^η*: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να υποστηρίζουν και να σέβονται τη προστασία των διεθνώς διακηρυγμένων ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- *Αρχή 2^η*: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να διασφαλίζουν ότι οι δικές τους δραστηριότητες δεν εμπλέκονται σε παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

2) Διακήρυξη Αρχών & Δικαιωμάτων στην Εργασία του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας

- *Αρχή 3^η*: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να προασπίζουν το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι και την αποτελεσματική αναγνώριση του δικαιώματος της συλλογικής διαπραγμάτευσης.
- *Αρχή 4^η*: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να προασπίζουν την εξάλειψη κάθε μορφής καταναγκαστικής ή υποχρεωτικής εργασίας.
- *Αρχή 5^η*: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να προασπίζουν την ουσιαστική κατάργηση της παιδικής εργασίας.
- *Αρχή 6^η*: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να προασπίζουν την εξάλειψη των διακρίσεων στις προσλήψεις και την απασχόληση.

3) Αρχές Οικουμενικού Συμφώνου από τη Διακήρυξη του Ρίο, για το περιβάλλον

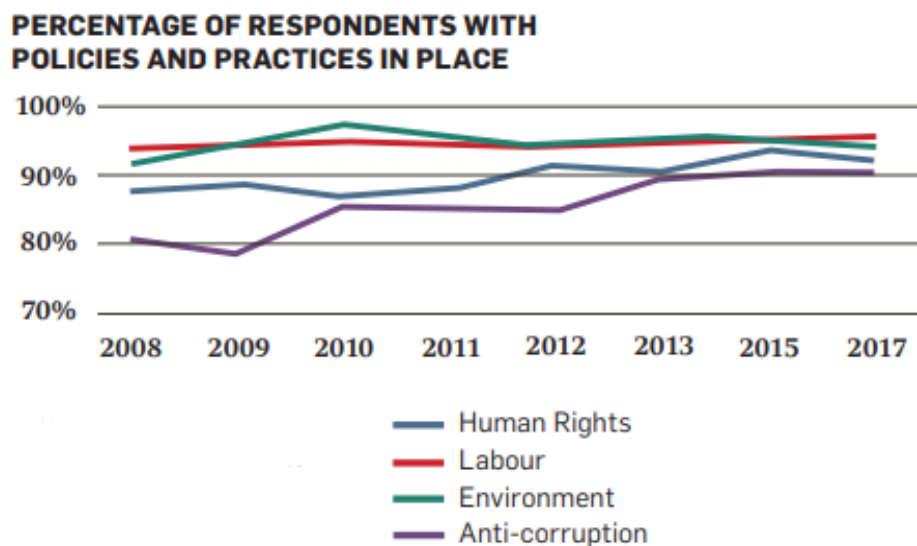
- *Αρχή 7^η*: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να υποστηρίζουν μια προληπτική προσέγγιση ως προς τις περιβαλλοντικές προκλήσεις.

- *Αρχή 8^η*: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για τη προώθηση μεγαλύτερης περιβαλλοντικής υπευθυνότητας.
- *Αρχή 9^η*: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη και τη διάδοση φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών.

4) Συνθήκη Ηνωμένων Εθνών- Καταπολέμηση της Διαφθοράς

- *Αρχή 10^η*: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να αντιτίθενται σε κάθε μορφής διαφθορά, συμπεριλαμβανομένου του εκβιασμού και της δωροδοκίας.

Η *Εικόνα 4* που παρατίθεται ακολούθως, προέρχεται από έρευνα που πραγματοποίησε ο ΟΗΕ στα πλαίσια εφαρμογής του Οικουμενικού Συμφώνου. Σύμφωνα με την έρευνα, παρατηρείται άνοδος της τάξης του 10% με τη πάροδο του χρόνου, από το 2008 έως το 2017, στην υιοθέτηση πρακτικών και δράσεων που αφορούν την καταπολέμηση της διαφθοράς στις επιχειρήσεις.

Εικόνα 4: Ποσοστά των ερωτηθέντων που ακολουθούν τις Αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ (UNGC, 2017)

Το Οικουμενικό Σύμφωνο, δεν αποτελεί κανονιστικό όργανο και κατά συνέπεια, δεν επιβάλλει ή αξιολογεί τη συμπεριφορά και τις ενέργειες των εταιρειών. Βασίζεται στο αίσθημα της δημόσιας ευθύνης, στη διαφάνεια και την εκούσια, συνειδητοποιημένη συμμετοχή εταιρειών, εργατικών συνδικάτων, κυβερνήσεων και οργανώσεων πολιτών που επιθυμούν να αναλάβουν ουσιαστική δράση για τη προώθηση των αρχών που το διέπουν. Επιπλέον, δεν είναι ένα πρότυπο, ένα σύστημα ή ένας κώδικας συμπεριφοράς.

Στην Ελλάδα, ιδρύθηκε το 2008 το Ελληνικό Δίκτυο για το Οικουμενικό Σύμφωνο του ΟΗΕ, όπου αρχικά περίπου 50 επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, δεσμεύτηκαν να λειτουργούν με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη και να εφαρμόζουν υπεύθυνες συμπεριφορές και δράσεις, τηρώντας τις Δέκα Αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου κατά την επιχειρηματική τους δραστηριότητα και τις συναλλαγές τους με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Πέρα από τη προώθηση των Αρχών του Συμφώνου του ΟΗΕ, το Ελληνικό Δίκτυο για το Οικουμενικό Σύμφωνο στοχεύει στην υποστήριξη επιχειρήσεων, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και οργανισμών που έχουν δεσμευτεί σε αυτό, στην προσέλκυση νέων μελών και την υποστήριξη των ευρύτερων στόχων των Ηνωμένων Εθνών για τους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης, μέσα από δραστηριότητες και εκδηλώσεις που αφορούν όλους τους συμμετέχοντες (CSR Hellas).

2.6.2 Παγκόσμιοι Στόχοι για τη βιώσιμη ανάπτυξη – SDGs

Το Σεπτέμβριο του 2015, στο πλαίσιο ειδικής Συνόδου της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ, με τη συμμετοχή των 193 κρατών - μελών, εγκρίθηκε ένα σύνολο στόχων για τη βιώσιμη ανάπτυξη σε παγκόσμιο επίπεδο, για τη προστασία του πλανήτη και την εξασφάλιση της ευημερίας, η «Ατζέντα 2030». Στο επίκεντρο της «Ατζέντας 2030» βρίσκονται οι 17 παγκόσμιοι / οικουμενικοί στόχοι (Sustainable Development Goals, SDGs), κάθε ένας από τους οποίους εμπεριέχει ένα σύνολο επιδιώξεων (169 στο σύνολο) που πρέπει να επιτευχθούν τα επόμενα 15 χρόνια, με σκοπό τη βιώσιμη ανάπτυξη μέσω της απελευθέρωσης της ανθρωπότητας από τη φτώχεια, την εξασφάλιση ενός υγιούς περιβάλλοντος για τις μελλοντικές γενιές, τη καταπολέμηση της ανισότητας και της αδικίας και τη δημιουργία ειρηνικών κοινωνιών.

Καλούνται να τους υιοθετήσουν όλες οι χώρες, αναπτυσσόμενες και ανεπτυγμένες. Η

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

επίτευξη τους, έως το 2030, θα απαιτήσει συνεπώς μια ριζικά διαφορετική προσέγγιση της βιώσιμης ανάπτυξης, πιο ολοκληρωμένη και στρατηγική, καθώς το ζήτημα ανάγεται σε πρώτη προτεραιότητα διεθνώς, με πρωταρχικό σκοπό την ουσιαστική ενσωμάτωση και των τριών διαστάσεων της βιώσιμης ανάπτυξης - Κοινωνικής, Περιβαλλοντικής, Οικονομικής- ταυτοχρόνως σε όλες τις πολιτικές. Η επιτυχής εφαρμογή των στόχων, θα απαιτήσει μια ανανεωμένη και ενισχυμένη παγκόσμια συνεργασία, μια καθολική προσπάθεια για την αντιμετώπιση των αλληλένδετων προβλημάτων.

Οι κυβερνήσεις έχουν αναλάβει την ευθύνη να ηγηθούν της προσπάθειας, με τον καθορισμό εθνικών σχεδίων εφαρμογής, την ανάληψη δράσεων για τη δημιουργία κατάλληλου περιβάλλοντος και την ενημέρωση των πολιτών τους, ως προς τη σημαντικότητα και το ρόλο αυτής της ατζέντας. Οι επιχειρήσεις παίζουν καθοριστικό ρόλο στην επίτευξη των SDGs, διότι η δράση του ιδιωτικού τομέα θα είναι το κλειδί για την επιτυχία του κάθε στόχου, μέσω της υπεύθυνης επιχειρηματικής λειτουργίας, των νέων μοντέλων επιχειρηματικότητας, των επενδύσεων, των τεχνολογιών και συνεργασιών.

Από την επιχειρηματική σκοπιά, η ενεργή εμπλοκή των επιχειρήσεων, αποτελεί ξεκάθαρο ζήτημα με την ανάληψη δράσης, για τη συμβολή στην επίτευξη των στόχων που είναι στρατηγικής σημασίας για αυτές, τόσο από την μεριά της αντιμετώπισης ενδεχόμενων κινδύνων όσο και από τη μεριά της ανάπτυξης. Η επιτυχής εφαρμογή των προγραμμάτων επίτευξης των SDGs, θα ενισχύσει τη δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για την επιχειρηματική δραστηριότητα και τη δημιουργία αγορών σε ολόκληρο τον κόσμο. Όλες οι επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως των αρχών, των αξιών που τις διέπουν και των καλύτερων διοικητικών πρακτικών που μπορεί να εφαρμόζουν, έρχονται αντιμέτωπες με τη πρόκληση της επιχειρηματικής επιτυχίας και ευημερίας μέσα σε πολύ ασταθείς κοινωνίες, την αναζήτηση καταρτισμένου εργατικού δυναμικού, εκεί που απουσιάζει η κατάλληλη εκπαίδευση ή την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών που προέρχονται από τη κλιματική αλλαγή.

Η υπεύθυνη επιχειρηματικότητα και οι επενδύσεις με υπευθυνότητα, αποτελούν ουσιώδεις παράγοντες για την επίτευξη των αλλαγών που προωθούν τόσο το Οικουμενικό Σύμφωνο του ΟΗΕ, όσο και οι SDGs. Οι επιχειρήσεις οφείλουν να ασκούν πρώτα την επιχειρηματικότητα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

υπεύθυνα και ύστερα να αναζητούν ευκαιρίες για να αντιμετωπίσουν προκλήσεις κοινωνικού χαρακτήρα μέσω της επιχειρηματικής καινοτομίας και συνεργασίας.

Σύμφωνα με τον Dennis T. Whalen, επικεφαλή του KPMG Board Leadership Center, «ο τρόπος που μια επιχείρηση διαχειρίζεται τα περιβαλλοντικά και κοινωνικά θέματά της - και συνδέει αυτές τις δράσεις της με την οικονομική και λειτουργική της απόδοση - αποτελεί ένδειξη προς στους επενδυτές αναφορικά με την καλή διοίκηση της επιχείρησης καθώς και τη μακροπρόθεσμη χρηματοοικονομική της βιωσιμότητα. Είναι πολύ σημαντικό τα διοικητικά συμβούλια των επιχειρήσεων σήμερα να κατανοούν, πώς η επιχείρηση ενσωματώνει τις δράσεις εταιρικής υπευθυνότητας στη στρατηγική ανάπτυξης, στη διαχείριση κινδύνων και την εταιρική της κουλτούρα» (KPMG, 2017).

Η βιώσιμη ανάπτυξη απαιτεί μακροπρόθεσμο όραμα και δέσμευση σε συνεχείς προσπάθειες, τόσο για να εξασφαλισθεί η πρόοδος όσο και για να εναρμονίζεται το βήμα με εκείνα ενός ταχύτατα μεταβαλλόμενου κόσμου. Είναι σημαντικό να τονιστεί πως οι δέκα αρχές που διέπουν το Οικουμενικό Σύμφωνο, αποτελούν τα θεμέλια για κάθε επιχείρηση που επιδιώκει να προωθήσει τους SDGs, καθώς θέτει εταιρικούς στόχους που διαπνέονται από τους SDGs με σκοπό να τονώσει την καινοτομία, τις επενδύσεις και συνεπακόλουθα τις επιδόσεις. Στην *Εικόνα 5*, παρουσιάζονται οι 17 στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης όπως ορίστηκαν από τον ΟΗΕ το 2015.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Εικόνα 5: Οι 17 Παγκόσμιοι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης - SDGs

Σύμφωνα με σχετική έρευνα που αποσκοπούσε στην καταγραφή των επιχειρήσεων που έχουν συμπεριλάβει στη λειτουργία τους, τους 17 Παγκόσμιους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης,

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

συμπεράθηκε πως το 43%¹⁰ των επιχειρήσεων εντάσσει στο πρόγραμμά του τους στόχους που έθεσε ο ΟΗΕ (KPMG, 2017, σ. 39). Οι πρώτες δέκα χώρες, των οποίων οι επιχειρήσεις εντάσσουν τους Παγκόσμιους Στόχους στη λειτουργία τους, είναι κυρίως στην Ευρώπη (Σουηδία, Πορτογαλία, Ισπανία, Φιλανδία, Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ολλανδία, Ιταλία) και τη Λατινική Αμερική (Μεξικό, Κολομβία).

Επιπροσθέτως, μια πιο πρόσφατη έρευνα της KPMG το 2018, η οποία στόχευε στην καταγραφή των 250 μεγαλύτερων εταιρειών παγκοσμίως, αναφορικά με την επανεξέταση και ανάλυση των δημοσιευμένων απολογισμών, σε σχέση με τους SDGs κατέληξε στο συμπέρασμα ότι μέσα σε δύο χρόνια από την εισαγωγή των SDGs:

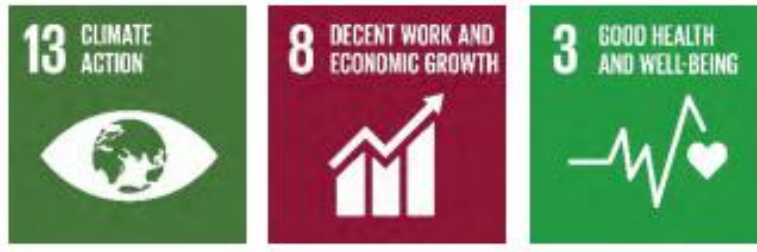
- τέσσερις στις δέκα μεγαλύτερες εταιρείες αναγνωρίζουν τους παγκόσμιους στόχους στον εταιρικό τους απολογισμό,
- από τις παραπάνω, το 84% ξεχωρίζει συγκεκριμένους SDGs, ο οποίος είναι συναφείς με τις επιχειρήσεις τους,
- λιγότερο από 1 στις 10 εταιρείες επιδεικνύει εμπεριστατωμένα την επιχειρηματική δραστηριοποίησή της για τους SDGs (8%) ή έχει θέσει συγκεκριμένους και μετρήσιμους στόχους επίδοσης, οι οποίοι σχετίζονται με τους παγκόσμιους στόχους (μόλις το 10%) (KPMG, 2018).

Επιπλέον, από την έρευνα, η KPMG κατέληξε πως οι εταιρείες δίνουν προτεραιότητα, κατά 55% και άνω, στους εξής τρεις στόχους :

---

¹⁰ Αφορά τις 250 μεγαλύτερες επιχειρήσεις, παγκοσμίως

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ενώ οι τρεις στόχοι που φάνηκε να μην απασχολούν ιδιαίτερα τις εταιρείες (με ποσοστά μικρότερα του 26%) ήταν οι εξής:

Το 2015, μαζί με τη δημοσίευση των 17 SDGs, ο ΟΗΕ, δημιουργεί ένα μη κερδοσκοπικό γραφείο επικοινωνιών το Project Everyone, το οποίο είναι υπεύθυνο για τη δημιουργία καμπανιών, ταινιών μικρού μήκους, πλατφορμών για τη προώθηση των στόχων (Project Everyone).

Το *Σχήμα 9* που ακολουθεί, απεικονίζει μερικές από τις κύριες συνδέσεις μεταξύ των Δέκα Αρχών του Οικουμενικού Συμφώνου και τη συμβολή τους στην επίτευξη των 17 SDGs.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Σχήμα 9: Σύνδεση μεταξύ των δέκα Αρχών του Οικουμενικού Συμφώνου και των 17SDGs (UNGC, 2016)

2.7 Παγκόσμιο Επιχειρηματικό Συμβούλιο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη- WBCSD

Το Παγκόσμιο Επιχειρηματικό Συμβούλιο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (World Business Council for Sustainable Development, WBCSD), αποτελείται από περισσότερες από 200 κορυφαίες επιχειρήσεις, οι οποίες συνεργάζονται με σκοπό την επιτάχυνση της μετάβασης σε μια βιώσιμη κοινωνία. Στηρίζει τις επιχειρήσεις – μέλη στην επιτυχία και εστιάζει στο μέγιστο θετικό αντίκτυπο για τους μετόχους, το περιβάλλον και τις κοινωνίες. Οι εταιρείες - μέλη του WBCSD, προέρχονται από όλους τους επιχειρηματικούς τομείς και τις μεγάλες οικονομίες, αντιπροσωπεύοντας συνολικό εισόδημα άνω των 8,5 τρισεκατομμυρίων δολαρίων και με περισσότερους των 19 εκατομμυρίων υπαλλήλων. Το WBCSD οραματίζεται μέσω του Vision 2050, να έχει επιτύχει τους στόχους που έχει θέσει έως το 2050, σε ένα βιώσιμο πλέον πλανήτη.

2.8 Σύστημα Οικολογικής Διαχείρισης και Ελέγχου - EMAS

Το Σύστημα Οικολογικής Διαχείρισης και Ελέγχου (Eco-Management and Audit Scheme, EMAS), βασίζεται στον Ευρωπαϊκό Κανονισμό 1221/2009/EK, ο οποίος βρίσκεται σε ισχύ από το 2010. Σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό (παρ.17 & παρ.18): *«Οι οργανισμοί θα πρέπει να συντάσσουν και να δημοσιοποιούν περιοδικές περιβαλλοντικές δηλώσεις με τις οποίες να παρέχουν στο κοινό και σε άλλα ενδιαφερόμενα μέρη τις πληροφορίες σχετικά με τη συμμόρφωσή τους με τις εφαρμοστέες νομικές απαιτήσεις που αφορούν το περιβάλλον και σχετικά με τις περιβαλλοντικές τους επιδόσεις. (18) Για να εξασφαλισθεί ότι οι πληροφορίες είναι συναφείς και συγκρίσιμες, η έκθεση σχετικά με τις περιβαλλοντικές επιδόσεις οργανισμών θα πρέπει να βασίζεται σε γενικούς και ειδικούς κατά κλάδο δείκτες επιδόσεων που επικεντρώνονται σε καίριους περιβαλλοντικούς τομείς σε επίπεδο διαδικασίας και προϊόντος με τη χρήση καταλλήλων κριτηρίων αναφοράς και κλιμάκων. Τούτο θα πρέπει να βοηθήσει τους οργανισμούς να συγκρίνουν τις επιδόσεις τους τόσο με εκείνες που καλύπτουν διαφορετικές περιόδους αναφοράς όσο και με τις επιδόσεις άλλων οργανισμών (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2009)».*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Το EMAS είναι ένα σύστημα που στοχεύει στην αξιολόγηση και την αναβάθμιση των περιβαλλοντικών επιδόσεων των οργανισμών με την ταυτόχρονη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που αποφέρει η λειτουργία τους. Χρησιμοποιεί ως βάση για την εφαρμογή του, το πρότυπο ISO 14001. Απευθύνεται σε όλους τους οργανισμούς με περιβαλλοντικές επιπτώσεις όπως στη βιομηχανία, τον τουρισμό, την εκπαίδευση, το εμπόριο κλπ και η υλοποίηση του δεν είναι υποχρεωτική. Για να επιτύχει ο οργανισμός συνεχή βελτίωση ως προς τις περιβαλλοντικές του επιδόσεις, η υιοθέτηση της κατάλληλης περιβαλλοντικής πολιτικής σε συνδυασμό με τους περιοδικούς ελέγχους που πρέπει να πραγματοποιεί, αποτελούν απαραίτητες διαδικασίες προς αυτή την κατεύθυνση. Συνήθως είναι απαραίτητη η συνεργασία με εξειδικευμένους συμβούλους, διότι η διαδικασία για την υιοθέτηση συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης είναι αρκετά περίπλοκη. Στο τελικό στάδιο, συντάσσεται η περιβαλλοντική δήλωση του οργανισμού, με τις πληροφορίες αυτές να επαληθεύονται από διαπιστευμένο εκπρόσωπο, ώστε να ενταχθεί ο οργανισμός στον επίσημο κατάλογο των οργανισμών που συμμετέχουν στο EMAS (ΥΠΕΚΑ).

Τα οφέλη που προσφέρει η επαλήθευση EMAS είναι:

- η βελτίωση της εταιρικής εικόνας προς τρίτους (πελάτες, κοινωνία, προμηθευτές), μέσω της δημοσιοποίησης της περιβαλλοντικής προόδου και της δέσμευσης για προστασία του περιβάλλοντος,
- η εγγραφή στο Ευρωπαϊκό Μητρώο του EMAS και η χρήση του σχετικού λογοτύπου, κυρίως για εταιρείες εξαγωγών,
- η εξασφάλιση πλήρους νομοθετικής συμμόρφωσης,

- η ενθάρρυνση για συνεχή βελτίωση της περιβαλλοντικής επίδοσης της εταιρείας,
- εξοικονόμηση ενέργειας και πρώτων υλών (European Commision, 2018).

Το 2017, το 77% (2.799) των οργανισμών που συμμετείχαν στο EMAS ήταν μικρομεσαίες επιχειρήσεις (Small – Medium Enterprises, SMEs) και το 15% (536) ήταν μικρές. Σύμφωνα με έρευνες, έχει παρατηρηθεί πως οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις που εφαρμόζουν συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης, πέρα από τα οφέλη της μείωσης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, επιτυγχάνουν και μείωση του κόστους λειτουργίας αλλά και αύξηση των κερδών (European Union, 2017).

2.9 Ευρωπαϊκό Δίκτυο Βιώσιμης Ανάπτυξης - ESDN

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Βιώσιμης Ανάπτυξης (European Sustainable Development Network, ESDN), δημιουργήθηκε το 2002, όταν και συναντήθηκαν για πρώτη φορά, διοικητικά στελέχη του δημοσίου που ήταν υπεύθυνοι για τις εθνικές στρατηγικές βιώσιμης ανάπτυξης, διαφόρων χωρών, με σκοπό την ανταλλαγή εμπειριών. Έκτοτε, έχουν πραγματοποιηθεί ετήσιες διασκέψεις για τον ίδιο σκοπό σε ολόκληρη την Ευρώπη. Την επόμενη χρονιά στη Βιέννη, το πλήθος των συμμετεχόντων στη διάσκεψη, διευρύνθηκε σημαντικά, με τη συμμετοχή επιπλέον των αρμόδιων διοικητικών στελεχών, εκπροσώπων διαφόρων εθνικών συμβουλίων για τη βιώσιμη ανάπτυξη, μελών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και εθνικών μελών με θέσεις που σχετίζονταν με το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Πλέον τα μέλη του ESDN ανέρχονται στα 189, με κυβερνητικούς εκπροσώπους υπεύθυνους για τις πολιτικές στρατηγικής ανάπτυξης από 35 χώρες. Αν και επικεντρώνεται κυρίως στην Ευρώπη, το ESDN είναι επίσης ανοικτό και σε

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

κυβερνητικούς εκπροσώπους εκτός αυτής και προς το παρόν συμμετέχουν ο Καναδάς και η Τόνγκα.

Η τοποθέτηση του ESDN ως προς την «Ατζέντα 2030» και τους 17 στόχους βιώσιμης ανάπτυξης, είναι η δημιουργία και χρήση μιας ευρωπαϊκής πλατφόρμας μεταξύ των αρμόδιων εθνικών υπουργείων, μέσω της οποίας θα διευκολύνεται η ανταλλαγή πληροφοριών, εμπειριών και καλών πρακτικών που αφορούν την εθνική πολιτική (ESDN). Η Ελλάδα, συμμετέχει και αυτή στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Βιώσιμης Ανάπτυξης, καταθέτοντας στο δίκτυο τη δική της εθνική πολιτική για τη βιώσιμη ανάπτυξη το 2007. Εκπρόσωπος της Ελλάδας στο δίκτυο είναι το υπουργείο περιβάλλοντος (Hellenic Ministry for the environment, physical planning and public works, 2007)

2.10 Πίνακες κατηγοριοποίησης συστημάτων

Από τα εργαλεία και τα συστήματα βιώσιμης ανάπτυξης που παρουσιάστηκαν αναλυτικά στις προηγούμενες ενότητες, προκύπτουν οι πίνακες που ακολουθούν (*Πίνακας 1 & Πίνακας 2*). Στην πρώτη στήλη αναγράφονται τα συστήματα βιώσιμης ανάπτυξης και στην πρώτη γραμμή οι τομείς/κλάδοι δραστηριοποίησης. Όπου βρίσκεται σύμβολο **x** , σημαίνει πως η εταιρεία που δραστηριοποιείται στον συγκεκριμένο κλάδο, μπορεί, προαιρετικά πάντα, να εφαρμόσει το αντίστοιχο σύστημα στη λειτουργία της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Συστήματα βιώσιμης Ανάπτυξης Τομείς Δραστηριοπ.	Μεταφορές	Κατασκευαστικές εταιρείες	Εμπόριο (λιανικό, χονδρικό)	Παραγωγή ενέργειας (πετρέλαιο, γεωθερμία, ηλιακή και αιολική ενέργεια)	Κατασκευαστές οικιακού εξοπλισμού	Υγεία
SA 8000	x	x	x	x	x	x
IEC					x	
ITU						
ISO	x	x	x	x	x	x
ASTM				x		x
CIE						
ECMA						
IEEE				x		
CEN	x	x				x
CENELEC					x	x
ETSI						
DIN		x	x	x		x
BSI	x	x	x	x	x	x
AFNOR				x		x
ANSI	x	x	x	x	x	x
GRI	x	x	x	x	x	x
UNGC	x	x	x	x	x	x
EMAS	x	x	x	x	x	x

Πίνακας 1: Συστήματα βιώσιμης ανάπτυξης που εφαρμόζονται ανά τομέα δραστηριοποίησης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Συστήματα βιώσιμης Ανάπτυξης Τομείς Δραστηριοπ.	Τουρισμός (πλ. ταξιδιωτικά γραφεία, καταλύματα)	Παραγωγή χημικών/φαρμα κευτικών προϊόντων	Βιομηχανία τροφίμων	Ηλεκτρολογία Ηλεκτροτεχνική μηχανική	Τηλεπικοινωνιακά δίκτυα Υπηρεσίες και Προϊόντα	Παραγωγή τεχνικών υλικών	Τεχνολογία φωτισμού
SA 8000	X	X	X	X	X	X	X
IEC				X			
ITU					X		
ISO	X	X	X	X	X	X	X
ASTM		X				X	
CIE							X
ECMA					X		
IEEE				X			
CEN	X	X	X			X	
CENELEC				X	X		
ETSI					X		
DIN				X		X	
BSI	X	X	X	X	X	X	X
AFNOR				X	X		
ANSI	X	X	X	X	X	X	X
GRI	X	X	X	X	X	X	X
UNGC	X	X	X	X	X	X	X
EMAS	X	X	X	X	X	X	X

Πίνακας 2: Συστήματα βιώσιμης ανάπτυξης που εφαρμόζονται ανά τομέα δραστηριοποίηση

3. Εργαλεία βιώσιμης ανάπτυξης και υπεύθυνης επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα

Η Ελλάδα, κράτος - μέλος των Ηνωμένων Εθνών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επιδιώκει τη βιώσιμη ανάπτυξη σύμφωνα με τις διεθνείς και ευρωπαϊκές πολιτικές και στρατηγικές εδώ και δεκαετίες. Σε διεθνές επίπεδο, η Ελλάδα ήταν αφοσιωμένο μέλος της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (UNCSD), για 20 χρόνια, από το 1992 έως το 2012. Επιπροσθέτως, συμμετείχε ενεργά στη Σύνοδο Κορυφής του ΟΗΕ στο Ρίο (1992), στη Σύνοδο Κορυφής του ΟΗΕ για τη βιώσιμη ανάπτυξη στο Γιохάνεσμπουργκ (2002) και στη Σύνοδο Κορυφής του ΟΗΕ στο Ρίο (2012).

Η Ελλάδα συμμετείχε εποικοδομητικά στη διαδικασία διαπραγμάτευσης μετά το 2012, που οδήγησε τον Σεπτέμβριο του 2015 στην έγκριση της Ατζέντας του 2030 και των SDGs. Οι βασικές της προτεραιότητες περιλάμβαναν την ισορροπημένη ενσωμάτωση των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών διαστάσεων της βιώσιμης ανάπτυξης, του κράτους δικαίου, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δημοκρατικών και διάφανων διαδικασιών στη λήψη αποφάσεων.

Ωστόσο, το μοντέλο ανάπτυξης στην Ελλάδα, θα μπορούσε να χαρακτηριστεί και ως ρυπογόνο και σπάταλο. Η ελληνική οικονομία είναι ιδιαιτέρως ενεργοβόρα και παρουσιάζει έναν από τους χειρότερους δείκτες ενεργειακής απόδοσης στην Ευρώπη, με τη παραγωγή ενέργειας να βασίζεται κυρίως στο πετρέλαιο και τον λιγνίτη.

Σε τελευταία νέα, τον Απρίλιο του 2019, διοργανώθηκε μια εκδήλωση διαλόγου, η «ATHENS SUSTAINABILITY OUTLOOK 2019» από το QualityNet Foundation και το Γερμανικό συμβούλιο για τη βιώσιμη ανάπτυξη, με σκοπό την καταγραφή των τάσεων της βιώσιμης ανάπτυξης, οι οποίες μπορούν να υποστηρίξουν την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής αγοράς. Οι συμμετέχοντες ήταν περισσότεροι από 150 που προέρχονταν από τον ακαδημαϊκό, τον επιχειρηματικό, τον κυβερνητικό και τον θεσμικό και αυτοδιοικητικό χώρο. Στην εκδήλωση, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στη σύνδεση της χρηματοδότησης με τους δείκτες βιώσιμης

ανάπτυξης και τη σύνδεση των δεικτών με τη δημοσίευση μη χρηματοοικονομικών στοιχείων, διότι έτσι δημιουργείται ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον που θα οδηγήσει τις επιχειρήσεις να ακολουθήσουν συγκεκριμένες πολιτικές. Ήδη το τραπεζικό σύστημα προετοιμάζεται για τις κατευθυντήριες οδηγίες που πρόκειται να εκδοθούν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί ίσως και την τελευταία ευκαιρία της ελληνικής οικονομίας να αλλάξει σελίδα και να επιχειρήσει βιώσιμα, να απαντήσει σε ερωτήματα όπως, κατά πόσο συμμετέχει η Ελλάδα σε σχετικές συζητήσεις, τι είναι απαραίτητο να γίνει μετά την πολυετή οικονομική κρίση που μείωσε το ΑΕΠ της χώρας κατά 25%. Σύμφωνα με τον Π. Καμπούρογλου (ιδρυτής και εντεταλμένος σύμβουλος της Aero lesion Development Ltd), η Ελλάδα, δεν υστερεί στην τεχνογνωσία και την εφαρμογή διεθνών καλών πρακτικών (όπως η παρακολούθηση μη χρηματοοικονομικών δεικτών, οι απολογισμοί βιώσιμης ανάπτυξης, οι μελέτες κοινωνικό-οικονομικών επιπτώσεων), υστερεί όμως στην ευρεία αποδοχή της βιωσιμότητας ως επιτακτική επιχειρηματική προτεραιότητα κυρίως στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και πρέπει να γίνει αντιληπτό πως η βιωσιμότητα αποτελεί πρακτική και φιλοσοφία απολύτως προσαρμόσιμη στην κλίμακα κάθε επιχείρησης (Καμπούρογλου, 2019).

3.1 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης στην Ελλάδα

Με πρωτοβουλία του Γραφείου Συντονισμού, Θεσμικών, Διεθνών και Ευρωπαϊκών Θεμάτων της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης, πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά το Δεκέμβριο του 2016, μια εναρκτήρια συνάντηση του διυπουργικού συντονιστικού δικτύου για τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs), με τη συμμετοχή 50 στελεχών της δημόσιας διοίκησης και ως κύριο σκοπό τον καθορισμό και προγραμματισμό των βασικών σταδίων και του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των SDGs σε εθνικό επίπεδο. Επιπλέον, στα πλαίσια αυτής της συνάντησης, ιεραρχήθηκαν οι SDGs ανάλογα με τις προτεραιότητες κάθε υπουργείου και συζητήθηκε η διαδικασία καταγραφής των νομοθετικών και πολιτικών μέσων επίτευξης-ενσωμάτωσης των στόχων ανά πεδίο αρμοδιότητας και ανά στάδιο υλοποίησης αυτών.

Η Συνοχή της πολιτικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη, είναι κρίσιμη για τις συνέργειες

μεταξύ των 17 SDGs και των 169 επιδιώξεων που εμπεριέχονται σε αυτούς, μεταξύ των διαφόρων τομεακών πολιτικών, καθώς επίσης και μεταξύ των διαφόρων δράσεων σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη και τις επιπτώσεις των πολιτικών αυτών. Ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), ορίζει τη Συνοχή της Πολιτικής για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, ως μια νέα « προσέγγιση και εργαλείο πολιτικής» για την ενσωμάτωση των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών διαστάσεων της βιώσιμης ανάπτυξης σε όλα τα στάδια της διαδικασίας διαμόρφωσης των εσωτερικών πολιτικών και των εξωτερικών δράσεων. Μια από τις κατεξοχήν πολιτικές που θα πρέπει να εναρμονίζονται με άλλες πολιτικές της Ε.Ε, είναι η αναπτυξιακή πολιτική, συμπεριλαμβανομένων των πολιτικών ανθρωπιστικής βοήθειας, ασφάλειας, εμπορίου και περιφερειακής ολοκλήρωσης, υγείας, ενέργειας, κλιματικής αλλαγής, γεωργίας, περιβάλλοντος, επιστήμης, τεχνολογίας, καινοτομίας και μετανάστευσης (Γενική Γραμματεία της Κυβέρνησης).

Η δεύτερη συνάντηση του διυπουργικού συντονιστικού δικτύου για τους SDGs, πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2017, με στόχο τη συζήτηση γύρω από τη διαδικασία σύνταξης της Εθνικής Έκθεσης Αξιολόγησης (Voluntary National Review), η οποία θα παρουσιάζονταν στο Πολιτικό Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου (High Level Political Forum) του ΟΗΕ, τον Ιούλιο του 2018, και την ενημέρωση των εστιακών σημείων των υπουργείων για τις εθνικές προτεραιότητες της ενσωμάτωσης των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης στη χώρα μας.

Έτσι, οι εθνικές προτεραιότητες για τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης διακρίθηκαν σε αυτές που είναι προσανατολισμένες στα αποτελέσματα και σε αυτές που είναι προσανατολισμένες στις διαδικασίες. Πιο αναλυτικά :

- **Εθνικές Προτεραιότητες προσανατολισμένες στα αποτελέσματα (outcome oriented):**
  - Προώθηση μιας ανταγωνιστικής, καινοτόμου και βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης (SDGs 8, 9).
  - Προαγωγή της πλήρους απασχόλησης και της αξιοπρεπούς εργασίας για όλους (SDGs 8).

- Αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και διασφάλιση της καθολικής πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας (SDGs 1, 2, 3).
  - Μείωση των κοινωνικών και περιφερειακών ανισοτήτων και εξασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους (SDGs 10, 5).
  - Προώθηση μιας υψηλής ποιότητας και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευσης (SDGs 4).
  - Ενίσχυση της προστασίας και ορθολογικής διαχείρισης του φυσικού κεφαλαίου ως βάση για κοινωνική ευημερία και μετάβαση σε μία οικονομία χαμηλού άνθρακα (SDGs 6, 7, 11, 12, 13, 14, 15).
- ***Εθνικές Προτεραιότητες προσανατολισμένες στις διαδικασίες (process oriented)***
    - Οικοδόμηση αποδοτικών, αξιόπιστων και διάφανων θεσμών (SDGs 16,17).
    - Ενίσχυση και προώθηση ανοιχτών, συμμετοχικών και δημοκρατικών διαδικασιών (SDGs 16,17).

Η Εθνική Έκθεση Αξιολόγησης για τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, ολοκληρώθηκε και απεστάλη εμπρόθεσμα στο σχετικό φορέα του ΟΗΕ, τον Ιούλιο του 2018 (Hellenic Republic, 2018). Η Έκθεση αποτυπώνει:

- ❖ το θεσμικό μηχανισμό που λειτουργεί στη χώρα, ο οποίος διασφαλίζει αφενός την υψηλή πολιτική δέσμευση για την επιτυχή εφαρμογή του εγχειρήματος και αφετέρου τη διεξαγωγή του κοινωνικού διαλόγου,

- ❖ τις κυβερνητικές πολιτικές που έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο των 8 εθνικών προτεραιοτήτων για τους SDGs, και της διασύνδεσής τους με συγκεκριμένους SDGs, καθώς και με τη νέα Εθνική Αναπτυξιακή Στρατηγική,
- ❖ το ρόλο των ενδιαφερόμενων μερών (τοπική αυτοδιοίκηση, ακαδημαϊκή / ερευνητική κοινότητα, ιδιωτικός τομέας, κοινωνία πολιτών),
- ❖ τα βασικά μέσα εφαρμογής και παραδείγματα ολοκληρωμένης διασύνδεσης πολιτικών, και
- ❖ την παρουσίαση των επόμενων βημάτων που πρέπει να γίνουν, όπως το Εθνικό Σχέδιο Εφαρμογής για τους SDGs.

Στην τρίτη συνάντηση του διυπουργικού συντονιστικού δικτύου για τους SDGs τον Νοέμβριο 2018, συμμετείχαν 65 στελέχη της δημόσιας διοίκησης, ενώ κύριος σκοπός αυτής της συνάντησης ήταν η διαμόρφωση ενός Εθνικού Σχεδίου Εφαρμογής των SDGs και της διαδικασίας εκπόνησής του.

3.2 Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης – ΕΛΟΤ

Το 1901 ιδρύεται για πρώτη φορά στη Βρετανία, ο πρώτος εθνικός οργανισμός τυποποίησης BSI, έπειτα το 1922 ιδρύεται ο αντίστοιχος γερμανικός οργανισμός τυποποίησης DIN, ενώ λίγα

χρόνια αργότερα, το 1926 ιδρύεται και ο γαλλικός οργανισμός τυποποίησης AFNOR. Και ενώ στα βιομηχανικά ανεπτυγμένα κράτη είχαν ήδη ιδρυθεί οι οργανισμοί τυποποίησης, στην Ελλάδα, τον ρόλο αυτό, είχαν αναλάβει οι αρμόδιες νομοθετικές αρχές, οι οποίες εξέδιδαν προδιαγραφές που ετίθεντο σε ισχύ με νόμο. Ο συνδυασμός της βιομηχανικής υπανάπτυξης και της έλλειψης επαρκών προδιαγραφών, οδήγησε πολλές ελληνικές επιχειρήσεις στην υιοθέτηση προδιαγραφών άλλων χωρών και αυτομάτως αντίστοιχων τεχνολογιών.

Για πρώτη φορά στην Ελλάδα, ιδρύεται το 1933, με προτροπή του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΤΕΕ) που αποτέλεσε και τον πρώτο φορέα στην Ελλάδα που υποστήριξε το θεσμό της τυποποίησης, μια τετραμελής ενδοεπιμελητηριακή επιτροπή, η «Ελληνική Επιτροπή Προτυποποίησης-ΕΝΟ». Ακολούθησε όμως ο πόλεμος, και οι μεταπολεμικές προσπάθειες ανασύνταξης του θεσμού της τυποποίησης με τη συνεργασία των οργανισμών ΤΕΕ, ΣΕΒ,ΕΛΚΕΠΑ και ΕΒΕΑ ανασυγκροτήσαν την ΕΝΟ, η οποία εκπροσώπησε την Ελλάδα μέχρι το 1965 στο νεοϊδρυθέντα μεταπολεμικά Διεθνή Οργανισμό Τυποποίησης (ISO), εκπονώντας 29 ελληνικά πρότυπα, τα οποία όμως δεν έτυχαν ουσιαστικής εφαρμογής.

Στα μέσα του 1960 ιδρύθηκε, με ιδιωτική πρωτοβουλία, η Ελληνική Ηλεκτροτεχνική Ένωση (ΕΗΕ), μια οργάνωση που απέβλεπε, μεταξύ άλλων, στην προώθηση της τυποποίησης στον τομέα της Ηλεκτροτεχνίας. Η ΕΗΕ έγινε μέλος της Διεθνούς Ηλεκτροτεχνικής Ένωσης (IEC) και συνέταξε πρότυπα στον ηλεκτρολογικό τομέα με την ονομασία «Προδιαγραφαι-ΕΗΕ». Στη συνέχεια, το 1968, συστήθηκε η Διεύθυνση Τυποποίησης Ελληνικών προϊόντων στο Υπουργείο Βιομηχανίας, η οποία και αποτέλεσε την επίσημη οργάνωση της τυποποίησης στη χώρα και αρμόδια υπηρεσία για την έκδοση των εθνικών ελληνικών προδιαγραφών (National Hellenic Specification - NHS) που βασίστηκαν σε συστάσεις του ISO και σε εθνικές προδιαγραφές άλλων χωρών.

Τελικά, ιδρύεται το 1976, ο Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης (ΕΛΟΤ) ως ΝΔΠ με τον Νόμο 372/76 που ψηφίστηκε ομόφωνα από τη Βουλή. Το ανώτατο εκτελεστικό όργανο του Οργανισμού είναι ο Διευθύνων Σύμβουλος και διοικείται από πενταμελές Διοικητικό Συμβούλιο τριετούς θητείας.

Στην Ελλάδα, ο μοναδικός φορέας, σε εθνικό επίπεδο, που είναι υπεύθυνος για την εκπόνηση, έκθεση και διάθεση των Ελληνικών Προτύπων, είναι ο ΕΛΟΤ. Η εκπόνηση των προτύπων γίνεται από τεχνικές επιτροπές και ομάδες εργασίας (περισσότερες από 190 στον αριθμό), στις οποίες εκπροσωπούνται οι ενδιαφερόμενοι φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, με στόχο τη μέγιστη δυνατή συναίνεση μεταξύ τους.

Η ένταξη και η ενεργή συμμετοχή του ΕΛΟΤ στις ευρωπαϊκές και διεθνείς διαδικασίες τυποποίησης και τους οργανισμούς που τις διαχειρίζονται, όπως ISO και IEC για τη διεθνή τυποποίηση και CEN, CENELEC, ETSI για την ευρωπαϊκή τυποποίηση, προσδίδουν στα ελληνικά πρότυπα το απαραίτητο κύρος διεθνώς. Επιπροσθέτως, με τη συμμετοχή του ΕΛΟΤ στους διεθνείς και ευρωπαϊκούς οργανισμούς, παρέχεται η δυνατότητα διατύπωσης και στήριξης των ελληνικών θέσεων, ενώ μέσω της υιοθέτησης των αντίστοιχων προτύπων, επιτυγχάνεται η απαιτούμενη συμβατότητα και μεταφέρεται πολύτιμη τεχνογνωσία. Τα μέλη του ΕΛΟΤ, μπορεί να είναι δημόσιες υπηρεσίες, νομικά πρόσωπα και οργανισμοί δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, τράπεζες, επαγγελματικές ενώσεις και επιστημονικά σωματεία, ενώσεις ή σωματεία καταναλωτών και βιομηχανικές, βιοτεχνικές ή εμπορικές μονάδες.

Θεμελιώδης Αρχές Τυποποίησης

Οι θεμελιώδης αρχές τυποποίησης στην Ελλάδα σύμφωνα με τον ΕΛΟΤ είναι:

- **Ικανοποίηση των αναγκών.** Τα αμιγώς ελληνικά πρότυπα και οι ελληνικές προδιαγραφές, πρέπει να ικανοποιούν τις ανάγκες της παραγωγής και της κατανάλωσης προϊόντων και υπηρεσιών καθώς και πολλών τομέων της εθνικής οικονομίας και κοινωνίας.
- **Συναίνεση.** Τα ελληνικά πρότυπα, πρέπει να απεικονίζουν την ευρύτερη δυνατή συμφωνία απόψεων και τη συναίνεση όλων των ενδιαφερόμενων για το αντίστοιχο θέμα, σε εθνικό επίπεδο.

- **Αντικειμενικότητα.** Τα ελληνικά πρότυπα και οι ελληνικές προδιαγραφές πρέπει να εκπονούνται ωφελώντας ολόκληρη την ελληνική κοινωνία. Οι διατάξεις που περιλαμβάνονται σε αυτά, δεν παρέχουν συγκριτικό πλεονέκτημα σε προϊόν ή υπηρεσία οποιουδήποτε προμηθευτή.
- **Σύγχρονη τεχνολογία.** Τα ελληνικά πρότυπα και οι ελληνικές προδιαγραφές, πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την εκάστοτε επιστημονική και τεχνολογική εξέλιξη και να εφαρμόζονται, συμπληρώνονται, εκσυγχρονίζονται και αναθεωρούνται εναρμονιζόμενα με τις συνθήκες που διαμορφώνονται κάθε φορά στην ελληνική πραγματικότητα.
- **Ελληνική γλώσσα.** Τα αμιγώς ελληνικά πρότυπα και οι ελληνικές προδιαγραφές, πρέπει να συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα, κατά τρόπο σαφή και ομοιογενή από άποψη ορολογίας, συμβόλων και εκφράσεων.
- **Εθελοντικός χαρακτήρας.** Η εκπόνηση ελληνικών προτύπων, πρέπει να στηρίζεται στη θέληση όλων των ενδιαφερόμενων μερών, να επιτευχθεί εθελοντικά συμφωνία μεταξύ τους, για έναν ή περισσότερους δηλωμένους σκοπούς. Η δέσμευση αυτή, επεκτείνεται στη συνέχεια και στην εφαρμογή των προτύπων.

Η προέλευση των προτύπων και των τυποποιητικών εγγράφων που εκπονούνται και διατίθενται από τον ΕΛΟΤ είναι :

- Εφόσον δεν υφίστανται ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα που να καλύπτουν τις ανάγκες της ελληνικής οικονομίας, εκπονούνται αμιγώς εθνικά πρότυπα και τυποποιητικά έγγραφα.
- Μέσω της υιοθέτησης προτύπων, τροποποιημένων ή μη, από διεθνείς οργανισμούς τυποποίησης όπως ISO, IEC.

- Μέσω της υιοθέτησης, ως Ελληνικών, προτύπων και τυποποιητικών εγγράφων που εκπονούνται από εκπροσώπους εθνικών οργανισμών τυποποίησης που ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με τις απαραίτητες διαδικασίες να εποπτεύονται από ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης όπως CEN,CENELEC,ETSI.

Ανάλογα με τον τομέα δραστηριοποίησης, ο ΕΛΟΤ έχει κατανείμει τα γνωστικά πεδία τυποποίησης σε 17 κατηγορίες κάποιες από τις οποίες είναι οι κατασκευές, η ενεργειακή τεχνολογία, η ηλεκτροτεχνολογία, η μηχανολογία, οι επιστήμες υγείας, η μηχανική παραγωγής κ.ά. (Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης).

3.3 Ελληνικός Κώδικας Βιωσιμότητας

Η προώθηση ενός μοντέλου βιώσιμης ανάπτυξης που να περιλαμβάνει τόσο τις οικονομικές όσο και τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές πτυχές μιας αναπτυξιακής διαδικασίας στην σύγχρονη Ευρώπη, είναι πλέον απαραίτητη. Η αναγκαιότητα αυτή, πηγάζει από τον ευρύτερο προβληματισμό γύρω από την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας, σε σύγκριση με τις αναδυόμενες και αναπτυσσόμενες οικονομίες του κόσμου αλλά και από το κόστος της μη προσαρμογής στα νέα δεδομένα της βιώσιμης ανάπτυξης. Οι πιέσεις προς την κατεύθυνση της βιώσιμης ανάπτυξης προέρχονται επίσης και από τους επενδυτές αλλά και τα ενδιαφερόμενα μέρη, που επιζητούν πλέον την διαφάνεια και την βιωσιμότητα των επιχειρήσεων και ασφαλώς την παραγωγή υπεύθυνων προϊόντων και υπηρεσιών.

Στο σημείο αυτό, έρχεται η έκδοση της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2014/95/ΕΕ, που αναφέρεται πλέον στην υποχρέωση των επιχειρήσεων, κυρίως μεγάλων επιχειρήσεων (500+ εργαζόμενοι) και ομίλων, για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Χαρακτηριστική είναι η παράγραφος 6 της οδηγίας, σύμφωνα με την οποία: *«Προκειμένου να βελτιωθεί η συνοχή και η συγκρισιμότητα των μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών που*

δημοσιοποιούνται σε ολόκληρη την Ένωση, ορισμένες μεγάλες επιχειρήσεις θα πρέπει να καταρτίζουν μια μη χρηματοοικονομική κατάσταση που θα περιέχει τουλάχιστον πληροφορίες για περιβαλλοντικά θέματα, κοινωνικά θέματα και θέματα σχετικά με τους εργαζομένους, τον σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου, την καταπολέμηση της διαφθοράς και θέματα σχετικά με τη δωροδοκία. Η κατάσταση θα πρέπει να περιλαμβάνει περιγραφή των πολιτικών, των αποτελεσμάτων και των κινδύνων που συνδέονται με τα εν λόγω θέματα και θα πρέπει να περιέχεται στην έκθεση διαχείρισης της ενδιαφερομένης επιχείρησης. Η μη χρηματοοικονομική κατάσταση θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά τις διαδικασίες δέουσας επιμέλειας που εφαρμόζει η οικεία επιχείρηση, και, εφόσον κρίνεται σκόπιμο και αναλογικό, όσον αφορά τις αλυσίδες εφοδιασμού και υπεργολαβικής ανάθεσης της επιχείρησης, προκειμένου να εντοπίζει, να προλαμβάνει και μετριάξει υφιστάμενες και δυνητικές αρνητικές επιπτώσεις. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να απαλλάσσουν τις επιχειρήσεις που εμπίπτουν στην παρούσα οδηγία από την υποχρέωση κατάρτισης μη χρηματοοικονομικής κατάστασης στην περίπτωση που παρέχεται από την επιχείρηση χωριστή έκθεση η οποία αντιστοιχεί στον ίδιο οικονομικό έτος και καλύπτει το ίδιο περιεχόμενο». Επιπλέον, περιγράφεται αναλυτικότερα το περιεχόμενο της μη χρηματοοικονομικής κατάστασης στην παράγραφο 7 της ίδιας οδηγίας: «Εφόσον οι επιχειρήσεις υποχρεούνται να καταρτίσουν μια μη χρηματοοικονομική κατάσταση, η εν λόγω κατάσταση θα πρέπει να περιλαμβάνει, όσον αφορά τα περιβαλλοντικά θέματα, λεπτομέρειες για τις υφιστάμενες και τις προβλεπόμενες επιπτώσεις των δραστηριοτήτων μιας επιχείρησης στο περιβάλλον και, κατά περίπτωση, στην υγεία και την ασφάλεια, στη χρήση ανανεώσιμων και/ή μη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, στη χρήση των υδάτων και στην ατμοσφαιρική ρύπανση. Όσον αφορά τα κοινωνικά θέματα και τα θέματα που συνδέονται με τους εργαζόμενους, οι πληροφορίες που παρέχονται στην κατάσταση μπορούν να αφορούν τις δράσεις που αναλαμβάνονται για τη διασφάλιση της ισότητας των φύλων, της εφαρμογής των θεμελιωδών συμβάσεων της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας, των συνθηκών εργασίας, του κοινωνικού διαλόγου, του σεβασμού του δικαιώματος των εργαζομένων για ενημέρωση και διαβούλευση, του σεβασμού των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων, της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία και του διαλόγου με τις τοπικές κοινότητες και/ή τις δράσεις που αναλαμβάνονται για τη διασφάλιση της προστασίας και της ανάπτυξης των κοινοτήτων αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Όσον αφορά τα δικαιώματα του ανθρώπου, την καταπολέμηση της διαφθοράς και της δωροδοκίας, η μη χρηματοοικονομική κατάσταση μπορεί να περιλαμβάνει πληροφορίες για την πρόληψη των παραβιάσεων των δικαιωμάτων του ανθρώπου και/ή για τα υφιστάμενα μέσα για την καταπολέμηση της διαφθοράς και της δωροδοκίας» (ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ Ε.Ε., 2014).

Έτσι, με γνώμονα την Ευρωπαϊκή οδηγία που στοχεύει στην επίτευξη της διαφάνειας της επιχειρησιακής δραστηριότητας, η δημοσιοποίηση των μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών καταλαμβάνει ολοένα και σημαντικότερη θέση στο χαρτοφυλάκιο των επιχειρήσεων, με αποτέλεσμα να περιπλέκεται ακόμα περισσότερο το πλαίσιο της δημοσιοποίησης. Ο Γερμανικός Κώδικας Βιωσιμότητας (The German Sustainability Code), που αποτελεί εθνικό πρότυπο διαφάνειας και αναφοράς, μαζί με την Ευρωπαϊκή Οδηγία, καλλιεργήσαν το έδαφος για τη δημιουργία μιας Ευρωπαϊκής Πλατφόρμας Βιωσιμότητας (German Council for Sustainable Development).

Ο Γερμανικός Κώδικας Βιωσιμότητας, αποτελείται από τέσσερις πυλώνες και 20 επιμέρους κριτήρια, τα οποία καλύπτονται σε μεγάλο βαθμό από τη μεθοδολογία EcoVadis. Ακριβέστερα, η μεθοδολογία EcoVadis, περιλαμβάνει το 85% των κριτηρίων, δηλαδή 17 από τα 20 κριτήρια, του Γερμανικού Κώδικα, ενώ αυτός, καλύπτει το 61% του πλαισίου αναφοράς της μεθοδολογίας EcoVadis, δηλαδή 13 από τα 21 κριτήρια. Το EcoVadis αποτελεί τον πιο αξιόπιστο προμηθευτή αξιολόγησης της επιχειρηματικής βιωσιμότητας, με την παροχή υπηρεσιών και εργαλείων που αποσκοπούν στη βελτίωση της απόδοσης των παγκόσμιων αλυσίδων εφοδιασμού, την ενίσχυση της διαφάνειας και της καινοτομίας και την επιτάχυνση της ανάπτυξης. Κύριος σκοπός του συστήματος κατάταξης EcoVadis, είναι η αξιολόγηση της ποιότητας του συστήματος διαχείρισης Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης της εταιρείας μέσω των πολιτικών, των μέτρων εφαρμογής και των αποτελεσμάτων αυτής (QualityNet Foundation-RNE, 2018). Αποτελεί εύχρηστο εργαλείο για τη λεπτομερή παρακολούθηση των περιβαλλοντικών, κοινωνικών και δεοντολογικών κινδύνων σε 198 κατηγορίες αγοράς και σε 155 χώρες με τις Johnson & Johnson, τη Michelin, τη Nestle και τη L’Oreal να περιλαμβάνονται στις 55.000 επιχειρήσεις του δικτύου της EcoVadis (EcoVadis).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η πρόκληση όλων των εμπλεκόμενων φορέων (πολιτεία, οργανισμοί, επιχειρηματικοί φορείς και επιχειρήσεις), είναι να μην αντιμετωπισθεί η Ευρωπαϊκή Οδηγία ως ένα κανονιστικό πλαίσιο, αλλά ως ευκαιρία που θα οδηγήσει στην αναπτυξιακή πορεία της χώρας, αποκτώντας συγκριτικό πλεονέκτημα στην εξωστρέφεια και την ανταγωνιστικότητα, μέσω της υιοθέτησης των κατάλληλων εργαλείων και προτύπων.

Στην Ελλάδα, το εθνικό πρότυπο που χρησιμοποιείται για τη δημοσίευση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών είναι ο Ελληνικός Κώδικας Βιωσιμότητας (ΕΚΒ), ο οποίος διαμορφώθηκε από τη συνεργασία του QualityNet Foundation με το Γερμανικό Συμβούλιο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας Sustainable Greece 2020 (QNF). Η διαμόρφωση του ΕΚΒ στα δεδομένα της ελληνικής αγοράς είναι αποτέλεσμα ανοικτής διαβούλευσης με τη συμμετοχή δύο θεσμικών φορέων, 33 επιχειρηματικών φορέων, 120 επιχειρήσεων, 17 οργανισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) και 44 οργανισμών της κοινωνίας των πολιτών (ΜΚΟ). Αναφέρεται σε ένα δομημένο σύστημα ολιστικής προσέγγισης, που αφορά τη διαφάνεια και τη δέσμευση των επιχειρήσεων. Πιο συγκεκριμένα, πρόκειται για ένα επίσημο πλαίσιο αναφοράς και ένα πρακτικό εργαλείο για τη μη χρηματοοικονομική πληροφόρηση, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Οδηγία και εθνική νομοθεσία, παρέχοντας κατευθύνσεις που αφορούν τον τρόπο ενσωμάτωσης των αρχών Βιώσιμης Ανάπτυξης και της Εταιρικής Υπευθυνότητας στη λειτουργία των οργανισμών.

Ο Ν.4403/2016 αποτελεί την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Ευρωπαϊκή Οδηγία 2014/95/ΕΕ περί μη χρηματοοικονομικών απολογισμών, σύμφωνα με τον οποίο: παρ.2 «*Η έκθεση διαχείρισης περιλαμβάνει πραγματική απεικόνιση της εξέλιξης και των επιδόσεων των δραστηριοτήτων της ανώνυμης εταιρείας και της θέσης της, καθώς και περιγραφή των κυριότερων κινδύνων και αβεβαιοτήτων που αντιμετωπίζει. Η απεικόνιση παρουσιάζει ισορροπημένη και ολοκληρωμένη ανάλυση της εξέλιξης και των επιδόσεων των δραστηριοτήτων της ανώνυμης εταιρείας και της θέσης της, κατάλληλη για την κλίμακα και την πολυπλοκότητα της ανώνυμης εταιρείας. Στο βαθμό που απαιτείται για την κατανόηση της εξέλιξης της ανώνυμης εταιρείας, των επιδόσεων ή της θέσης της, η ανάλυση αυτή περιλαμβάνει τόσο χρηματοοικονομικούς όσο και, όπου ενδείκνυται, μη χρηματοοικονομικούς βασικούς δείκτες επιδόσεων που έχουν σχέση με το συγκεκριμένο τομέα δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

περιβαλλοντικά και εργασιακά θέματα. Στο πλαίσιο της ανάλυσης αυτής, η έκθεση διαχείρισης περιλαμβάνει, όπου ενδείκνυται, αναφορές και πρόσθετες εξηγήσεις για τα ποσά που αναγράφονται στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις» (ΦΕΚ, 2016). Επιπλέον, ενσωματώνει μια σειρά διεθνών προτύπων και πλαισίων αναφοράς που χρησιμοποιούνται ευρέως από μικρομεσαίες και πολυεθνικές επιχειρήσεις όπως ISO (ISO 9000, ISO 26000, ISO 14001), EMAS, EFFAS, GRI, UNGC, οι οδηγίες του ΟΟΣΑ για τις πολυεθνικές κ.ά. Μπορεί να εφαρμοστεί από όλους τους τύπους των οργανισμών, ανεξαρτήτως μεγέθους και νομικής μορφής και είναι 100% συμβατός με τους δείκτες επίδοσης GRI Standards και EFFAS. Η κάθε επιχείρηση μπορεί να συμμετέχει σε διάφορα επίπεδα εφαρμογής, αναλόγως της ωριμότητας των εσωτερικών της διαδικασιών.

Διακρίνεται σε τέσσερα **επίπεδα συμμόρφωσης**, ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης:

- A)** Εισηγμένες επιχειρήσεις με προσωπικό άνω των 500 ατόμων και θυγατρικές εταιρείες στην Ελλάδα, εισηγμένες στη χώρα προέλευσης.
- B)** Εισηγμένες επιχειρήσεις με προσωπικό έως 500 άτομα.
- C)** Μεγάλες, Μεσαίες και Μικρές επιχειρήσεις.
- D)** Πολύ μικρές επιχειρήσεις που δεν έχουν υποχρέωση εκ του νόμου.

Ο Ελληνικός Κώδικας Βιωσιμότητας, αποτελεί ένα απλό, ευέλικτο και εύχρηστο εργαλείο, που επικεντρώνεται στα θέματα ουσιαστικότητας μια επιχείρησης, διευκολύνοντας τη στη δέσμευση και την εφαρμογή των ζητημάτων βιωσιμότητας με τη χρήση των διεθνώς αναγνωρισμένων προτύπων.

Ως κύριο στόχο έχει την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των οργανισμών ως προς:

- α) την εξεύρεση κεφαλαίων, μέσω της θετικής αξιολόγησης της χρηματοπιστωτικής αγοράς και των διεθνών επενδυτικών κεφαλαίων,

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

β) την ενδυνάμωση της εξαγωγικής δραστηριότητας και της εξωστρέφειας των ελληνικών επιχειρήσεων, με την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της υιοθέτησης πολιτικών βιώσιμης ανάπτυξης και υπεύθυνης επιχειρηματικότητας σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο και

γ) την ένταξη αυτών σε διεθνή δίκτυα υπεύθυνων προμηθευτών,

με γνώμονα τις κοινωνικές, περιβαλλοντικές και οικονομικές επιδόσεις τους.

Στρατηγικός στόχος της ενσωμάτωσης του στη λειτουργία των επιχειρήσεων, αποτελεί η ανάπτυξη ενός συστηματοποιημένου διαλόγου σε εθνικό επίπεδο και η δημιουργία μεθοδολογιών και εργαλείων που θα υποστηρίζουν την πορεία αυτών προς τη βιώσιμη ανάπτυξη (Sustainable Greece 2020).

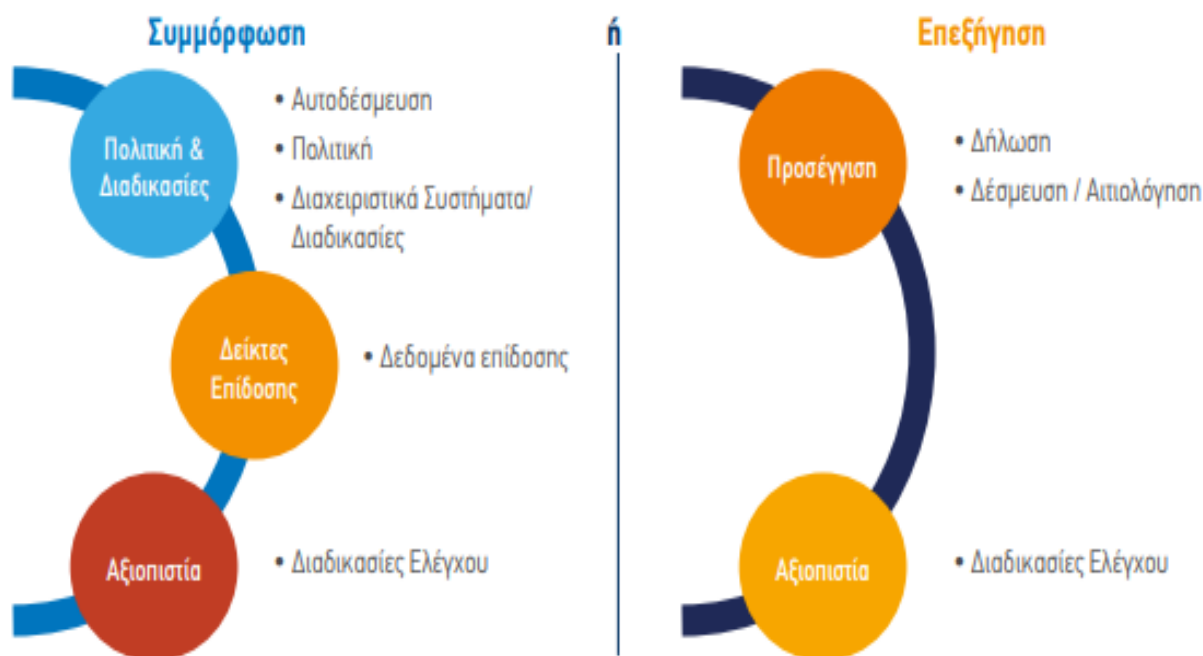
Στο *Σχήμα 10* που παρατίθεται ακολούθως, παρουσιάζονται οι τέσσερις πυλώνες του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας – Στρατηγική, Διαδικασία Διαχείρισης, Περιβάλλον, Κοινωνία- καθώς επίσης και τα 20 επιμέρους κριτήρια που ανάγονται στον κάθε πυλώνα. Οι δείκτες μη χρηματοοικονομικής πληροφόρησης που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των κριτηρίων, προέρχονται από το Global Reporting Initiative (GRI) και την Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Ενώσεων Χρηματοπιστωτικών Αναλυτών (European Federation of European Analysts Societies- EFFAS).

Σχήμα 10: Οι τέσσερις πυλώνες και τα 20 επιμέρους κριτήρια του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας (QNF)

Ο τρόπος συμπλήρωσης των επιμέρους κριτηρίων από τη μεριά της επιχείρησης, μπορεί να είναι είτε α) με τη συμμόρφωση σε αυτά, δηλαδή παρουσιάζοντας τις διοικητικές πρακτικές που ακολουθούνται και εφαρμόζονται και επιπλέον αναφέροντας τα στοιχεία επίδοσης που το αποδεικνύουν, είτε β) με την επεξήγηση της μη συμμόρφωσης ως προς τα κριτήρια που δεν πληρούνται από την επιχείρηση, με αιτιολόγηση και τη δέσμευση της για τη μελλοντική υιοθέτηση τους στις διοικητικές πρακτικές (Σχήμα 11).

Σχήμα 11: Συμμόρφωση ή επεξήγηση κατά τη συμπλήρωση των κριτηρίων του ΕΚΒ

Αναλυτικότερα, στα πλαίσια της συμπλήρωσης των κριτηρίων με τον τρόπο της συμμόρφωσης, μέσω των διοικητικών πρακτικών, παρατίθενται οι πολιτικές ή οι κώδικες δεοντολογίας της επιχείρησης, διευκρινίζοντας αν καλύπτουν ορισμένες ή όλες τις πτυχές του εκάστοτε κριτηρίου που αναλύεται και αν οι σχετικές διαδικασίες είναι επίσημες και τεκμηριωμένες βάσει συγκεκριμένου προτύπου με τη σχετική πιστοποίηση (πχ. ISO). Στη συνέχεια, μέσω των δεικτών επίδοσης, παρουσιάζονται ποιοτικά ή ποσοτικά στοιχεία και αναφέρεται η χρήση διεθνών ή εθνικών δεικτών αναφοράς. Όσον αφορά την συμπλήρωση με την επεξήγηση, η αιτιολόγηση αναφέρεται στους λόγους για τους οποίους η επιχείρηση δεν δεσμεύεται για το συγκεκριμένο κριτήριο όπως για παράδειγμα αν αυτό έχει αξιολογηθεί ως μη ουσιαστικό για τη λειτουργία της. Η δέσμευση αναφέρεται στην επιχείρηση που σκοπεύει να ικανοποιήσει το κριτήριο που δεν πληροί, μελλοντικά, παρουσιάζοντας όμως ένα χρονοδιάγραμμα με τις ενέργειες που προτίθεται να υλοποιήσει ώστε να το επιτύχει. Ως

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

βέλτιστη δέσμευση θεωρείται η παρουσίαση ενός λεπτομερούς χρονοδιαγράμματος, όπου περιγράφονται αναλυτικά συγκεκριμένες ενέργειες και δείκτες επίδοσης.

Τα κριτήρια του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας, 20 στο σύνολο, παρουσιάζονται αναλυτικά στα επόμενα σχήματα. Το κάθε κριτήριο, απαιτεί συγκεκριμένες ενέργειες και διαδικασίες από τη μεριά της επιχείρησης ή του οργανισμού, με απώτερο σκοπό να επιδείξει τη διάφανη και βιώσιμη λειτουργία της/του. Στο *Σχήμα 12*, αναλύονται τα τέσσερα κριτήρια του πυλώνα της στρατηγικής, τα οποία και αποτελούν τη βάση του Κώδικα Βιωσιμότητας. Στα κριτήρια αυτά, ο οργανισμός απαντά για την εξοικείωση του με τις ευκαιρίες, τις προκλήσεις και τους κινδύνους που συνδέονται με τις βασικές του δραστηριότητες, σε σχέση με τη βιώσιμη ανάπτυξη του και την εταιρική του υπευθυνότητα.

Σχήμα 12: Τα τέσσερα κριτήρια του πυλώνα της στρατηγικής, του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας

Στο *Σχήμα 13*, αναλύονται τα έξι κριτήρια που αφορούν τον πυλώνα της διαδικασίας διαχείρισης. Ουσιαστικά περιγράφουν τον τρόπο με τον οποίο ένας οργανισμός διαχειρίζεται τη βιώσιμη ανάπτυξη και την υπεύθυνη επιχειρηματικότητα, αποτελεσματικά και συστηματικά. Απαντώνται ερωτήματα όπως εάν υπάρχουν κανόνες και διαδικασίες, εάν έχουν καθοριστεί

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

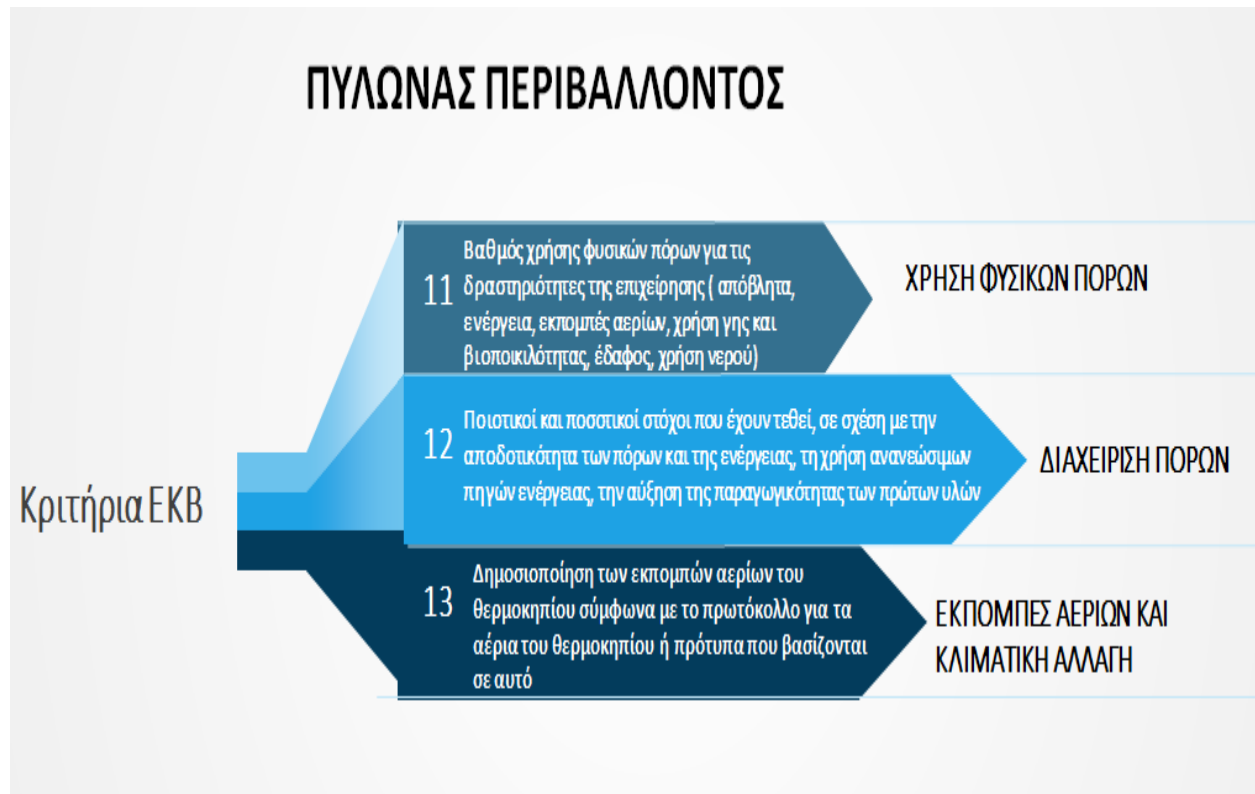
δείκτες επίδοσης για την παρακολούθηση της προόδου και της εξέλιξης, εάν παρέχονται κίνητρα στα στελέχη και τους εργαζομένους.

Σχήμα 13: Τα έξι κριτήρια του πυλώνα της διαδικασίας διαχείρισης, του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας

Στο Σχήμα 14, αναλύονται τα τρία κριτήρια που αφορούν τον πυλώνα του περιβάλλοντος. Τα ερωτήματα σε αυτόν τον πυλώνα, εστιάζουν στις περιβαλλοντικές πτυχές της βιώσιμης ανάπτυξης και της εταιρικής υπευθυνότητας ενός οργανισμού. Από την μεριά του ο οργανισμός, δημοσιοποιεί πληροφορίες που σχετίζονται με την παρακολούθηση της χρήσης των φυσικών

πόρων κατά τη λειτουργία της, με την προθυμία του να μειώσει την κατανάλωση τους και να εξισορροπήσει τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.

Σχήμα 14: Τα τρία κριτήρια του πυλώνα περιβάλλοντος, του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας

Στο Σχήμα 15, παρουσιάζονται τα επτά κριτήρια που αφορούν τον τελευταίο πυλώνα του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας, τον πυλώνα της κοινωνίας. Τα κριτήρια αυτά σχετίζονται με κοινωνικά ζητήματα βιώσιμης ανάπτυξης και εταιρικής υπευθυνότητας των οργανισμών. Απαντώνται ερωτήματα όπως ο σεβασμός απέναντι στα βασικά εργασιακά δικαιώματα, η αντιμετώπιση του οργανισμού σε θέματα ίσων ευκαιριών, υγείας και ισορροπίας μεταξύ της επαγγελματικής και προσωπικής ζωής. Επιπλέον, είναι σημαντικός και ο ρόλος του οργανισμού στη περιοχή που δραστηριοποιείται και το αν προσπαθεί να επηρεάσει πολιτικές αποφάσεις.

Σχήμα 15: Τα επτά κριτήρια του πυλώνα της κοινωνίας, του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας

3.4 Οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα και ο Ελληνικός Κώδικας Βιωσιμότητας

Ο Ελληνικός Κώδικας Βιωσιμότητας, παρέχει ένα πλαίσιο για τη δημοσιοποίηση των μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών, που δύναται να χρησιμοποιηθεί από όλες τις επιχειρήσεις ανεξαρτήτως μεγέθους ή νομικού πλαισίου. Κάποιες από τις μεγαλύτερες εταιρείες που έχουν ήδη υιοθετήσει τον ΕΚΒ στη λειτουργία τους είναι ο ΟΤΕ, τα Ελληνικά Πετρέλαια, η Εθνική

Τράπεζα Ελλάδος, η Hellas Gold, η Cosmote, η CocaCola, η Eurobank, η TNT, η ANEK
LINES, η ΔΕΗ κ.ά.

Θεσμός Bravo

Ο θεσμός Bravo είναι μια πρωτοβουλία που διοργανώνεται από το QualityNet Foundation, στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας Sustainable Greece 2020. Προωθεί τον συστηματοποιημένο Κοινωνικό Διάλογο μέσω της εμπλοκής των κοινωνικών εταίρων. Απευθύνεται σε όλους τους τύπους οργανισμών όπως ιδιωτικού και δημόσιου χαρακτήρα, ΜΚΟ, σχολεία, δήμους και περιφέρειες. Ο στόχος του Bravo Sustainability Dialogue είναι να συμβάλλει:

- στην καταγραφή πρακτικών που προωθούν τη βιώσιμη ανάπτυξη και την υπεύθυνη επιχειρηματικότητα, μέσω μετρήσιμων αποτελεσμάτων στη χώρα,
- στην ενίσχυση του θεσμού του Κοινωνικού Διαλόγου, μέσω της ενημέρωσης, της αξιολόγησης και της κατάθεσης απόψεων από ενεργούς πολίτες, ιδιωτικούς και δημόσιους οργανισμούς, θεσμικούς φορείς,
- στη δημιουργία προτύπων υπεύθυνης συμπεριφοράς και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των καταναλωτών/πολιτών,
- στην ενίσχυση της δικτύωσης και της διαδικασίας διαλόγου για τη βιώσιμη ανάπτυξη,
- στη συνεργασία μεταξύ του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για την ανάπτυξη δράσεων που υποστηρίζουν τη βιώσιμη ανάπτυξη,
- στην αφύπνιση και ενεργοποίηση του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου σε θέματα βιώσιμης ανάπτυξης,

- στην ανάδειξη και επιβράβευση των καλύτερων πρωτοβουλιών που κατεγράφησαν από τους συμμετέχοντες Οργανισμούς και φορείς, μέσω του Bravo Awards,
- Στη σύνδεση των πρακτικών με τους 17 SDGs του ΟΗΕ, που προωθούν εμπράκτως τη βιώσιμη ανάπτυξη, μέσω μετρήσιμων αποτελεσμάτων.

Τα οφέλη για τους οργανισμούς, από τη συμμετοχή τους στο θεσμό Bravo είναι η απόδειξη της διαφάνειας της εταιρικής διακυβέρνησης, η ενίσχυση της υπεύθυνης εικόνας τους, η δημοσιοποίηση των Πρωτοβουλιών σε ένα μεγάλο δίκτυο ενεργών πολιτών και κοινωνικών εταίρων, η αλληλεπίδραση με άλλους οργανισμούς καλλιεργώντας συνεργασίες, με στόχο την περαιτέρω ανάπτυξη καλών πρακτικών.

Ετησίως, ο θεσμός διοργανώνει τα Bravo Awards, όπου παρουσιάζονται πρωτοβουλίες οργανισμών που αφορούν τους πέντε θεματικούς πυλώνες του θεσμού:

1. Διακυβέρνηση (Governance)
2. Περιβάλλον (Environment)
3. Κοινωνία (Society)
4. Συνεργασία Ιδιωτικού & Δημόσιου Τομέα (In Action)
5. Αγορά (Market)

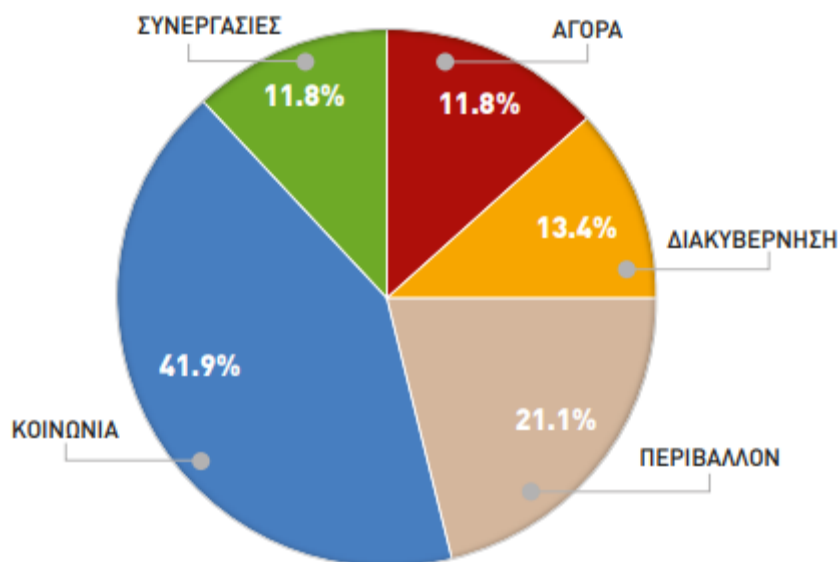
Μέσω του Παρατηρητηρίου Βιωσιμότητας, τον εθνικό μηχανισμό καταγραφής όλων των πρωτοβουλιών και δράσεων για τη βιώσιμη ανάπτυξη, την υπεύθυνη επιχειρηματικότητα και την κοινωνική υπευθυνότητα που αναπτύσσονται στη χώρα μας, γνωστοποιούνται στο κοινό οι οργανισμοί που συμμετείχαν στα Bravo Awards, οι πρωτοβουλίες τους και οι νικητές των βραβείων.

Το 2018, συμμετείχαν στο θεσμό 142 οργανισμοί με 246 Πρωτοβουλίες, 130 κοινωνικοί εταίροι και περισσότεροι από 9000 πολίτες. Το Bravo 2018, ακολουθώντας τις σύγχρονες τάσεις, συνδέθηκε με την Agenda 2030 και τους 17 Παγκόσμιους Στόχους του ΟΗΕ, συνδέοντας τις κατατεθειμένες πρωτοβουλίες/προγράμματα με τις θεματικές ενότητες των SDGs. Στο *Σχήμα*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

16, διαπιστώνεται πως ο πυλώνας με το μεγαλύτερο ποσοστό (41,9%) των συμμετοχών/πρωτοβουλιών που κατατέθηκαν στα Bravo Awards 2018, είναι ο πυλώνας της κοινωνίας.

Σχήμα 16: Ποσοστά συμμετοχών/πρωτοβουλιών ανά πυλώνα για το έτος 2018

Ακολουθεί ο πυλώνας του περιβάλλοντος με 21,1% των συμμετοχών να σχετίζονται με αυτόν, και έπονται οι πυλώνες της διακυβέρνησης, της αγοράς και των συνεργασιών με τα ποσοστά τους να κυμαίνονται σε παρόμοια επίπεδα (QualityNet, 2018).

Μια από τις εταιρείες που βραβεύτηκε για την πρωτοβουλία της στο θεσμό Bravo 2018, ήταν ο Όμιλος εταιρειών Eurobank. Με παρουσία σε Ελλάδα, Βουλγαρία, Σερβία, Κύπρο, Λουξεμβούργο και Λονδίνο, η Eurobank αποτελεί έναν από τους τέσσερις πυλώνες του ελληνικού τραπεζικού συστήματος. Η Πρωτοβουλία της «Η Αειφόρος Ανάπτυξη στη Eurobank» στον πυλώνα της Διακυβέρνησης, είχε ως στόχο να αποτυπώσει την έμφαση που δίνει η εταιρεία στους πυλώνες της οικονομίας, της κοινωνίας και του περιβάλλοντος, με την ανάπτυξη δράσεων και πρωτοβουλιών που προάγουν την αειφόρο ανάπτυξη και την υπεύθυνη επιχειρηματικότητα. Απευθυνόμενη στους εργαζόμενους, στους πελάτες και τους προμηθευτές του Ομίλου της,

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

υιοθέτησε την πολιτική αειφόρου ανάπτυξης το 2016, και έως σήμερα αποτελεί το πλαίσιο για την προώθηση μιας ανταγωνιστικής, καινοτόμου και βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης (Sustainablegreece2020).

Η πολιτική αειφόρου ανάπτυξης, δεσμεύει τον όμιλο να λαμβάνει τις επιχειρηματικές του αποφάσεις με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος και την βιωσιμότητα. Έχει σχεδιαστεί σύμφωνα με τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές βιώσιμης ανάπτυξης και υλοποιείται σε όλες τις πτυχές της δραστηριότητας της Eurobank με σκοπό:

- τη βέλτιστη αξιοποίηση των φυσικών πόρων,
- την ελαχιστοποίηση της παραγωγής αποβλήτων,
- τη πρόληψη της ρύπανσης,
- τον περιορισμό της κλιματικής αλλαγής,
- τη προστασία της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων.

Για την υλοποίηση της πολιτικής αειφόρου ανάπτυξης, ο Όμιλος εφαρμόζει πιστοποιημένα συστήματα διαχείρισης σύμφωνα με διεθνή πρότυπα, μεταξύ άλλων, Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας (ISO 9001), Περιβάλλοντος (ISO 14001, EMAS), Ενέργειας (ISO 50001) και Σύστημα Διαχείρισης Υγιεινής και Ασφάλειας (OHSAS 18001/ΕΛΟΤ 1801). Επιπροσθέτως, εκδίδει τον Απολογισμό Εταιρικής Υπευθυνότητας ακολουθώντας τις κατευθυντήριες οδηγίες της διεθνούς πρωτοβουλίας έκδοσης απολογισμών βιωσιμότητας του οργανισμού GRI, μαζί με την ετήσια περιβαλλοντική έκθεση. Σημαντικό όφελος του Ομίλου από τη συμμετοχή του στη βιώσιμη ανάπτυξη, ήταν το 2017, η ένταξη του στο FTSE4Good Emerging Index, αποδεικνύοντας την υψηλή κοινωνική και περιβαλλοντική υπευθυνότητα του. Ο διεθνής αυτός δείκτης, αξιολογεί την απόδοση εισηγμένων εταιρειών ως προς τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και τις σχετικές με την εταιρική Διακυβέρνηση, επιδόσεις τους (Eurobank).

Στο «ATHENS SUSTAINABILITY OUTLOOK» τον περασμένο Απρίλιο, η Yvonne Zwick, επικεφαλής του γραφείου για τον Κώδικα Βιωσιμότητας και αναπληρώτρια Γενική Γραμματέας του Γερμανικού Συμβουλίου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, παρουσίασε τη γερμανική προσπάθεια

δημιουργίας εργαλείων που θα υποστηρίζουν την αγορά παρουσιάζοντας τον Κώδικα Βιωσιμότητας και τις 700 εταιρίες που τον χρησιμοποιούν ήδη στη γερμανική αγορά, ενώ οι Πηνελόπη Παγώνη, Ανώτερη Διευθύντρια Υγιεινής, Ασφάλειας, Περιβάλλοντος & Βιώσιμης Ανάπτυξης Ομίλου Ελληνικά Πετρέλαια ΑΕ, και Κατερίνα Περίσση, Υπεύθυνη Τμήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης Ομίλου ΟΤΕ-Cosmote, υποστήριξαν πώς ο αντίστοιχος Ελληνικός Κώδικας Βιωσιμότητας μπορεί να υποστηρίξει τις ελληνικές επιχειρήσεις 50 - 500 ατόμων να ενταχθούν σε δίκτυα Υπεύθυνων Προμηθευτών, ανταποκρινόμενες στις απαιτήσεις των μεγάλων πελατών τους που πλέον απαιτούν οι βιώσιμες πολιτικές να ακολουθούνται από την αλυσίδα όλων των συνεργατών τους. Τέλος, ο Νίκος Αγγελόπουλος, Διευθυντής Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης LIDL, παρουσίασε τον τρόπο που ο Κώδικας Βιωσιμότητας υποστήριξε την εταιρεία, όχι μόνον στην καταγραφή της επίδρασής της στο ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΚΟΙΝΩΝΙΑ, αλλά και στην εκπαίδευση των καταναλωτών. Τονίστηκε δε, πως η Ελλάδα είναι η πρώτη χώρα η οποία στηριζόμενη στον Γερμανικό Κώδικα Βιωσιμότητας, ανέπτυξε το δικό της πρότυπο σύμφωνα με τα δεδομένα και τις ανάγκες της ελληνικής αγοράς. Σε τελευταία νέα, η Τουρκία πρόσφατα ξεκίνησε να συνεργάζεται με το Γερμανικό Συμβούλιο για τη βιώσιμη ανάπτυξη (RNE).

3.5 Ελληνικός Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης

Η έννοια της εταιρικής διακυβέρνησης, αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο οι εταιρείες διοικούνται και ελέγχονται. Σύμφωνα με τις Αρχές Εταιρικής Διακυβέρνησης του ΟΟΣΑ, η εταιρική διακυβέρνηση αρθρώνεται ως ένα σύστημα σχέσεων ανάμεσα στην διοίκηση της εταιρείας, το διοικητικό συμβούλιο, τους μετόχους και τα υπόλοιπα ενδιαφερόμενα μέρη. Στην ουσία, συνιστά τη δομή μέσω της οποίας προσεγγίζονται και τίθενται οι στόχοι της εταιρείας, εντοπίζονται οι βασικοί κίνδυνοι που αντιμετωπίζει κατά τη λειτουργία της, προσδιορίζονται τα μέσα επίτευξης των εταιρικών στόχων, οργανώνεται το σύστημα διαχείρισης κινδύνων και καθίσταται δυνατή η παρακολούθηση της απόδοσης της διοίκησης κατά την διαδικασία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο – ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

εφαρμογής των παραπάνω. Μέσω της ενίσχυσης της διαφάνειας που προάγεται από την εταιρική διακυβέρνηση, βελτιώνεται η διαφάνεια στο σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας τόσο των ιδιωτικών επιχειρήσεων, όσο και των δημόσιων οργανισμών και θεσμών. Η γενική φιλοσοφία της εταιρικής διακυβέρνησης έχει να κάνει με την λήψη των αποφάσεων από όσο το δυνατόν περισσότερα πρόσωπα (Thicker, 2015).

Στην Ελλάδα, το πλαίσιο εταιρικής διακυβέρνησης, έχει αναπτυχθεί κυρίως μέσω της υιοθέτησης υποχρεωτικών κανόνων και κανόνων εταιρικής διακυβέρνησης, όπως ο Νόμος 3016/2002¹¹, που επιβάλλει τη συμμετοχή μη εκτελεστικών και ανεξάρτητων μη εκτελεστικών μελών στα διοικητικά συμβούλια των ελληνικών εισηγμένων εταιρειών στο Χρηματιστήριο Αθηνών, τη θέσπιση και τη λειτουργία μονάδας εσωτερικού ελέγχου και την υιοθέτηση εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας. Επιπλέον, ο Νόμος 3693/2008¹², επιβάλλει τη σύσταση επιτροπών ελέγχου καθώς επίσης και σημαντικές υποχρεώσεις γνωστοποίησης και ο Νόμος 3884/2010 που αναφέρεται σε δικαιώματα μετόχων και πρόσθετες εταιρικές υποχρεώσεις γνωστοποιήσεων προς τους μετόχους στο πλαίσιο της προετοιμασίας της γενικής τους συνέλευσης.

Με την πρωτοβουλία του Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ), συντάχθηκε ο Ελληνικός Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης, που στη συνέχεια τροποποιήθηκε στα πλαίσια της πρώτης αναθεώρησης από το Ελληνικό Συμβούλιο Εταιρικής Διακυβέρνησης (ΕΣΕΔ), το 2013. Ο κώδικας, έγινε ευρέως αποδεκτός στην Ελλάδα, θεσπίζοντας πρότυπα βέλτιστων πρακτικών για τη διακυβέρνηση των εταιρειών και διευκολύνοντας τη συμμόρφωση τους με τις επιταγές της ευρωπαϊκής νομοθεσίας, όσον αφορά στην εταιρική διακυβέρνηση. Παλαιότερα έγιναν αρκετές προσπάθειες που αποσκοπούσαν στην ανάπτυξη βέλτιστων πρακτικών εταιρικής διακυβέρνησης στην ελληνική αγορά. Ακριβέστερα, το 1999, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, υιοθέτησε τις «Αρχές Εταιρικής Διακυβέρνησης στην Ελλάδα - Οδηγίες για τον Ανταγωνιστικό

---

¹¹ Νόμος 3016/2002 για την εταιρική διακυβέρνηση, θέματα μισθολογίου και άλλες διατάξεις, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 26 του Νόμου 3091/2002.

¹² Νόμος 3693/2008 περί υποχρεωτικών ελέγχων των ετήσιων και ενοποιημένων λογαριασμών, που ενσωματώνει στο Ελληνικό Δίκαιο την 8^η Ευρωπαϊκή Οδηγία για το Εταιρικό Δίκαιο.

Μετασχηματισμό της», γνωστή και ως «Γαλάζια Βίβλος», με πρότυπο τις Αρχές του ΟΟΣΑ. Δύο χρόνια αργότερο, το 2001, ο ΣΕΒ συνέταξε γενικές αρχές εταιρικής διακυβέρνησης. Ο Ελληνικός Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης, στηρίζεται στις προσεγγίσεις των παραπάνω προσπαθειών.

Ο βασικός στόχος του κώδικα, αφορά την εκπαίδευση και την καθοδήγηση των διοικητικών συμβουλίων των ελληνικών επιχειρήσεων σε θέματα βέλτιστων πρακτικών εταιρικής διακυβέρνησης. Επιπλέον, στοχεύει στη βέλτιστη πληροφόρηση των ιδιωτών ή θεσμικών μετόχων και την ενίσχυση της συμμετοχής τους στις εταιρικές υποθέσεις ο κώδικας. Ουσιαστικά διευκολύνει τη διαμόρφωση πολιτικών και πρακτικών εταιρικής διακυβέρνησης που να ανταποκρίνονται στις συγκεκριμένες συνθήκες κάθε εταιρείας. Απευθύνεται σε ελληνικές ανώνυμες εταιρείες που εδρεύουν στην Ελλάδα, με δύο ειδών διατάξεις:

- «γενικές αρχές», οι οποίες απευθύνονται σε όλες τις εταιρείες, εισηγμένες και μη,
- «ειδικές διατάξεις», που απευθύνονται ,μόνο σε εισηγμένες εταιρείες.

Οι γενικές αρχές, στοχεύουν στην παροχή ενός γενικού πλαισίου μέσα στο οποίο μπορούν να εξεταστούν και να αντιμετωπιστούν τα περισσότερα θέματα εταιρικής διακυβέρνησης σε μια επιχείρηση, είτε πρόκειται για εισηγμένη είτε όχι. Είναι δηλαδή γενικές κατευθυντήριες γραμμές και όχι διατάξεις συμμόρφωσης ή επεξήγησης (Ελληνικό Συμβούλιο Εταιρικής Διακυβέρνησης, 2013).

4. Πιλοτική εφαρμογή του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας σε ελληνική επιχείρηση

Η βιώσιμη ανάπτυξη είναι μια ευρέως αποδεκτή έννοια και αφορά την κάλυψη των αναγκών της κοινωνίας σήμερα, με σεβασμό στα οικολογικά όρια του πλανήτη, χωρίς να διακυβεύεται η ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιούν τις δικές τους ανάγκες. Αποτελείται από τρεις, αλληλένδετες διαστάσεις - την οικονομική, την κοινωνική και την περιβαλλοντική διάσταση. Έτσι, για παράδειγμα, η εξάλειψη της φτώχειας απαιτεί την προώθηση της κοινωνικής δικαιοσύνης, της οικονομικής ανάπτυξης και της προστασίας του περιβάλλοντος. Η κοινωνική ευθύνη από την άλλη μεριά, επικεντρώνεται στον οργανισμό και αφορά στην υπευθυνότητά του ως προς την κοινωνία και το περιβάλλον. Επιπλέον, η κοινωνική ευθύνη συνδέεται στενά με τη βιώσιμη ανάπτυξη. Επειδή η βιώσιμη ανάπτυξη αφορά τους κοινούς οικονομικούς, κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς στόχους της κοινότητας των ανθρώπων, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως αναφορά των ευρύτερων προσδοκιών που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από τους οργανισμούς που επιδιώκουν να λειτουργούν κοινωνικά υπεύθυνα. Ως εκ τούτου, πρωταρχικός στόχος της κοινωνικής ευθύνης του οργανισμού θα πρέπει να είναι η συμβολή του στη βιώσιμη ανάπτυξη.

Οι αποφάσεις και οι δραστηριότητες ενός κοινωνικά υπεύθυνου οργανισμού μπορεί να συμβάλλουν ουσιαστικά στη βιώσιμη ανάπτυξη. Ο στόχος της βιώσιμης ανάπτυξης αφορά την επίτευξη της βιωσιμότητας για τον πλανήτη και την κοινωνία, ως σύνολο, και δεν αφορά τη διατήρηση ή τη βιωσιμότητα του οργανισμού. Η βιωσιμότητα του οργανισμού μπορεί, ή δεν μπορεί, να είναι συμβατή με τη βιωσιμότητα της κοινωνίας στο σύνολό της. Η βιώσιμη κατανάλωση, η βιώσιμη χρήση πόρων και τα βιώσιμα οικοσυστήματα σχετίζονται με τους οργανισμούς και αφορούν τη βιωσιμότητα της κοινωνίας στο σύνολό της (Ναυτεμπορική, 2017).

Η βιώσιμη ανάπτυξη αφορά κυρίως τις μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις που αποτελούν τη ραχοκοκαλιά και της ελληνικής οικονομίας. Το μυστικό της επιτυχίας είναι το ενδιαφέρον για τις παγκόσμιες εξελίξεις, οι συνέργειες με άλλους επιχειρηματίες, η τόλμη και η υπομονή.

4.1 Η ελληνική επιχείρηση Geotech – Το Προφίλ

Η Geotech είναι μία τεχνική εταιρεία διαγραφιών, γεωλογικών και υπόγειων εφαρμογών που ξεκίνησε να εφαρμόζει την υπηρεσία των γεωφυσικών καταγραφών με ιδιόκτητο εξοπλισμό το 1993 με έδρα την Καβάλα, διαθέτοντας την εμπειρία των στελεχών της σε συνδυασμό με τη χρήση καινοτόμων τεχνολογιών. Παρέχει εξειδικευμένες υπηρεσίες και υποστήριξη στην έρευνα, αξιολόγηση και διαχείριση υπόγειων υδάτων, γεωθερμικής ενέργειας, ορυκτών πόρων, περιβαλλοντικών εφαρμογών, αξιολόγηση και παραγωγή υδρογονανθράκων καθώς και γεωτεχνικών εφαρμογών.

Είναι η μεγαλύτερη εταιρεία γεωφυσικών καταγραφών στην Ελλάδα, με διάθεση υπερσύγχρονου εξοπλισμού και ευελιξία στη γεωγραφική προσέγγιση. Τα στελέχη της εταιρείας διαθέτουν πολυετή εμπειρία στη διαδικασία καταγραφής δεδομένων εντός γεωτρήσεων, τόσο στην Ελλάδα όσο και σε πολλά μέρη του κόσμου, σε διάφορες συνθήκες. Οι μηχανικοί της εταιρείας είναι ιδιαίτερα εκπαιδευμένοι στη σωστή χρήση του εξειδικευμένου εξοπλισμού, διαθέτουν πολυετή εμπειρία στην επεξεργασία και ερμηνεία δεδομένων, αλλά και στη συντήρηση του εξοπλισμού, ώστε να είναι διαθέσιμος ακόμα και για παρατεταμένη χρήση με την ελάχιστη υποστήριξη.

Η Geotech δραστηριοποιείται και συμμετέχει δυναμικά στην έρευνα – εκμετάλλευση των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων (πετρελαίου & φυσικού αερίου), στη θαλάσσια περιοχή του Πρίνου – Θάσου, υποστηρίζοντας τις ερευνητικές και παραγωγικές εργασίες. Επίσης η εταιρεία διαθέτει εξειδικευμένη τεχνογνωσία εφαρμογής στη λειτουργία, διαχείριση και συντήρηση αγωγών μεταφοράς υδρογονανθράκων. Οι υπηρεσίες που παρέχει, αφορούν:

- ❖ Γεωφυσικές καταγραφές σε υδρογεωτρήσεις, γεωτρήσεις γεωθερμίας και γεωτεχνικών έργων.
- ❖ Υπηρεσίες μηχανικού σύρματος σε γεωτρήσεις υδρογονανθράκων.
- ❖ Πλευρικές διατρήσεις σε γεωτρήσεις υδρογονανθράκων.
- ❖ Ανάκτηση σωληνώσεων γεώτρησης.

- ❖ Επιφανειακές μετρήσεις, δηλαδή γεωφυσικές διασκοπήσεις επιφανείας με ευρύτατο φάσμα εφαρμογών.
- ❖ Ποιοτικό έλεγχο πασσάλων σκυροδέματος, δηλαδή έλεγχος συνέχειας του σκυροδέματος πασσάλων θεμελίωσης (Georesources).

Η Geotech αναγνώρισε την ανάγκη υιοθέτησης ενός εργαλείου βιώσιμης ανάπτυξης όπως ο Ελληνικός Κώδικας Βιωσιμότητας στην καθημερινή λειτουργία της.

4.2 Μεθοδολογία και Χρονοδιάγραμμα της εφαρμογής του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας στην επιχείρηση Geotech

Η χρήση του εργαλείου του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας έχει ως απώτερο σκοπό την αποτύπωση της υπεύθυνης δραστηριοποίησης της επιχείρησης Geotech και τη δημοσιοποίηση των επιδόσεων της Βιώσιμης Ανάπτυξης, καθώς επίσης και της Υπεύθυνης Επιχειρηματικότητας στο σύνολο των ενδιαφερόμενων μερών της. Η ενσωμάτωση των αρχών της Βιώσιμης Ανάπτυξης και της Υπεύθυνης Επιχειρηματικότητας αποτελεί πολυεπίπεδη πρόκληση, αφού ένας οργανισμός πρέπει να αποδεικνύει την υπεύθυνη λειτουργία του αλλά και την επίδραση του στην οικονομία, στην κοινωνία αλλά και στο περιβάλλον.

Η δημοσιοποίηση των επιδόσεων, μπορεί να βελτιώσει την αξία της εταιρείας και να τη διαφοροποιήσει από ανταγωνιστικές επιχειρήσεις, να προσελκύσει επενδύσεις και να εξασφαλίσει τη θετική χρηματοδότηση. Πλέον, η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί ένα νέο επιχειρηματικό μοντέλο, που απαιτείται τόσο από εθνικά όσο και από διεθνή επιχειρηματικά πλαίσια, για την ενίσχυση της αξιοπιστίας και της εξωστρέφειας των εταιρειών.

Η εφαρμογή του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας στην επιχείρηση Geotech, θα πραγματοποιηθεί με μία μεθοδολογική προσέγγιση η οποία διακρίνεται σε τέσσερις φάσεις και παρουσιάζεται αναλυτικά ακολούθως:

Μεθοδολογική Προσέγγιση 4 φάσεων:

Φάση 1^η : Προετοιμασία

Η πρώτη φάση της διαδικασίας εφαρμογής του ΕΚΒ, η προετοιμασία δηλαδή, αναφέρεται στην συγκριτική ανάλυση και την εσωτερική οργάνωση της Geotech και περιλαμβάνει τα εξής βήματα:

α) Benchmarking & Assessment. Ουσιαστικά πραγματοποιείται επισκόπηση της δραστηριότητας της Geotech και των απολογισμών του εξωτερικού περιβάλλοντος και του ανταγωνισμού, δηλαδή των εταιρειών του κλάδου σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, που στοχεύει στη σύγκριση των τάσεων και των αντίστοιχων πρακτικών, αναφορικά με τα θέματα του κλάδου που άπτονται της βιώσιμης ανάπτυξης και του εταιρικού απολογισμού.

β) Επιλογή κριτηρίων. Αρχικά επιλέγεται το επίπεδο συμμόρφωσης των κριτηρίων που θα καλυφθούν και του τρόπου αναφοράς (δηλαδή συμμόρφωση ή επεξήγηση).

γ) Εναρκτήρια συνάντηση/ενημέρωση.

1. Καθορισμός της ομάδας εργασίας. Θα αποτελείται από 5-8 άτομα με γνώση της λειτουργίας της εταιρείας, τα οποία θα εκπροσωπούν τα τμήματα:

- α) διοίκησης, οργάνωσης-διαχείρισης,
- β) περιβάλλον, υγιεινή και ασφάλεια,
- γ) διαχειριστικά συστήματα/πρότυπα,
- δ) οικονομικής διαχείρισης,
- ε) ανθρώπινου δυναμικού,
- στ) εξυπηρέτησης πελατών,

ζ) καινοτομίας/ εφαρμογών,

με συντονιστή της ομάδας να είναι ένα πρόσωπο. Η εναρκτήρια συνάντηση, αποσκοπεί στην ανάλυση και επεξήγηση των ενοτήτων όπως το Διεθνές Πλαίσιο, τα Πρότυπα Αναφοράς, τους SDGs, τον Ελληνικό Κώδικα Βιωσιμότητας καθώς επίσης και του ρόλου της ομάδας στην κατάρτιση του απολογισμού.

2. Παρουσίαση του τρόπου ανάπτυξης του περιεχομένου.

3. Συμφωνία επί της διαδικασίας και του χρονοδιαγράμματος

Από τη πρώτη φάση της μεθοδολογίας, προκύπτει αναλυτική αναφορά, στην οποία εμπεριέχεται το ειδικά διαμορφωμένο πλαίσιο αξιολόγησης των θεματικών προσεγγίσεων της βιωσιμότητας, η χαρτογράφηση των καταγεγραμμένων ενεργειών σύμφωνα με το πλαίσιο αυτό και τα αποτελέσματα της συγκριτικής αξιολόγησης με ομοειδείς εταιρείες σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Φάση 2^η : Ουσιαστικότητα

Η δεύτερη φάση της μεθοδολογίας, η ουσιαστικότητα, αναφέρεται στον καθορισμό των ουσιωδών θεμάτων της εταιρείας, μέσα από διαδικασία διαλόγου με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Περιλαμβάνει:

- α) την καταγραφή των ενδιαφερόμενων μερών (Stakeholder Mapping-desk research),
- β) την ιεράρχηση των ενδιαφερόμενων μερών,
- γ) την καταγραφή των Ουσιαστικών Θεμάτων (αρχική λίστα),
- δ) τον εσωτερικό καθορισμό ουσιαστικότητας θεμάτων και ορίων (internal materiality workshop) μέσα από τη συζήτηση των σημαντικών θεμάτων μεταξύ των εκπροσώπων,

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο – ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

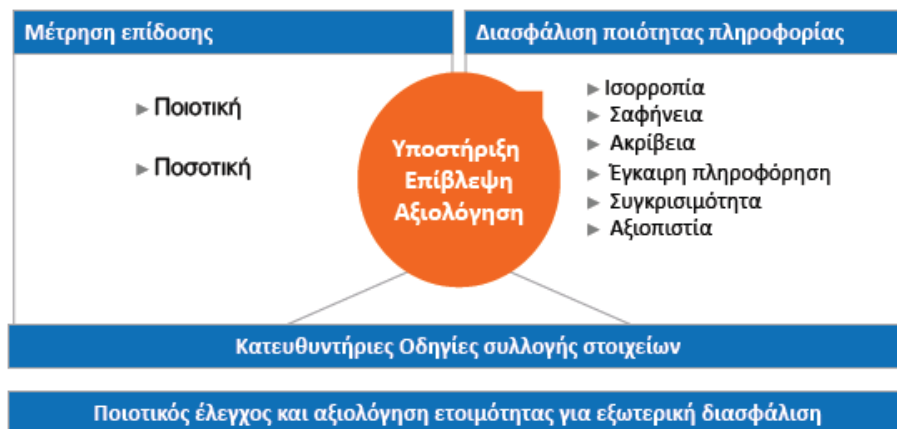
ε) τον εξωτερικό καθορισμό ουσιαστικότητας θεμάτων και ορίων (external materiality Survey) με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου που αποστέλλεται σε εκπροσώπους όλων των ενδιαφερόμενων μερών της επιχείρησης, με στόχο την ιεράρχηση των σημαντικών θεμάτων που προέκυψαν από το προηγούμενο βήμα,

στ) το Materiality Matrix και τη σύνδεση του με τον απολογισμό.

Από τη δεύτερη φάση της μεθοδολογίας, θα προκύψει ο πίνακας που θα περιλαμβάνει τα ουσιώδη θέματα και το Materiality Matrix, στα οποία θα περιλαμβάνονται τα ουσιαστικά θέματα όπως αυτά θα έχουν επικυρωθεί και ιεραρχηθεί κατά τη διάρκεια των αντίστοιχων διαδικασιών. Επιπλέον, η αναφορά που προκύπτει από αυτή τη φάση θα τροφοδοτήσει τη δομή και το περιεχόμενο του απολογισμού βιώσιμης ανάπτυξης.

Φάση 3^η : Συλλογή και έλεγχος

Στη τρίτη φάση της μεθοδολογίας, πραγματοποιείται ο καθορισμός των προδιαγραφών, η συλλογής στοιχείων και ο έλεγχος ποιότητας, όπως παρουσιάζεται στη συνέχεια στο Σχήμα 17.

Σχήμα 17: Τρίτη φάση της μεθοδολογία του ΕΚΒ - Συλλογή και έλεγχος

Δίνονται οι κατευθυντήριες οδηγίες για τη συλλογή τόσο των ποιοτικών όσο και των ποσοτικών στοιχείων με τη χρήση εργαλείων (excel, φόρμες συμπλήρωσης, ερωτηματολόγια). Οι

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο – ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

κατευθυντήριες οδηγίες θα αναφέρονται ανά κριτήριο και θα περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων, τον στόχο, τον τρόπο υπολογισμού, πιθανές αναφορές και στοιχεία τεκμηρίωσης.

Φάση 4^η: Σύνταξη

Η τέταρτη φάση της μεθοδολογίας αφορά την συγγραφή του περιεχομένου του απολογισμού του ΕΚΒ. Πιο αναλυτικά, πραγματοποιείται:

- α) η ανάπτυξη του περιεχομένου για κάθε κριτήριο, δηλαδή των διοικητικών πρακτικών και των δεικτών επίδοσης,
- β) ο έλεγχος ευθυγράμμισης με το GRI και με τα υπόλοιπα πρότυπα,
- γ) η επιμέλεια και η επισκόπηση του προσχεδίου,
- δ) και τελικά η ανάρτηση του τελικού περιεχομένου στην ιστοσελίδα του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας.

4.3 Η πιλοτική εφαρμογή του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας στη Geotech

Η εφαρμογή του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας στη Geotech, πραγματοποιήθηκε με τη συνεργασία της εταιρείας, με την QualityNet¹³, που εδρεύει στην Αθήνα. Για την εκπόνηση του έργου, ακολουθήθηκαν οι τέσσερις φάσεις που περιγράφηκαν αναλυτικά στην προηγούμενη ενότητα.

Έτσι, στην πρώτη φάση της μεθοδολογίας, συστήθηκε αρχικά η ομάδα εργασίας ή

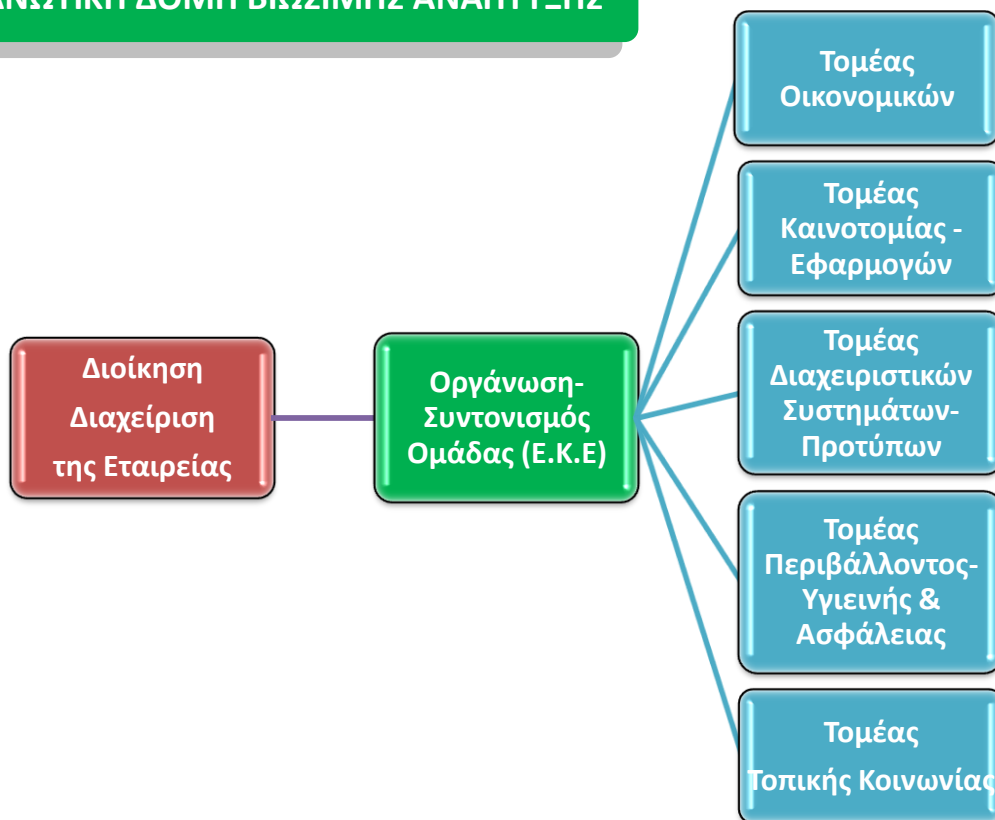
---

¹³ <http://www.qualitynet.gr/homepage.asp?ITMID=10&LANG=GR>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο – ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

αλλιώς η ομάδα Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ΕΚΕ), με τη συμμετοχή έξι προσώπων, κάθε ένα από τα οποία θα εκπροσωπούσε και έναν τομέα. Η διεύθυνση της εταιρείας, θα εκπροσωπούσε τον τομέα της διοίκησης-διαχείρισης και από εκεί και πέρα η οργανωτική δομή βιώσιμης ανάπτυξης που συστήθηκε στην εταιρεία, φαίνεται στο σχήμα.

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ο συντονιστής των θεμάτων βιώσιμης ανάπτυξης, είναι το πρόσωπο που μεριμνά για την αποτελεσματικότητα της ομάδας και την ενημέρωση της γενικής διεύθυνσης της εταιρείας. Η ομάδα ΕΚΕ, συστήθηκε με σκοπό να εξετάζει και να σχεδιάζει προγράμματα και δράσεις που στοχεύουν στην δραστηριοποίηση του προσωπικού, κυρίως σε θέματα εταιρικής υπευθυνότητας και υπεύθυνης λειτουργίας. Ούτως ή άλλως, λόγω του αντικειμένου δραστηριοποίησης της εταιρείας, το σύνολο του προσωπικού είναι ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένο και αυστηρά

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο – ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

οργανωμένο σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας, τόσο για τον άνθρωπο όσο και για το περιβάλλον.

Προτού πραγματοποιηθεί η εναρκτήρια συνάντηση, έγινε η έρευνα, από τη μεριά της ομάδας εργασίας, των επιχειρήσεων του κλάδου που αποτελούν τον ανταγωνισμό της, ώστε να ακολουθήσει στη συνέχεια η συγκριτική ανάλυση (benchmarking) της Geotech με αντίστοιχες εταιρείες σε διεθνές επίπεδο. Με την παράδοση των παραπάνω στοιχείων, οι συνεργάτες από την QualityNet, πραγματοποίησαν την συγκριτική ανάλυση, η οποία και παρουσιάστηκε στους συμμετέχοντες στην εναρκτήρια συνάντηση τον Ιανουάριο. \

Στα πλαίσια της πρώτης συνάντησης, παρουσιάστηκαν και επεξηγήθηκαν οι τρεις κύριοι άξονες της βιωσιμότητας και της επιχειρηματικής υπευθυνότητας:

Οικονομία

- ❖ οικονομική ανάπτυξη της εταιρείας
- ❖ συμμόρφωση με τη νομοθεσία και με τα διαχειριστικά συστήματα και πρότυπα
- ❖ καινοτομία
- ❖ ικανοποίηση πελατών
- ❖ νέες αγορές και επενδύσεις

Περιβάλλον

- ❖ διαχείριση αποβλήτων
- ❖ κατανάλωση νερού
- ❖ εξοικονόμηση ενέργειας
- ❖ χρήση πρώτων υλών
- ❖ αέριες εκπομπές
- ❖ προώθηση ανακύκλωσης

Κοινωνική ευημερία

- ❖ υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων και ενέργειες εξέλιξης αυτών
- ❖ διασφάλιση θέσεων εργασίας
- ❖ ίσες ευκαιρίες
- ❖ ενίσχυση τοπικών κοινωνιών.

Επιπροσθέτως, συζητήθηκαν θέματα όπως η πελατοκεντρική προσέγγιση, που αναφέρεται στη συνέπεια και την ταχύτητα εξυπηρέτησης των πελατών, καθώς επίσης και στην υιοθέτηση συστημάτων διαχείρισης ποιότητας. Τονίστηκε η σημαντικότητα της επένδυσης στους εργαζόμενους από τη μεριά της επιχείρησης, μέσα από τη συστηματική εκπαίδευση και τη μέριμνα για την υγεία και ασφάλειά τους και αδιαμφισβήτητα η σημασία της προστασίας του περιβάλλοντος μέσα από τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος της εταιρείας και της υιοθέτησης των κατάλληλων συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης. Επιπλέον, η μέριμνα για τη τοπική κοινωνία μέσα από τη βιωσιμότητα αυτών και την προώθηση της ανάπτυξης, αποτέλεσε θέμα προς αναζήτηση ιδεών για την ενίσχυση της περιοχής (Ν. Καβάλας).

Στην συνέχεια της συνάντησης, επιλέχθηκαν τα κριτήρια τα οποία αφορούν τη Geotech και με τα οποία συμμορφώνεται, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες του ΕΚΒ και κατόπιν κατανεμήθηκαν στα πέντε πρόσωπα (πλην της διεύθυνσης), ώστε να μοιραστεί ο όγκος εργασίας, σύμφωνα με τον τομέα ενασχόλησης κάθε μέλους της ομάδας και να ξεκινήσει η διαδικασία συλλογής στοιχείων για το έτος αναφοράς (2018, και κατά περιπτώσεις την τριετία 2016-2018). Λόγω του ότι δεν είναι υποχρεωτικό να συμμορφώνεται η επιχείρηση και με τα 20 κριτήρια του ΕΚΒ, επιλέχθηκαν 14 από αυτά διότι τα υπόλοιπα έξι χρήζουν ωρίμανσης και αφορούν πολυεθνικές ή μεγάλες επιχειρήσεις. Τα έξι κριτήρια που εξαιρέθηκαν από τον ΕΚΒ (για το έτος 2019 τουλάχιστον), ήταν η Διαχείριση της Αλυσίδας Αξίας (κριτήριο 4), οι Πολιτικές Αμοιβών και κίνητρα για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (κριτήριο 8), η Προϊοντική Υπευθυνότητα και Καινοτομία (κριτήριο 10), τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στην Προμηθευτική Αλυσίδα (κριτήριο 17), η Συμμετοχή σε Πρωτοβουλίες και Πολιτική επιρροή (κριτήριο 19) και η Πρόληψη και Καταπολέμηση της Διαφθοράς (κριτήριο 20).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο – ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Η εναρκτήρια συνάντηση, είχε ως επίκεντρο την ανάλυση και συζήτηση του κριτηρίου της Ουσιαστικότητας (Materiality Analysis), που αποτελεί και την δεύτερη φάση της μεθοδολογίας, μέσα από την οποία καθορίζονται τα ουσιαστικά θέματα, προτεραιοποιούνται οι πτυχές σύμφωνα με τη γνώμη ,για κάθε θέμα, των συμμετεχόντων μελών της ομάδας εργασίας. Από τη συζήτηση μεταξύ των μελών της ομάδας και με την υποστήριξη των συνεργατών από την QualityNet, καθορίστηκαν οι πέντε κατηγορίες ουσιαστικών θεμάτων με τα επιμέρους θέματα που αφορούν τον κλάδο σε διεθνές επίπεδο αλλά και συγκεκριμένα την εταιρεία, όπως φαίνεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Περιβάλλον	Ασφάλεια	Κοινωνία	Εργαζόμενοι	Διαχείριση
Κατανάλωση ενέργειας	Τήρηση διαδικασιών	Σύνδεση της αγοράς εργασίας με την εκπαίδευση	Εκπαίδευση-επιμόρφωση	Οικονομική ανάπτυξη
Εξοικονόμηση ενέργειας	Εκπαίδευση προσωπικού	Υποστήριξη της τοπικής ανάπτυξης	Ασφάλεια/Μηδενικά ατυχήματα	Υπεύθυνη λειτουργία
Διαχείριση αποβλήτων		Υποστήριξη κοινωνικών σκοπών-εκπαίδευση-ευπαθείς ομάδες-αθλητισμός	Επιπλέον παροχές	Καινοτομία
Εκπομπές αέριων ρύπων			Διαφορετικότητα	Επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες
Περιβαλλοντική διαχείριση			Ανάπτυξη και εξέλιξη	
Ραδιενεργές πηγές			Εσωτερική επικοινωνία	
Μετακίνηση προσωπικού/συνεργειών			Ενίσχυση της απασχόλησης	
			Προσλήψεις από την τοπική κοινωνία	

Πίνακας 3: Καθορισμός κατηγοριών ουσιαστικών θεμάτων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο – ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Τον παραπάνω πίνακα, ιεράρχησε κάθε ένα μέλος της ομάδας εργασίας (και η διεύθυνση), σε μια κλίμακα από 1-4, με 1 το πιο αδιάφορο για την εταιρεία και με 4 το πιο σημαντικό θέμα, λαμβάνοντας υπόψη τον βαθμό επίδρασης στο εσωτερικό περιβάλλον της εταιρείας. Ως αδιάφορο δεν νοείται το θέμα που δεν αποτελεί ουσιαστικό θέμα για την εταιρεία, αλλά αυτό που δεν αποτελεί επίκεντρο της καθημερινής της δραστηριότητας. Τα τρία σημαντικότερα θέματα που προέκυψαν από την παραπάνω διαδικασία ιεράρχησης ήταν α) η τήρηση των διαδικασιών υγιεινής και ασφάλειας, β) η εκπαίδευση του προσωπικού σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας και γ) η οικονομική ανάπτυξη.

Στην τρίτη φάση της μεθοδολογίας, δηλαδή στην συλλογή των στοιχείων και τον ποιοτικό έλεγχο, πραγματοποιήθηκε η συλλογή των πληροφοριών σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες των συνεργατών της QualityNet, διασφαλίζοντας την αξιοπιστία, τη σαφήνεια και την ακρίβεια των συλλεγόμενων στοιχείων, για τη συμπλήρωση των κριτηρίων του ΕΚΒ. Στην συνέχεια, ακολούθησε η σύνταξη του περιεχομένου του κώδικα, και τελευταία φάση της μεθοδολογίας, όπου έπειτα από την συμπλήρωση των διοικητικών πρακτικών και των δεικτών επίδοσης, παραδόθηκε στους συνεργάτες της QualityNet για τον τελικό έλεγχο, εμπλουτισμό και τη προσθήκη τυχόν διορθώσεων.

Στο τελικό αυτό κείμενο, πέρα από το προφίλ της εταιρείας και τη στρατηγική της τοποθέτηση ως προς τις ευκαιρίες και τους κινδύνους των κυριότερων δραστηριοτήτων της στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης, η εταιρεία αναλύει τα κριτήρια του κώδικα στα οποία συμμορφώνεται. Πιο συγκεκριμένα, στο κριτήριο 6 «Κανόνες και Διαδικασίες», παρουσιάζονται και περιγράφονται όλες οι διαδικασίες, οι εσωτερικές λειτουργίες και τα πρότυπα διαχειριστικά συστήματα που έχει υιοθετήσει η εταιρεία στην καθημερινή της δραστηριότητα. Εφαρμόζει διαδικασίες και κανόνες, που αποτελούν μέρος των διαχειριστικών συστημάτων με τα οποία συμμορφώνεται και για τα οποία έχει πιστοποιηθεί:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο – ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Για την υιοθέτηση των παραπάνω προτύπων, εξωτερικοί ελεγκτές και φορείς πιστοποίησης, επαληθεύουν όλα τα σημαντικά στοιχεία, τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα. Η εταιρεία, από τη μεριά της, πραγματοποιώντας εσωτερικές ετήσιες επιθεωρήσεις, επιτυγχάνει την επαλήθευση της συμμόρφωσης των δραστηριοτήτων της με τις κατευθυντήριες οδηγίες από το σύστημα διαχείρισης (ISO), αποδεικνύοντας την αποτελεσματικότητα των δράσεων της. Αξιολογώντας τους δείκτες επίδοσης που έχουν τεθεί σε εφαρμογή, εξετάζεται η ορθότητα και η καταλληλότητα αυτών, με σκοπό την εύρεση πιθανών αλλαγών.

Ακριβέστερα, οι δείκτες επίδοσης που έχουν τεθεί σε εφαρμογή στην εταιρεία, αφορούν:

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

- Επέκταση σε νέες αγορές, γεωγραφικά.
- Εισαγωγή νέων τεχνολογιών στις ήδη υπάρχουσες δραστηριότητες της Εταιρείας.
- Αναγνώριση επιχειρηματικού περιβάλλοντος – διαχείριση κινδύνων και ευκαιριών.

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

- Ετήσιος αριθμός ατυχημάτων
- Ετήσιος αριθμός παρ' ολίγον ατυχημάτων.
- Ετήσιος αριθμός μικροτραυματισμών (νέος δείκτης).
- Ετήσιος αριθμός οδικών ατυχημάτων.
- Απολεσθείσες ώρες εργασίας, λόγω εργατικού ατυχήματος.
- Ώρες εκπαίδευσης σε θέματα υγείας και ασφάλειας / αριθμό προσωπικού.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- Εκπεμπόμενοι ρύποι εταιρικών οχημάτων.
- Ηλεκτρική κατανάλωση (KWh), στα γραφεία της Εταιρείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο – ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

- Ανακύκλωση αναλώσιμων υλικών γραφείου (χαρτιά, πλαστικά υλικά), σε κάδους της ΔΙΑΑΜΑΘ.
- Ανακύκλωση ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών συσκευών, σε ειδικό χώρο περισυλλογής του Δήμου Καβάλας.
- Ανακύκλωση υλικών από χάλυβα και σίδηρο σε σκραπ.
- Ανακύκλωση μελανοδοχείων. Παράδοση κενών στην προμηθεύτρια Εταιρεία.
- Ανακύκλωση μπαταριών, ελαστικών, πλαστικών, ελαίων μηχανών.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ / ΚΑΤΑΡΤΗΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

- Πρόγραμμα εκπαίδευσης (επόμενου έτους)
- Πραγματοποιήσιμες εκπαιδεύσεις τρέχοντος έτους
- Ατομική καρτέλα εκπαιδεύσεων εργαζομένου

Στον πυλώνα του περιβάλλοντος, η Geotech, αναγνωρίζει την ύπαρξη περιβαλλοντικών επιπτώσεων που σχετίζονται με τις δραστηριότητες της, και συνειδητοποιεί πως οι φυσικοί πόροι αποτελούν βασικό συστατικό στην επίτευξη των απώτερων στόχων της και πως δεν είναι ανεξάντλητοι. Για τις λειτουργικές ανάγκες της εταιρείας, γίνεται κατανάλωση ενέργειας, κυρίως ηλεκτρικής και χρησιμοποιούνται υγρά καύσιμα (βενζίνη οχημάτων και πετρέλαιο κίνησης) για τη μετακίνηση των συνεργείων. Για την αποδοτικότερη χρήση των φυσικών πόρων, η εταιρεία έχει ως πλοηγό το σχήμα «Μείωση – Επαναχρησιμοποίηση – Ανακύκλωση», μέσα από την υιοθέτηση όρων υπεύθυνης διαχείρισης για τη μείωση της κατανάλωσης των μη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, την αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας, την προώθηση της ενημέρωσης των εργαζόμενων σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος, την επέκταση της διάρκειας ζωής του εξοπλισμού, τον περιορισμό των παραγόμενων αποβλήτων και την υιοθέτηση πρακτικών ανακύκλωσης. Οι δείκτες επίδοσης που αφορούν τον πυλώνα του περιβάλλοντος παρουσιάζονται στους πίνακες που ακολουθούν. Αφορούν την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας την τριετία 2016-2018, τον αριθμό και τον τύπο λαμπτήρων που

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο – ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

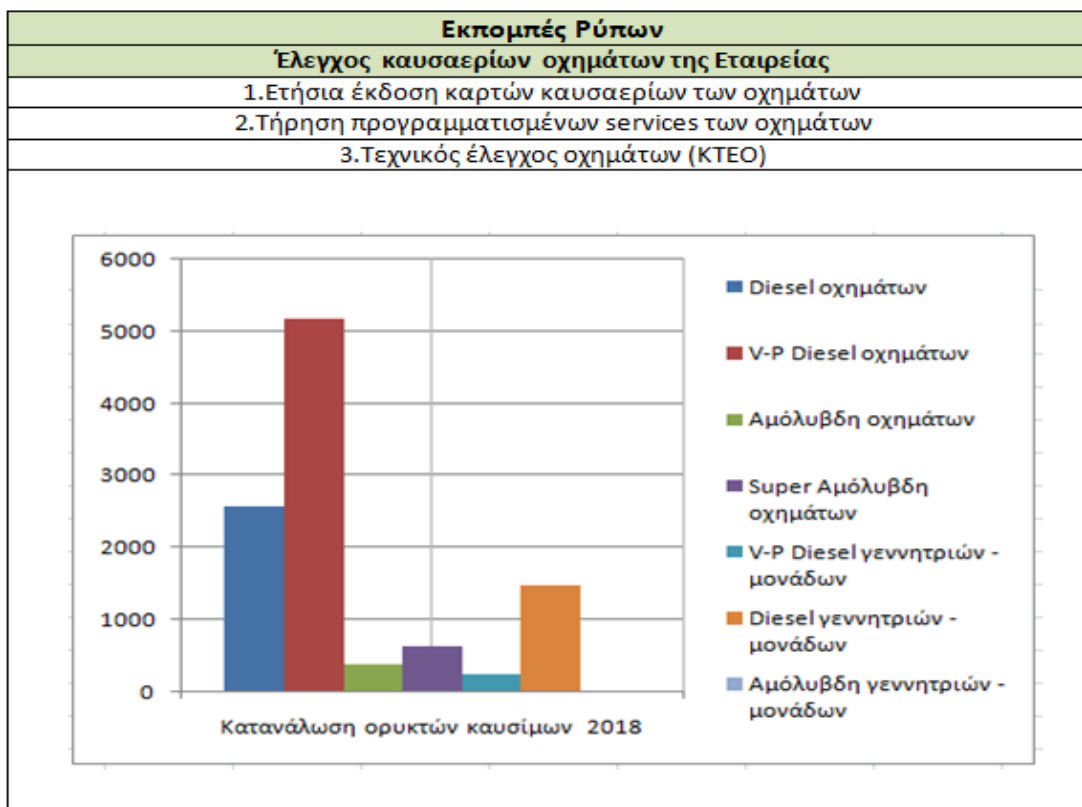
χρησιμοποιούνται στις εγκαταστάσεις της εταιρείας, καθώς επίσης κατ τα είδη των αποβλήτων τα οποία ανακυκλώνονται από φορείς διαχείρισης αποβλήτων.

Κατανάλωση Ηλεκτρικής Ενέργειας KWh			
Ετήσιες καταναλωθείσες KWh	2016	2017	2018
	11.908 KWh	8.753 KWh	11.123 KWh
Διαχείριση κατανάλωσης ενέργειας			
Χώροι Εταιρείας	Αριθμός Λαμπτήρων	Τύποι Λαμπτήρων	
Γραφεία	72	Λαμπτήρες χαμηλής κατανάλωσης (LED)	
Ηλεκτρονικό εργαστήριο - Γκαράζ	3	Μπάρες φθορίου χαμηλής κατανάλωσης	
	3	Λαμπτήρες χαμηλής κατανάλωσης (LED)	
W.C	1	Μπάρες φθορίου χαμηλής κατανάλωσης	
	1	Παλαιού τύπου λαμπτήρας	
Κουζίνα	2	Μπάρες φθορίου	
Σύνολο	82		

Εναλλακτική Διαχείριση Αποβλήτων (Ανακύκλωση)	
Απόβλητα	Φορείς Διαχείρισης Αποβλήτων
Μπαταρίες	Αντιπροσωπία services οχημάτων
Πλαστικά	
Έλαια-Ορυκτέλαια	
Μελανοδοχεία	Εταιρεία αναγόμενης μελανοδοχείων
Χαρτί	Δήμος Καβάλας - ΔΙΑΑΜΑΘ
Ηλεκτρονικές συσκευές	
Υλικά από χάλυβα	Εταιρεία ΣΚΡΑΠ

Όσον αφορά τις εκπομπές ρύπων από τα οχήματα της εταιρείας, ετησίως εκδίδονται οι κάρτες καυσαερίων, τηρούνται τα προγραμματισμένα services των οχημάτων και ο τεχνικός έλεγχος (ΚΤΕΟ) αυτών. Στον ακόλουθο πίνακα, παρουσιάζεται η κατανάλωση ορυκτών καυσίμων για το έτος 2018, σε λίτρα ανά είδος καυσίμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο – ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Δεν έχει σημειωθεί ποτέ υπέρβαση των ρυπογόνων αερίων που ευθύνονται για το «φαινόμενο του θερμοκηπίου», με τις τιμές τους να βρίσκονται κάτω από τα επιτρεπτά όρια, που ορίζονται από την ελληνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία.

Ο πυλώνας της κοινωνίας, είναι ένα εξίσου σημαντικό κομμάτι της εύρυθμης λειτουργίας της Geotech, η οποία ακολουθεί όλες τις απαραίτητες ενέργειες ώστε να διασφαλίζεται η προστασία της ζωής και της υγείας των εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των προμηθευτών, των εργολάβων και των επισκεπτών στην εταιρεία. Εφαρμόζει τις Αρχές Βιώσιμης Ανάπτυξης ήδη από την ίδρυση της, επενδύοντας στην εκπαίδευση και ανάπτυξη των εργαζόμενων της σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας, σε επιμορφωτικά σεμινάρια και ημερίδες που σχετίζονται με την ενημέρωση για τις νέες τεχνολογίες και εφαρμογές στον τομέα που δραστηριοποιείται. Στον πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζονται τα στοιχεία ανά κατηγορία εκπαίδευσης των εργαζομένων για την τριετία 2016-2018 και οι τιμές αναφέρονται σε ώρες εκπαίδευσης.

Κατηγορίες Εκπαίδευσης (σε ώρες)	2016		2017		2018	
	Φύλο		Φύλο		Φύλο	
	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες
Υγεία και Ασφάλεια	434,5	0	125	0	129	6
Εξειδικευμένος εξοπλισμός	1008	0	352	0	206	308
Συστήματα ISO	0	0	9	1	0	24
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	1442,5		486	1	335	338

Επιπλέον, ο Εσωτερικός Κανονισμός Εργασίας της εταιρείας αναφέρει ρητά πως δε γίνονται αποδεκτές συμπεριφορές που δεν αναγνωρίζουν και δεν σέβονται την διαφορετικότητα μεταξύ συναδέλφων, συνεργατών, προμηθευτών κλπ., καθώς και ότι περιστατικά διακρίσεων (Φυλής, Φύλου, Θρησκείας, Φιλοσοφικών θέσεων, Γλώσσας, αναπηρίας), καθώς επίσης και σεξουαλικής παρενόχλησης, χρήσης βίας (λεκτικής, σωματικής) αποτελούν παρέκκλιση του εσωτερικού κανονισμού και θεωρούνται βαρύτατα πειθαρχικά παραπτώματα. Από την ίδρυση της εταιρείας έως και το 2018 δεν έχει παρατηρηθεί/σημειωθεί κάποιο περιστατικό διάκρισης.

Στη συνέχεια, όσον αφορά την ενίσχυση της απασχόλησης, η Geotech έχει καταφέρει, όχι μόνο να διατηρήσει τις ήδη υπάρχουσες θέσεις εργασίας, αλλά και να τις αυξήσει το 2018 κατά 33%, σε σχέση με το 2017, και κατά 60% σε σχέση με το 2016, προσφέροντας εργασία σε πιο ευάλωτες κοινωνικά ομάδες, όπως οι νέοι κάτω των 30 ετών και οι γυναίκες (διπλάσιο ποσοστό το 2018 σε σχέση με το 2017). Παράλληλα, παρέχει τη δυνατότητα σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές ελληνικών και ξένων ιδρυμάτων, να πραγματοποιήσουν την πρακτική τους άσκηση και να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους σε ένα εργασιακό περιβάλλον και να ενισχύσουν τις δεξιότητές τους. Επιπροσθέτως, υποστηρίζει την τοπική κοινωνία, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην εντοπιότητα, με το ποσοστό των εργαζομένων από τη γύρω περιοχή να ανέρχεται στο 88% για το 2018. Ο πίνακας που παρατίθεται ακολούθως, παρουσιάζει την κατανομή του ανθρώπινου δυναμικού της εταιρείας, ανά γεωγραφική περιοχή και φύλο για την τριετία 2016-2018.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο – ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Κατανομή Ανθρώπινου Δυναμικού ανά Γεωγραφική περιοχή προέλευσης και φύλο			2016			2017			2018		
			Φύλο			Φύλο			Φύλο		
			Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
Εσωτερικό	Γεωγραφική Περιφέρεια	Νομός Καβάλας	17	2	19	19	3	22	23	5	28
		Λοιποί Νομοί	1	-	1	1	-	1	2	1	3
Εξωτερικό	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	1
Γενικό Σύνολο			20			24			32		

Τέλος, για την ενίσχυση της τοπικής κοινωνίας, επιδιώκει να καλύπτει τις λειτουργικές τις ανάγκες δίνοντας προτεραιότητα σε προμηθευτές από την τοπική κοινωνία, στηρίζοντας με αυτόν τον τρόπο την ελληνική οικονομία. Ως αποτέλεσμα αυτής της πολιτικής, για το οικονομικό έτος 2017, από το σύνολο των προμηθευτών (136), το 78% των προμηθειών προέρχονταν από ελληνικές εταιρείες. Η συνεργασία της εταιρείας με εργαζομένους και προμηθευτές από την τοπική κοινωνία, δημιουργεί δεσμούς εμπιστοσύνης και βελτιώνει την εταιρική της φήμη, προάγοντας την κοινωνική ευημερία. Στο ίδιο πλαίσιο, παρέχει θέσεις για την πρακτική άσκηση φοιτητών τόσο από τοπικά ιδρύματα (ΤΕΙ Καβάλας) όσο και από άλλα ιδρύματα της χώρας, όπως το Πολυτεχνείο Κρήτης και το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, σε προπτυχιακό ή μεταπτυχιακό επίπεδο, προωθώντας με αυτό τον τρόπο την εκπαίδευση και την εξειδίκευση των ασκούμενων φοιτητών.

5. Συμπεράσματα

Η επιχειρηματικότητα αλλάζει δραστικά σε ένα περιβάλλον που συνεχώς μεταβάλλεται, σε μια παγκόσμια αγορά ανταγωνιστική, αλλά και απαιτητική. Ακολουθώντας όμως την κατάλληλη στρατηγική, μπορεί μια επιχείρηση να δημιουργήσει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, σε μια κοινωνία που διαμορφώνεται συνεχώς από τις αρνητικές επιπτώσεις που προκαλούνται από την έλλειψη πόρων και την κλιματική αλλαγή. Η βιώσιμη ανάπτυξη, αποτελεί την ιδανική επιλογή για την ανάπτυξη των εταιρειών και των οργανισμών στους άξονες της εξωστρέφειας, της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας. Καθώς όμως αυξάνεται το ενδιαφέρον και ο αριθμός των επιχειρήσεων που υιοθετούν τη βιώσιμη ανάπτυξη στη στρατηγική τους, τόσο αυξάνονται οι κατευθυντήριες γραμμές, τα πλαίσια και τα πρότυπα συστήματα.

Για την υιοθέτηση της κατάλληλης στρατηγικής, ώστε να μπορεί η επιχείρηση να κατανοήσει καλύτερα την επίδραση της στα ενδιαφερόμενα μέρη και να βρει τρόπους να μετριάσει τις αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομία, την κοινωνία και το περιβάλλον, είναι πλέον αναγκαία προϋπόθεση η σύνταξη απολογισμών βιώσιμης ανάπτυξης. Μέσα από τη διαδικασία συλλογής και ανάλυσης των απαραίτητων δεδομένων για τη σύνταξη του απολογισμού βιώσιμης ανάπτυξης, μπορεί η επιχείρηση να εντοπίσει πιθανούς κινδύνους, καθώς επίσης και πιθανές βελτιώσεις της αποτελεσματικότητας και εξεύρεση νέων αγορών. Αυτό μπορεί να έχει σημαντικές επιπτώσεις στην συνολική απόδοση του οργανισμού, στην αντίληψη των επενδυτών και την πρόσβαση στα κεφάλαια.

Ο τελικός σκοπός ενός απολογισμού βιωσιμότητας είναι μια ισορροπημένη, πλήρης και ακριβής έκθεση η οποία θα πρέπει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες πληροφόρησης τόσο των ενδιαφερόμενων μερών αλλά και να αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο διαχείρισης. . Επιπλέον, αποτελεί εργαλείο για την εφαρμογή πλάνων δράσης, τον σχεδιασμό της στρατηγικής οργάνωσης και την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων. Είναι δηλαδή ένα μέσο, ώστε τα ενδιαφερόμενα μέρη να αποκτήσουν επίγνωση των μελλοντικών τάσεων που σχετίζονται με την απόδοση του οργανισμού και δημιουργεί ένα περιβάλλον υπευθυνότητας.

Οι απολογισμοί βιώσιμης ανάπτυξης στηρίζονται ως επί το πλείστον σε πρότυπα συστήματα αναφοράς. Τα πρότυπα διευκολύνουν το διεθνές εμπόριο διασφαλίζοντας τη συμβατότητα και τη λειτουργικότητα των εξαρτημάτων, των προϊόντων και των υπηρεσιών, παρέχοντας οφέλη στις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές όσον αφορά τη μείωση του κόστους, την ενίσχυση των επιδόσεων και τη βελτίωση της ασφάλειας. Τα πρότυπα έχουν εγκριθεί από αναγνωρισμένους φορείς και αποσκοπούν στην επίτευξη του βέλτιστου βαθμού τάξης σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο εφαρμογής. Παράλληλα, επιτρέπουν στους οργανισμούς να προγραμματίσουν τη μελλοντική ανάπτυξη τους, ανταποκρινόμενοι στις προσδοκίες των καταναλωτών και επιπλέον, επιτυγχάνουν τη διαφάνεια σχετικά με τα προϊόντα και τις βέλτιστες πρακτικές για τον περιορισμό των επιπτώσεων που επιφέρει ο οργανισμός.

Οι οργανισμοί σήμερα, πρέπει να είναι ευέλικτοι και να προσαρμόζονται στις αγορές όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματικά, καθώς οι απαιτήσεις αυξάνονται με την αυξανόμενη πίεση του ανταγωνισμού και τις τεχνολογικές εξελίξεις. Τα πρότυπα αποτελούν για τους οργανισμούς ένα προσιτό μέσο ώστε να μπορούν να συμμορφώνονται με τις σχετικές διεθνείς και ευρωπαϊκές νομοθεσίες και με τις απαιτήσεις των οδηγιών της Ε.Ε, ώστε να ακολουθούν τις εξελίξεις στην αγορά.

Μία από τις σημαντικότερες προσπάθειες για την βιώσιμη ανάπτυξη των κοινωνιών αλλά και των επιχειρήσεων σήμερα, είναι η «Ατζέντα 2030» και οι 17 Παγκόσμιοι Στόχοι που έχει θέσει. Καλούνται να τους υιοθετήσουν όλες οι χώρες, αναπτυσσόμενες και ανεπτυγμένες. Η επίτευξη τους, έως το 2030, θα απαιτήσει συνεπώς μια ριζικά διαφορετική προσέγγιση της βιώσιμης ανάπτυξης, πιο ολοκληρωμένη και στρατηγική, καθώς το ζήτημα ανάγεται σε πρώτη προτεραιότητα διεθνώς, με πρωταρχικό σκοπό την ουσιαστική ενσωμάτωση και των τριών διαστάσεων της βιώσιμης ανάπτυξης - Κοινωνικής, Περιβαλλοντικής, Οικονομικής- ταυτοχρόνως σε όλες τις πολιτικές. Η επιτυχής εφαρμογή των στόχων, θα απαιτήσει μια ανανεωμένη και ενισχυμένη παγκόσμια συνεργασία, μια καθολική προσπάθεια για την αντιμετώπιση των αλληλένδετων προβλημάτων.

Οι επιχειρήσεις παίζουν καθοριστικό ρόλο στην επίτευξη των SDGs, διότι η δράση του ιδιωτικού τομέα θα είναι το κλειδί για την επιτυχία του κάθε στόχου, μέσω της υπεύθυνης

επιχειρηματικής λειτουργίας, των νέων μοντέλων επιχειρηματικότητας, των επενδύσεων, των τεχνολογιών και συνεργασιών. Όλες οι επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως των αρχών, των αξιών που τις διέπουν και των καλύτερων διοικητικών πρακτικών που μπορεί να εφαρμόζουν, έρχονται αντιμέτωπες με τη πρόκληση της επιχειρηματικής επιτυχίας και ευημερίας μέσα σε πολύ ασταθείς κοινωνίες, την αναζήτηση καταρτισμένου εργατικού δυναμικού, εκεί που απουσιάζει η κατάλληλη εκπαίδευση ή την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών που προέρχονται από τη κλιματική αλλαγή.

Οι επιχειρήσεις οφείλουν να ασκούν πρώτα την επιχειρηματικότητα υπεύθυνα και ύστερα να αναζητούν ευκαιρίες για να αντιμετωπίσουν προκλήσεις κοινωνικού χαρακτήρα μέσω της επιχειρηματικής καινοτομίας και συνεργασίας. Η βιώσιμη ανάπτυξη απαιτεί μακροπρόθεσμο όραμα και δέσμευση σε συνεχείς προσπάθειες, τόσο για να εξασφαλισθεί η πρόοδος όσο και για να εναρμονίζονται τα βήματα, με εκείνα ενός ταχύτατα μεταβαλλόμενου κόσμου.

Η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί ίσως και την τελευταία ευκαιρία της ελληνικής οικονομίας να αλλάξει σελίδα και να επιχειρήσει βιώσιμα. Η Ελλάδα καταβάλει προσπάθειες να εναρμονιστεί με τις εξελίξεις των αναπτυσσόμενων χωρών. Στο σημείο αυτό, εισέρχεται το εργαλείο βιώσιμης ανάπτυξης, ο Ελληνικός Κώδικας Βιωσιμότητας. Πρόκειται για ένα απλό, εύελκτο και εύχρηστο εργαλείο, που επικεντρώνεται στα θέματα ουσιαστικότητας μιας επιχείρησης, διευκολύνοντας τη στη δέσμευση και την εφαρμογή των ζητημάτων βιωσιμότητας με τη χρήση των διεθνώς αναγνωρισμένων προτύπων. Είναι γεγονός, πως η προώθηση ενός μοντέλου βιώσιμης ανάπτυξης που να περιλαμβάνει τόσο τις οικονομικές όσο και τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές πτυχές μιας αναπτυξιακής διαδικασίας στην σύγχρονη Ευρώπη, είναι πλέον απαραίτητη. Η αναγκαιότητα αυτή, πηγάζει από τον ευρύτερο προβληματισμό γύρω από την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας, σε σύγκριση με τις αναδυόμενες και αναπτυσσόμενες οικονομίες.

Η παρούσα εργασία, πέρα από την βιβλιογραφική επισκόπηση των εργαλείων και των προτύπων συστημάτων βιώσιμης ανάπτυξης και υπεύθυνης επιχειρηματικότητας, περιελάμβανε και την πιλοτική εφαρμογή του Ελληνικού Κώδικα Βιωσιμότητας στην ελληνική επιχείρηση Geotech. Μέσα από τη διαδικασία εκπόνησης του απολογισμού βιωσιμότητας μέσω του κώδικα, πέρα από

τα προφανή πλεονεκτήματα και οφέλη αυτού, ωφελήθηκε ιδιαίτερα όλο το προσωπικό της εταιρείας, πέρα των συμμετεχόντων στην όλη διαδικασία. Εντοπίστηκαν οι βασικές προτεραιότητες της εταιρείας, οργανώθηκαν οι καθημερινές λειτουργίες κατά τη διάρκεια αναζήτησης και συλλογής των απαραίτητων στοιχείων και τέθηκαν οι βραχυπρόθεσμοι κυρίως στόχοι. Η εταιρεία δεσμεύτηκε να υιοθετεί πρακτικές που αποσκοπούν στη βιώσιμη ανάπτυξη αυτής, αλλά και της ευρύτερης κοινωνίας, συμβάλλοντας με τον δικό της τρόπο στην ευημερία.

Βιβλιογραφία

AFNOR. (n.d.). *Association Francaise de Normalization*. Ανάκτηση March 18, 2019, από AFNOR: <https://www.afnor.org/en/get-support-world/>

ASTM. (2019). *American Society for Testing & Materials*. Ανάκτηση March 20, 2019, από American Society for Testing & Materials: <https://www.astm.org/>

British Standard Institution. (2019). *British Standard Institution*. Ανάκτηση March 18, 2019, από British Standard Institution: <https://www.bsigroup.com/en-GB/about-bsi/our-accreditation/>

Brundland, G. H. (1987). *World commision on enviroment and development, 'Our common future'*. Oxford University Press.

CIE. (n.d.). *Commission Internationale de l'Eclairage*. Ανάκτηση Μαΐου 12, 2019, από <http://www.cie.co.at/about-cie/cie-s-objectives>

CSR Hellas. (n.d.). *CSR Hellas*. Ανάκτηση April 12, 2019, από <https://www.csrhellas.net/network/global-compact/to-elliniko-diktyo-gc/>

Eccles, R. G., Ioannou, I., & Serafeim, G. (2011). *The Impact of a Corporate Culture of Sustainability on Corporate Behavior and Performance*. Business School, University of Harvard.

ECMA. (n.d.). *European Computer Manufacturers Association*. Ανάκτηση May 12, 2019, από <https://www.ecma-international.org/>

EcoVadis. (n.d.). *EcoVadis Business Sustainability Ratings*. Ανάκτηση May 22, 2019, από <https://www.ecovadis.com/about-us/>

ESDN. (n.d.). *European Sustainable Development Network*. Ανάκτηση May 15, 2019, από <https://www.sd-network.eu/>

Eurobank. (n.d.). *Eurobank*. Ανάκτηση May 20, 2019, από <https://www.eurobank.gr/el/omilos/etairiki-koinoniki-euthuni/sunergasies-aeiforo-anaptuxi>

European Commision. (2018). *EMAS, a premium environmental management tool for organisations: Benefits and registration process*. European Commission.

European Union. (2017). *EMAS Case study: La Page Original*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ Ε.Ε. (2014). ΟΔΗΓΙΑ 2014/95/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 22ας Οκτωβρίου 2014, για την τροποποίηση της οδηγίας 2013/34/ΕΕ όσον αφορά τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών και πληροφοριών για τη πολυμορφία . *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* , L330/1.

Gardiner, R. (2002). *Towards Earth Summit 2002 Project*. London: Stakeholder Forum for Our Common Future.

Gendre, E. D. (2014). Implementing SA8000 certification standards. *Society and Business Review* , Vol.9 Iss 3 pp.258-275.

Georesources. (n.d.). *Georesources*. Ανάκτηση April 3, 2019, από www.georesources.gr

German Council for Sustainable Development. (n.d.). *German Council for Sustainable Development*. Ανάκτηση April 9, 2019, από <https://www.nachhaltigkeitsrat.de/en/projects/the-sustainability-code/>

Governance & Accountability Institute. (n.d.). *ga-institute*. Ανάκτηση May 2, 2019, από <https://www.ga-institute.com/press-releases/article/flash-report-86-of-sp-500-indexR-companies-publish-sustainability-responsibility-reports-in-20.html>

GRI. (2015). *G4 - Sustainability Reporting Guidelines: Reporting Principles and Standard Disclosures*. Global Reporting Initiative.

GRI. (n.d.). *Global Reporting Initiative*. Ανάκτηση April 2, 2019, από Global Reporting Initiative: <https://www.globalreporting.org/information/SDGs/Pages/Reporting-on-the-SDGs.aspx>

Halina Szejnwald Brown, M. d. (2009, Feb 27). The rise of the Global Reporting Initiative: a case of institutional entrepreneurship. *Environmental Politics* , σσ. 18:2, 182-200.

Hellenic Ministry for the environment, physical planning and public works. (2007). *National Strategy for Sustainable Development, Greece- Progress Report*. Athens: Department of International relations & E.U. Affairs.

Hellenic Republic. (2018). *Voluntary National Review on the Implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development*. Athens: General Secretariat of the Government Office of Coordination, Institutional, International & European Affairs.

- IEC. (2018). *Welcome to the IEC*. Geneva, Switzerland: International Electrotechnical Committee.
- IEEE. (n.d.). *Institute of Electrical and Electronics Engineers*. Ανάκτηση May 12, 2019, από <https://www.ieee.org/about/vision-mission.html>
- International Electrotechnical Commission. (2019). *IEC Masterplan*. Geneva, Switzerland: IEC.
- International Telecommunication Union. (2019). *ITU*. Ανάκτηση March 18, 2019, από ITU: <https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/definitions/default.aspx>
- ISO. (2018). *ISO 45001 - Occupational health and safety*. Geneva, Switzerland: International Organization of Standardization.
- ISO. (2016). *ISO 9001:2015 for Small Enterprises, What to do?* Geneva, Switzerland: International Organization of Standardization.
- ISO/ITC. (2010). *ISO 14001 Environmental Management Systems- An easy-to-use checklist for small business*. Geneva, Switzerland: ISO/ITC.
- KPMG. (2012). *Sustainability Reporting Systems, A market review*. KPMG Advisory.
- Kolk, A. (2003). *Business Strategy and the environment: Trends in sustainability reporting by the Fortune Global 250*. Amsterdam: John Wiley & Sons, Ltd and EPR Environment.
- KPMG. (2017). *Corporations and Society: Doing social good while doing what's good for business*. Harvard Business Review.
- KPMG. (2018). *How to report on SDGs: What good looks like and why it matters*. KPMG International Cooperative.
- Limited, E. &. (2014). *Sustainability reporting- the time is now*. Global Reporting Initiative.
- Munasinghe, M. (2013). *Sustainable development triangle*. Munnasinghe Institute for Sustainable Development.
- Nations, U. (1992). *Agenda 21: Programme of action for sustainable development-Rio declaration on environment and development*. Rio de Janeiro, Brazil: United Nations Development of Public Information.
- Project Everyone. (n.d.). *Project Everyone*. Ανάκτηση April 11, 2019, από <http://www.project-everyone.org/>

QNF. (n.d.). *QualityNet Foundation*. Ανάκτηση March 13, 2019, από <http://www.qualitynet.gr/homepage.asp?ITMID=10&LANG=GR>

QualityNet. (2018). *Bravo: Sustainability Dialogue and Awards 2018 - Δημιουργούμε την Ελλάδα του αύριο*. Athens: QualityNet.

QualityNet Foundation- RNE. (2018). *Ο Κώδικας Βιωσιμότητας και το EcoVadis- Πρακτικός Οδηγός για εταιρίες*. EcoVadis Public.

Rasche, D. G. (2007). Discourse ethics and social accountability: the ethics of SA8000. *Business Ethics Quarterly* , Vol.17 No.2, pp. 187-216.

RNE. (n.d.). *German Council For Sustainability Development*. Ανάκτηση May 5, 2019, από <https://www.nachhaltigkeitsrat.de/en/news/athens-sustainability-outlook-2019-do-we-need-a-sustainability-passport-for-companies/>

Rokos, C. J. (2012, January 12). Sustainable an Integrated Development- A Critical Analysis. *Sustainability*, ISSN 2071-1050 , σσ. 141-153.

Social Accountability . (n.d.). SA. Ανάκτηση February 17, 2019, από www.sa-intl.org

Soderberg, S. (2018). *ISO 26000 and SDGs*. Genova,Switzerland: International Organization of Standardization.

Sustainable Greece 2020. (n.d.). *Ελληνικός Κώδικας Βιωσιμότητας*. Ανάκτηση Μάρτιος 13, 2019, από <https://greekcode.sustainablegreece2020.com/gr/sustainability-code/ti-einai.13.html>

Sustainablegreece2020. (n.d.). *Sustainable Greece 2020 Observatory*. Ανάκτηση May 20, 2019, από <https://observatory.sustainablegreece2020.com/gr/practice/h-aeiforos-anaptyksh-sthn-eurobank.1337.html>

Thicker, B. (2015). *Corporate Governance- Principles, Policies, and Practices- Third Edition*. New York: Oxford University Press.

UNECE. (n.d.). *UNECE*. Ανάκτηση February 2, 2019, από http://www.unece.org/fileadmin/DAM/trade/wp6/documents/ref-docs/28pm_1.2_ISEAL_UNECE_Slides_final.pdf

UNGC. (2014). *Guide to corporate sustainability: Shaping a sustainable future*. New York: The Global Compact.

UNGC. (n.d.). *United Nations Global Compact*. Ανάκτηση April 2019, 10, από <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/mission/principles>

UNGC. (2017). *United Nations Global Compact Progress Report: Business Solutions to sustainable development*. New York, USA: United Nations Global Compact.

UNGC. (2016). *White paper : The UN Global Compact Ten Principles and the Sustainable Development Goals: Connecting, Crucially*. UNGC.

Wesley Cragg, M. S. (2016). *Corporate Social Responsibility*. New York, USA: Routledge.

Wilson, J. (2002). *The 2002 World Summit on Sustainable Development*. Wellington, New Zealand: Parliamentary Library.

Γενική Γραμματεία της Κυβέρνησης. (n.d.). *Γενική Γραμματεία της Κυβέρνησης*. Ανάκτηση Απριλίου 25, 2019, από http://www.ggk.gov.gr/?page_id=5537

Ελληνικό Συμβούλιο Εταιρικής Διακυβέρνησης. (2013). *Ελληνικός Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης (ΕΚΕΔ) για τις Εισηγμένες Εταιρείες*. Αθήνα: Κοινή Πρωτοβουλία Ελληνικά Χρηματιστήρια- ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών.

Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης. (n.d.). *ΕΛΟΤ*. Ανάκτηση Απρίλιος 17, 2019, από www.elot.gr

ΕΛΟΤ. (2019). www.elot.gr. Ανάκτηση April 16, 2019, από Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης: http://www.elot.gr/37_ell_html.aspx

Ένωσης, Ε. Κ. (2012). ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 1025/2012 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ της 25ης Οκτωβρίου 2012. *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* , 316/12-316/30.

EY. (2013). *Six growing trends in corporate sustainability*. EY.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (2009). Κανονισμός (ΕΚ) αριθ.1221/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Νοεμβρίου 2009 περί της εκούσιας συμμετοχής οργανισμών στο κοινοτικό σύστημα EMAS. *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* , L342.

ΕΦΕ. (n.d.). *Ελληνική Επιτροπή Φωτισμού*. Ανάκτηση Μαΐου 12, 2019, από <http://www.efe.gr/>

International Organization of Standardization. (2015). *Introduction to ISO 14001:2015*. Geneva, Switzerland: ISO.

International Organization of Standardization. (2015). *ISO 14001: Key benefits*. Geneva, Switzerland: ISO.

KPMG. (2017). *The road ahead: The KMPG Survey of Corporate Responsibility Reporting 2017*. KPMG.

Καμπούρογλου, Π. (2019, Ιανουαρίου 31). Η αειφόρος ανάπτυξη, τελευταία ευκαιρία της ελληνικής οικονομίας. (Μ. Τσαμόπουλος, Συνέντευξη στον/στην)

Κανονισμός (ΕΕ) 0. (2012). *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, 316/12-316/30.

Ναυτεμπορική. (2017). Ο ΕΛΟΤ σχεδιάζει με βάση το πλαίσιο της Ατζέντας 2030: Τα σχέδια του οργανισμού μετά το ελληνικό πρότυπο του 2014. *Ναυτεμπορική*.

TUV HELLAS (TUV NORD). (2016). *Ερμηνεία των απαιτήσεων του προτύπου ISO 9001:2015 - Οδηγός για το πρότυπο ISO 9001:2015*. Αθήνα, Ελλάδα: TUV HELLAS (TUV NORD).

ΥΠΕΚΑ. (n.d.). *Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας*. Ανάκτηση May 14, 2019, από <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=520&language=el-GR>

ΦΕΚ. (2016). Νόμος Υπ' αριθμ. 4403. *Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας*, 125.